

لوی درواغ

لیکوال :

تپری میسان

Ketabton.com

ژباړن :

محمد حامد فیدرزی

لوی درواغ

لیکوال :
تپری میسان

ثباہن :
محمد حامد حیدرزی

د کتاب پښندنه

د کتاب نوم

لیکوال

د چاپ کال:

ژباړن

د پښتو ژباړې چاپ

کمپوز:

د پښتۍ یزاین:

د پښتۍ طرحه او انلاین چاري:

لوی درواغ!

تېری میسان

2002 - پاریس

محمد حامد حیدرزی

2011 - مارچ (لومړی)

محمد جاوید حیدرزی

عبدالحق صمیمی

مختار احمد احسان - د لراو بر دات کام برېښنایي کتابتون

www.Larawbar.net

پیل

یو خو خبرې . . .

د سپتمبر د یوولسمې له پېښې څخه لس کاله تېرېږي؛ خو دا لانجمنه او کړکېچنه موضوع لا تر اوسه خورا توده او جالبه ده؛ ځکه چې د دې په اړه ابهامات ډېر دي، ډېرې داسې پوښتنې وټوکېدې چې ځوابونه یې لا تر اوسه پر ځای پاتې دي. تر ټولو مهمه دا چې د سپتمبر د یوولسمې پېښه په نړۍ کې د ستر سیاسي، ستراتیژیکي، ټولنیز او اقتصادي ناورین او بدلون لامل وگرځېده او د تروریسم په وړاندې یوې نوې او اوږد مهاله جگړې ته لاره پرانسته. د شنونکو په اند په دې کار سره په غیر رسمي ډول د نوی نړیوال دستور یا کړنلارې (The New World Order) پلي کېدل پیل شول او د ځنو کارپوهانو په اند له سرې جگړې وروسته دا پېښه د تمدنونو د ټکر (The Clash of Civilizations) د نظریې یوه بېلگه یا غبرگون و.

د ساینس او پوهې له پرمختګ سره نړۍ کوچنۍ شوې او د (Global Village) نظریه لاپیاوړې شوې ده. په اوسني (متمدنه) نړۍ کې د ځواک ریښه او سرچینه په پوځي ځواک، پیاوړی اقتصاد او د رسنیو په برلاسي کې نغښتې ده. په اوسني نړۍ کې هره پېښه او هره خبره سملاسه په څو شېبو کې په گرده نړۍ کې راډیو، تلویزیون او انټرنټ له لارې په ژوندی بڼه خپرېږي. اوسني نړۍ د رسنیو نړۍ ده چې د رواني او تبلیغاتي جگړو بڼه ذریع بلل کېږي. هر هېواد هڅه کوي چې خپلو گټو او غوښتنو ته اخلاقي او قانوني بڼه ورکړي او هر خبر د خپلې سیاسي تگلارې په رڼا کې خپور کړي. جالبه دا ده چې خبر یو وي؛ خو د هر هېواد د رسنیو د خپرولو یا وړاندې کولو طرز بېلابېل وي.

د نړۍ د سیاسي چارو شنونکي او کارپوهان د سپتمبر د یوولسمې د پېښې په اړه متضاد لیدونه او اندونه لري. په دې اړه ډېرې شننې او څېړنې ترسره شوي، او ډېر څه ویل شوي او لیکل شوي دي. په دې ترڅ کې د تکړه فرانسوي ژورنالیست او سیاسي کارپوه تیري میسان (Thierry Meyssan) کتاب (ستر درواغ) (L'Effroyable imposture) چې په کال ۲۰۰۲ م کې، په فرانسه کې خپور شوی دی ځانگړی ځای او د پام وړ معلومات لري. دا څېړنیز کتاب د خپل ځانگړي ارزښت او اهمیت له امله نه یوازې په فرانسه بلکه د نړۍ په ډېرو هېوادونو کې له خورا تاوده هرکلي سره مخامخ شوی دی. یوازې په فرانسه کې تر اوسه د دې کتاب (ستر درواغ) کابو درې سوه زره ټوکه پلورل شوي دي. که څه هم چې (ستر درواغ) د ځنو هېوادونو له خوا غندل شوی او معلومات یې ناسم بلل شوي دي؛ خو بیا هم دا کتاب د پښتو ژباړې په گډون تر اوسه نژدې دېرشو ژبو ته اړول شوی دی چې دا کار هر ورو د کتاب څېړنیز او علمي دریځ لاپیاوړی کوي.

د سپتمبر د یوولسمې د پېښې په سناریو کې لوېدیځوالو نړۍ ته یو څو نوي نومونه، نورمونه او ژانرونه لکه: القاعده، تروریست، بنسټپالونکي، سخت دریځه او داسې نور مطرح او وپېژندل. د سپتمبر د یوولسمې ناوره پایلې په نړۍ کې د مسلمانانو د ځورلو او رېولو په بڼه څرگندې شوې. داراز تر اوسه ډېر خلک په خپلو نړیوالو سفرونو کې له ستونزو سره مخامخېږي. د سپتمبر د یوولسمې له عاملینو څخه (چې افغانان نه وو) د غچ اخیستلو په موخه پر افغانستان پوځي یرغل وشو چې دا ناورین لا تر اوسه دوام لري او هره روځ په سل هاوو بې گناهه افغانان په دې اور کې سوځي او وژل کېږي.

په دې توگه مور د سپتمبر د یوولسمې پېښه غندو او له هغو ټولو بې گناهو انسانانو سره چې په دې اور کې سوځي او تباه کېږي خواهشيني او خواخوږي څرگندوو.

په دې خبره ټول پوهېږو چې سیاست دوه مخه لري. که د تاریخ پانې واورو په کال ۱۹۳۳م کې هټلر د آلمان د پارلمان ودانۍ (Reichstagsgebäude) ته اور ورته کړ او په دې پلمه یې خپل مخالفین (کمونېستان) سخت وځپل. په نړۍ کې هر هېواد د خپلو اهدافو د لاس ته راوړلو او د خپلو گټو د خونديتوب په موخه خپل کورنۍ او باندینۍ سیاستونه (تگلارې) جوړوي او څاري. که څه هم چې د افغانستان زیات وگړي نالوستي دي؛ خو په افغانستان کې د تېرو دېرشو کلونو جگړې، نړیوال سیاست او مداخلت په پام کې نیولو سره، نن کابو هر افغان د خپلې پوهې، تجربې او علمي سوبې سر سم څه ناڅه په سیاست پوهېږي او سیاسي لید لري. له بده مرغه چې د پردیو د لاسوهنې له امله افغانستان له مذهبي، توکميز، ژبنیز او ډېرو نورو (مصنوعي) ستونزو او اختلافاتو سره لاس او گربوان دی. د افغانستان زاره او نوي مخالفین او دښمنان له دې کمزورې او د افغانانو له بې اتفاقی څخه بشپړه گټه اخلي. انگریزان د بې اتفاقی د اغېزې په اړه یو بڼه متل لري: بېل بېل یې کړه اېل یې کړه (Divide and role).

له هغه ځایه چې د ژوند په هر ډگر کې تعادل ضروري دی، په اوسني نړۍ کې د ځواک تعادل او تناسب (Balance of Power) ته د بل هر وخت په پرتله ډېره اړتیا لیدل کېږي. بنسکاره خبره ده چې غوا توره او شیدې سپینې دي. اوبه له پاسه خړې راځي او بله دا چې په خړو اوبو کې کبان په آسانه نیول کېږي. خدای دې د افغانانو مل شي! د پوښتنې څوک نه لري. په دې توگه وینو افغانستان د گاونډیو او نړیوالو سیاسي او نظامي لوبو ډگر گرځېدلی دی.

دا چې زموږ هېواد د دې پېښې او ناورین ستر قرباني دی؛ ځکه نو د دې پېښې په جزئیاتو او لاملونو پوهېدل او د پېښې د بېلابېلو اړخونو څېړل د بل هر چا په پرتله افغانانو ته زیاته اړینه او ضروري ده.

د موضوع اهمیت او د کتاب جالییت په پام کې نیولو سره ما له خپل دوست (حامد حیدرزی) څخه د کتاب د ژباړې غوښتنه وکړه. د بناغلی حیدرزی دې کور ودان وي، زما غوښتنه یې ومنله او په خورا لیوالتیا یې ژباړې ته مټې ونغښتې او په ډېر کم وخت او ښه ډول یې خپله دنده سرته ورسوله.

همداشان زه د بناغلی احسان الله آرینزی مندوی یم چې د کتاب په بیا کتنه کې یې ونډه واخیسته او د پښتو ژباړې په سمون سره یې کتاب بشپړ او چاپ ته چمتو کړ.

زه په خپل وار د الازهر خپرندویه ټولنې څخه مننه کوم چې د دې کتاب د چاپ چارو ته یې اوږه ورکړه او (ستر درواغ) یې په ښه بڼه چاپ او خپور کړ.

داراز هېله من چې تاسو دا کتاب (ستر درواغ) د لوستلو وړ ومومئ او د انځور بل اړخ وگورئ او د خپلو ځنو پوښتنو له پاره ځوابونه ومومی!

کېدای شي چې د (لوی درواغ) د کتاب د پښتو ژباړې ځینې لوستونکي، موسسی یا دولتي کړي، د کتاب له محتویاتو سره توافق ونه لري.

دا یوه ډېره طبیعي خبره ده، په هر کتاب کې مطرح کېدونکې نظریه خپل موافقین یا مخالفین لري، امریکا وایي چې د سپتمبر په 11، ترهگرو د امریکا په نړیوال سوداگریز مرکز او پنتاگون یرغلونه وکړل او غوښتل یې چې د امریکا تاریخي - سیاسي او پوځي برم ته زیان ورساوه، دا نظریه په نړۍ کې ډېر پلویان هم لري؛ خو په عوض کې داسې کسان هم شته لکه فرانسوي (تبری مسان) او ځینې نور چې دا خبره نه مني او خپل - خپل نظریات لري.

په دې مینځ کې د حقیقت موندل ډېر دروند کار دی. د سپتمبر د 11 پېښو په هکله د بېلابېلو نظریاتو لوستل او څیړل، د اوسني نړۍ په تېره بیا د افغانستان له ځوان توکم سره مرسته وکړي چې په نړۍ کې د ځینو سترو پېښو او بدلونونو په لاملونو پوه شي او په دې کړکېچنه دنیا کې چې ډېر سیاسي مشرانو د رښتیا په ځای درواغ وایي، خپله لار ومومي او د سباني ژوند ستونزو او کړاوونو ته چمتو شي.

که څه هم د سپتمبر د 11 پېښه په امریکا کې وشوه؛ خو افغانستان یې هم په اور کې وسو او دا دی لسم کال پوره کیږي چې په افغانستان کې د ترهگرو اډو د شتوالي په پلمه، د نړۍ د 47 هېوادونو لښکری ډېره دي او هره ورځ خلکو ته د اور او وینو ډالی استوي!

په دې 47 هېوادونو کې ځینې د (سیاهي کښکر) حیثیت لري؛ خو ځینې نور لکه امریکا او ملګري یې خپلې استراتیژیکې موخې لري او د همدې له پاره دلته راغلي او د خپلو سبانیو گټو د خوندیتابه له پاره دلته توري وهي!

کېدای شي چې د سپتمبر د 11 ډرامه د همدې له پاره جوړه شوي وي چې امریکا افغانستان ته راشي او دلته د پوځي اډو جوړولو له پاره هڅه وکړي چې په سیمه کې اتومي طاقتونه وڅاري او د طبیعي شتمنیو په زېرمو او استراتیژیکي سیمو او لویو لارو باندې برلاسي ولري. د نړۍ ستر ځواکونه هر وخت د خپل راتلونکي له پاره اوږده پلانونه لري. امریکا د همدې له پاره افغانستان ته راغلي ده.

د تېري میسان د کتاب لوستنه به له تاسو سره مرسته وکړي چې د سپتمبر د 11 د پېښې په هکله په ډېر څه وپوهېږي او په پتو غرایمو باندې پوه شي!

عبدالحق صمیمی

هالند

■ لومړۍ برخه:

د یوې خونړۍ صحنې جوړونه

■ لومړی فصل:

د پنتاګون خیالی الوتکه

آیا هغه برید مو په یاد دی چې د 2001 کال د سپتمبر په 11 په پنتاګون باندې وشو؟ ټولی پېښې دومره ژر او ناڅاپي را مینځ ته شوې چې په لږ وخت کې د حقیقت څیرل ګران کار و.

د 2001 کال د سپتمبر د میاشتې په ۱۱ نیټه د واشنګټن په وخت د سهار له لسو بجو څخه لږ مخکې، د امریکا د دفاع وزارت لاندنۍ اعلامیه خپره کړه:

(د دفاع وزارت د هغه برید د څیرلو په حال کې دی چې نن سهار په 9 بجو او 38 دقیقو د وزارت په ودانۍ باندې وشو. تر اوسه د مرګ ژوبلی په اړه پوره معلومات نشته؛ خو د وزارت ټپي کارکوونکي د سیمې نژدې روغتونونو ته لیږدول شوي دي. د دفاع وزیر بناغلی دونالد رامسفیلډ د دغه پېښې د وژل شوو او ټپیانو له کورنیو سره خپله غمرازي څرګندوي او په پنتاګون کې د خپل کار له دفتر څخه د عملیاتو لارښوونه کوي. سیمې ته د دفاع وزارت د بېرنيو حالاتو، اوروژنی او روغتیايي پرسونل تر رسیدو وروسته، ودانۍ له کارکوونکو څخه تشه شوې. د پېښې لومړنی زیانونه د پام وړ دي؛ خو سره له دې په پام کې ده چې پنتاګون به سبا سهار بیرته خپل کار پیل کړي. د ودانۍ د زیانمنو شوو برخو د کارکوونکو دفترونه د لنډ مهال له پاره بل ځای ته لیږدول شوي او د بیارغاونې کار به ژر پیل شي.)

رویترز خبري آژانس چې له پېښې وروسته تر نورو مخکې سیمې ته رسېدلی و، اعلان وکړ چې په پنتاګون باندې چاودنه د یوې چورلکې په وسیله تر سره شوې ده. نوموړی خبر د دیموکرات ګوند د یوه مشاور (پال بیلاګا) په واسطه له اسوشیتید پرس سره د یوې ټیلیفوني مرکې په ترڅ کې تایید شوی و؛ خو څو دقیقې وروسته د دفاع وزارت په خپله دوهمه خبرپاڼه کې پخوانی معلومات سم کړل او وې ویل چې یوه لویه الوتکه په پنتاګون لګیدلې

د.د

(فرید هې) چې له سناتور (باب نې) سره یې د حقوقي مرستیال په توګه کار کاوه، د پېښې په وخت کې په هغه سړک روان و چې د پنتاګون ودانۍ ته نژدې غځېدلې دی. هغه وویل چې ده له خپل موټر څخه داسې یوه بوینګ الوتکه ولیده چې د لویډو په حال کې وه. سناتور (مارک کیرک) وویل چې دی له "دونالد رامسفیلډ" سره د سهار د چای تر څښلو وروسته، د پنتاګون د موټرو له پارکینګ څخه د وتلو په حال و، چې یوه لویه الوتکه راولویده. لږ وروسته (رامسفیلډ) خپله هم د پېښې سیمې ته ورسید چې د پېښې له قربانیانو سره مرسته وکړي.

خو دقیقې وروسته د (آرلینګتون) د ښارګوټي د اوروژني عمله، د بیرنيو حالاتو سره د مبارزې فدرالي اداره او د پيکن د ملي هوايي ډګر د اوروژني ځانګړې ډله سیمې ته ورسېده او د سهار په لس بجو او لس دقیقو د پنتاګون زیانمنه شوې برخه راولویده.

خبريالان د پېښې سیمې ته له تلو څخه منع شوي وو، چې د چارواکو په اصطلاح د ژغورنې عملیات ګډوډ نه شي. د پېښې د قربانیانو پټ شوي جسدونه د سیمې په یوه کوچني روغتون کې لیکه ایښودل شوي وو او خبريالانو باید د هغه پلاستيکي کڅوړو په فلم اخیستلو باندې قناعت کړي وای چې ښایي په مینځ کې یې د قربانیانو جسدونه پراته وو؛ خو سره له دې اسوشیتد پرس د اوروژني د عملیاتو داسې انځورونه ترلاسه کړي وو چې چاله بلې ودانۍ څخه اخیستي وو.

لوی درستیز (جنرال ریچارد مایرز) له څو ګړي ځنډ وروسته، په پنتاګون برید ځانمرګي وباله او زیاته یې کړه چې 77 مه الوتنه په امریکن هوايي کرښه پورې اړوند 200 - 757 ډوله بوینګ الوتکه وه چې له دولز څخه لاس انجلس ته روانه وه. د هوايي ترافیک کارکوونکي د سهار له اته بجو او پېنځه پنځوس دقیقو وروسته نه پوهیدل چې الوتکه چیرته ده؟ خبري آژانسونو چې لا یې هم د پېښې په هکله د معلوماتو د راټولو په برخه کې نه سترې کیدونکې هڅې کولې، د قربانیانو شمیره 800 ته نژدې ښوده. دا شمېره له نیکه مرغه لکه څنګه چې وروسته څرګنده شوه، له رښتیني شمیرې څخه څلور ځله جګه وه؛ خو (دونالد رامسفیلډ) د راتلونکې ورځې د خبري کانفرانس تر جوړیدو پورې د دغه شمیرې د غلط ثابتولو له پاره هیڅ ونکړل.

په نړیوال سوداګریز مرکز باندې برید، ټوله نړۍ ولړزوله. د نړۍ تر ټولو ځواکمن پوځ په دې نه و توانیدلی چې خپل ښارونه وساتي او د امریکا متحده ایالات چې ټولو فکر کاوه، نه ماتیدونکې هېواد دی په خپله خاوره کې تر برید لاندې راغلی و!

هر خبر چې تر نورو لومړی خپریږي په عامه خلکو باندې خپل اغیز پریږدي؛ خو کله چې وروستیو جزییاتو ته وکتل شي؛ نو ښکاري چې د چارواکو څرګندونې شرمونکې او متضادې دي.

په امریکا کې د الوتکو کنترول او لارښوونه د هوايي چلند د فدرالي ادارې په غاړه ده او د هوايي ډگرونو په برجونو کې د هوايي ترافیک د کنترول ټول کارکوونکي، د دغه ادارې لاندې کار کوي. د نوموړې ادارې د هوايي ترافیک کنترولرانو د کریسچن مانیتور مجلې ته ویلي وو چې د سهار په اته بجو او پېنځه پنځوس دقیقو، یوه بوینګ الوتکه 29000 فیتو ته راښکته شوه او زموږ راديويي پیغامونو ته یې ځواب ورنکړ. خو دقیقې وروسته د الوتکې ځواب ورکونکي ماشین چوپ شو او هماغه وخت و چې دوی ټولو ته دا فکر پیدا شو چې ښایي کومه برېښنايي نیمګړتیا رامینځ ته شوې وي. دوی همدا راز ویلي وو چې لږ وخت وروسته د الوتکې پیلوټ څو ځله د راديو ترانزمیټر ولګولو او دوی د داسې چا غږ واورید چې عربي غږیده او پیلوټ یې بېراوه. له همدې سره الوتکه د واشنگتن په خوا وګرځېده او د رادار له صفحې څخه ورکه شوه.

د هوايي ډگر د برج کارکوونکو د شته کاري لارښود پر بنسټ د هوايي چلند د فدرالي ادارې یا FAA مرکزونه د الوتکې په تېښتونه باندې خبر کړي وو؛ خو د هغه ادارې ډیر کورني چارواکي ځکه خپلو دندو ته نه وو حاضر شوي چې کاناډا ته په یوه مسلکي کانفرانس کې د ګډون په موخه تللي وو. لږ وروسته دوی ته د دوهمې الوتکې د تېښتوني راپور ورکړل شو؛ خو د هغه روځې په ګډوډۍ کې د FAA د مرکزونو کارکوونکو لویه تیروتنه وکړه او فکر یې وکړ چې دا راپور ښایي د هماغه پخواني الوتکې وي. دوی په دې حقیقت باندې تر هغه و نه پوهیدل چې د درېیمې الوتکې د تېښتوني راپور ورسید او له هغه وروسته یې پوځي چارواکي په پېښه خبر کړل. د نوموړې تیروتنې په ترڅ کې 29 ډیری ارزښتناکې او تاریخي دقیقې ضایع شوې.

د سپتمبر په 13 نیټه لوی درستیز (جنرال ریچارد مایرز) و نه توانید چې د هغه تدابیرو په هکله د مشرانو جرګې (سنا) د وسله والو ځواکونو کمیټې ته معلومات ورکړي چې ده باید د بوینګ الوتکې د را ګرځولو له پاره نیولي وای. د کانګرس غړو د غونډې په مهال د پوځ دغه تر ټولو لوړ پوړي چارواکي ته وویل چې پوځ د الوتکې د ګرځولو له پاره هیڅ ګام نه و پورته کړی (دا مرکه لاندې لوستلای شئ)؛ خو آیا دا به څوک ومني چې د متحده ایالاتو پوځ د نړیوال سوداګریز مرکز په برجونو او پنتاګون باندې د بریدونو په ورځ له ځانه هیڅ غبرګون نه و ښودلی؟

د امریکا د هوايي دفاع قوماندانۍ یا NORAD د سپتمبر په 14 نیټه یوه ګډه اعلامیه خپره کړه چې د لوی درستیز په څرګندونو باندې پرده واچوي. په اعلامیه کې راغلي و چې: پوځ د سهار تر نهه بجو او څلیریشتم دقیقو پورې له موضوع څخه بې خبره و او د راپور د تر لاسه کولو سره سم یې د ویرجینیا هوايي ډگر مسوولینو ته امر وکړ چې د بوینګ د کښته کولو له پاره دوه F-16 جنګي الوتکې واستوي؛ خو هوايي ځواک چې د بوینګ الوتکې د موقعیت په هکله یې معلومات نه درلودل، فکر وکړ چې ښایي دا الوتکه هم په نیویارک برید وکړي او له همدې امله دواړه جنګي الوتکې د شمال لور ته واستول شوې. په همدې وخت کې یوه پوځي ترانسپورتي الوتکه چې د پرزیدینشل

آندریو له هوایي ډگر څخه پورته شوي وه، تنبتول شوي بوینگ الوتکه ولیده او وې پیژندله؛ خو نور نا وخته شوی و!

دا چې د هوایي دفاع د قوماندانی NORAD او لوی درستیز د څرگندونو ترمینځ څومره توپیر و تر اوسه پورې یې په اړه پوره معلومات نشته؛ خو آیا څوک د دې تصور کولای شي چې د متحده ایالاتو د پوځ رادار سیستم په یوه اړین وخت کې په دې و نه توانید چې د څه کم سلو کیلومترو په ساحه کې د بوینگ الوتکې موقعیت او تگ لوری په نښه کړي؟ او یا دا چې څو اکمنو F-16 جنګي الوتکو و نه شو کړای چې په یوه لویه مسافر وړونکې الوتکه پسې ورسیري؟

که موردا و منو چې تنبتول شوي بوینگ الوتکه له لومړني څنډ وروسته په یو ډول تیره شوه؛ نو بیا ولې پنتاګون ته د تلو په حال کې و نه ویشتل شوه؟ هغه امنیتي سیستم چې د دفاع وزارت د ساتنې له پاره تر لاس لاندې دی د نړۍ تر ټولو دقیق سیستم دی. په دغه سیستم کې چې سپینه مانی هم پرې سمبال شوي ده، په کال 1994 کې له څو پېښو وروسته ډیر بدلونونه راغلل. له هغه پېښو څخه یوه د بیلګې په توګه دا وه چې یوه کوچني "سیسینا 150 ال" ډوله الوتکه سپینې مانی ته ډیره نژدې نسکوره شوه. په سپینه مانی او پنتاګون باندې ایښودل شوي د الوتکې ضد سیستمونه د پرزیدینشل آندریو له هوایي ډگر څخه کنټرولیري. په نوموړي هوایي ډگر کې د هوایي او سمندري ځواکونو دوه دایمې کنډکونه میشت دي چې په F-16 او F/A-18 جنګي جټ الوتکو سمبال دي. د دې ټولو حقایقو په پام کې نیولو سره، دوی باید هیڅکله لویه بوینگ الوتکه نه وای پرینسې چې پنتاګون ته نژدې شي.

خو لکه څنګه چې وروسته د دفاع وزارت ویاند وویل: (مور نه پوهیدو چې الوتکه به د پنتاګون د ودانۍ په خوا راشي او بنایي په دې هم څوک نه پوهیدل چې داسې یو څه به پېښ شي).

په پایله کې بوینگ الوتکه چې تر نورو وړاندې روانه وه او د نړۍ د تر ټولو ښه هوایي دفاع له سیستم سره یې ډغرې وهلې، ځان له پنتاګون سره وځنګاوه.

بوینگ 757-200، کارګو الوتکې دي چې د 239 مسافرو د وړو ظرفیت لري. اوږدوالی یې 32.47 متره او سور یې (د وزرونو په ګډون) 38.5 متره دی. که نوموړې الوتکه پوره ډکه شي؛ نو 150 ټنه وزن به ولري او کولای شي چې په یوه ساعت کې 900 کیلومتره (560 میل) لار ووهي.

بیرته راځو د پنتاګون ودانۍ ته. پنتاګون د نړۍ تر ټولو لویه ودانۍ ده چې هره روغ پکې 23000 کسان کار کوي. د پنتاګون نوم د ودانۍ د جوړښت له مخې ایښودل شوی دی. په دې مانا چې نوموړې ودانۍ د کانکریټ د پنځو داسې کړیو په شان ده چې هره کړۍ یې پنځه کونجه لري. دا ودانۍ د ویرجینیا د ایالت په آرلینګټون ښارګوټي کې

موقعیت لري او سپینې ماڼۍ ته نژدې ده. د یادونې وړ ده چې د آرلینګتون ښارګوټی د واشنګټن په ګاونډ کې پروت دی.

د دې له پاره چې ډیر زیان واپول شي، بوینگ الوتکه باید د پنتاګون له بام سره جنګول شوې وای. بل دا چې د ودانۍ 29 هکتاره پراخوالي ته په کتو سره، هم دا تر ټولو آسانه لار وه؛ خو "ترهګرو" پریکړه وکړه چې الوتکه د ودانۍ له یوې خوا سره چې ټول لوړوالی یې یوازې 24 متره و، وجنګوي.

الوتکه په ناڅاپي ډول لکه چې د کیناستو په حال کې وي، زمکې ته را ښکته شوه. په دې مانا چې الوتکه په افقي ډول روانه وه؛ خو کوزیدل یې تقریبا عمودي و او پرته له دې چې د پنتاګون ودانۍ ته نژدې د سپرک د غاړې له لورې خراغونو سره ولګیږي، له ودانۍ سره ولګیده.

د کوزیدو په حالت کې د الوتکې د ښکته کیدو ګیر په اتومات ډول کار کوي. که څه هم چې الوتکه د لګیدو په وخت کې 30 متره او یا د یوه درې پوریزه ودانۍ په اندازه لوړه وه؛ خو په ودانۍ کې د ټکر له امله جوړ شوي سوري، د ودانۍ په لومړي او دوهم پوړونو کې دی. دغه حقیقت ته په کتو سره دې نتیجې ته رسیږو چې کیدای شي د پنتاګون له زمکني پوړ سره تر لګیدو مخکې، له الوتکې څخه ګیر ایسته شوی وي. د یادونې وړ ده چې د پنتاګون ودانۍ سره جوخت د چورلکو د ناستې ځای او د موټرونو پارکینګ هم شته. د پینې د ځای انځور ته په کتو سره ټول پوهیږي چې دا هر څه پرته له دې چې ودانۍ ته څیرمه زمکو، دیوالونو، د موټرونو پارکینګ او د چورلکو ډګر ته زیان ورسیري، سرته رسېدلي دي.

که څه هم چې د الوتکې ټول وزن 100 ټنه و او په ساعت کې یې له 400 څخه تر 700 کیلومترو پورې سرعت درلود؛ خو له ټکر څخه وروسته یوازې د ودانۍ لومړۍ کړۍ ته زیان رسېدلی دی. که د پینې انځور ته هر څوک وګوري په دې حقیقت باندې پوهیدلای شي.

د الوتکې له ټکر سره سم ټول پنتاګون ولېزید او د الوتکې په وزرونو کې سون توکو اور واخیست چې وروسته د ودانۍ نورو برخو ته ورسید. په پایله کې د الوتکې په 64 مسافرو سربیره په ودانۍ کې 125 کسان ووژل شول.

لکه هر څه چې مخکې له مخکې پلان شوي وي، بوینگ الوتکه د پنتاګون په هغه برخه ولګیده چې تر رغاونې لاندې وه. د سمندري ځواکونو د قوماندانۍ د نوي مرکز د رغونې کار د پای ته رسیدو په حال کې و. ډیر دفترونه تش وو او په ځینو کې یوازې هغه کسانو کار کاوه چې د سامان آلاتو د نصبولو مسولیت یې په غاړه وو. له همدې امله د پینې ډیری قربانیان ملکي کسان وو او حتی یوه جنرال ته هم پکې زیان نه ورسیدلی.

نیم ساعت وروسته د ودانې پورتنی برخه هم ولویده.

هغه نښې نښانې چې وروسته به ورته اشاره وشي ثابتوي چې د چارواکو هغه خبرې چې وايي دا يوه بويڼگ الوتکه وه، د نه منلو وړ خبره ده.

که له فضايي سپوږمکۍ څخه اخیستل شوي انځور ته چې د چارواکو له خوا وړاندې شوی او الوتکه پکې په جعلۍ توگه ځای په ځای شوې وه، په ځير وکتل شی؛ نو هر چاته مالومېږي چې يوازې د بويڼگ الوتکې پوزه ودانۍ ته ننوتلې او نوره ټوله تنه او وزرونه يې بهر دي.

په انځور کې الوتکه په داسې ځای کې دريدلې وه چې وزرونه يې په ودانۍ نه وو لگيدلي او پرته له پوزې څخه د الوتکې نوره ټوله تنه روغه رمتيه وه.

له همدې امله موږ بايد د الوتکې وزرونه او تنه د ودانۍ په انگرې کې ووينو. که دا حقيقت ومنو چې د الوتکې پوزه او وزرونه چې د سون مواد پکې ځای لري د داسې فلزي موادو څخه جوړ شوي چې ژر ويلې کېږي او سوزي؛ نو دا هم بايد ومنل شي چې د بويڼگ الوتکې په شاتنۍ تنه کې د لاريو او کوچنيو موټرونو په شان فلزي مواد کارېږي. مهمه خبره دا ده چې د اور له وژلو وروسته بايد لږ تر لږه د هغه فلزي موادو ايرې پيدا شوې وای. که تاسو د اسوشيتيد پرس په واسطه اخیستل شوي انځور ته وگورئ نو به درته څرگنده شي چې د الوتکې څرک نه لگي. دا په داسې حال کې ده چې انځور د اور له وژلو څو دقيقې وروسته اخیستل شوی. په انځور کې ليدل کېږي چې د اوروژني موټرونه رسيدلي؛ خو د اور وژني ډله د پيښې ځای ته نه ده تلې او د ودانۍ پورتنی پوړونه هم لا په خپل ځای پاته دي.

د (آرلينگتون) ښارگوټي د اوروژني د ادارې مشر (ايد پلاگر) د سپتمبر په 12 نيټه په يوه خبري کانفرانس کې وويل چې د ده ډله د پنتاگون د نورو برخو د اوروژني ته استول شوې وه او د الوتکې د ټکر اصلي ځای ته د تگ اجازه نه وه ورکړل شوې. يوازې او يوازې د بېرنيو حالاتو سره د مبارزې ځانگړې ډلې د پيښې په اصلي ځای کې وې. (ايد پلاگر) د يوه خبريال پوښتنو ته داسې ځواب ووايه:

خبريال: له الوتکې څخه څه شی پاته شوي و؟

پلاگر: د الوتکې په هکله بايد ووايم چې د اوروژني د عملياتو په ترڅ د الوتکې ځينې ټوټې د ودانۍ د ننه پيدا شوې؛ خو پاتې شوني ډيرزيات نه و. که په لنډه توگه ووايم د الوتکې تنه او يا داسې کوم بل شی هلته نه و.

خبريال: ښاغلی پلاگر! د الوتکې ډيرې زياتې وړې ټوټې د پيښې د ځای په نژدو سيمو او حتی په سړک کې ليدل کېږي. دا ټوټې ډيرې وړې دي. آیا ستاسو په نظر الوتکه د ټکر په وخت کې يوازې د تيلو له وجې چاودلې؟

پلاگر: زه نه غواړم په دې اړه نورې خبرې وکړم. له مورې سره خو داسې کسان شته چې حال یې په خپلو سترگو لیدلی او زما په آند دوی به له ما څخه ښه معلومات درکړي چې د الوتکې د رسیدو په وخت کې څه پېښ شول؟ زه که رښتیا ووايم په دې نه پوهیږم.

خبريال: د الوتکې د سون توکي چيرته دي؟

پلاگر: مورې يوازې يو سوری لیدلی چې زموږ په آند د الوتکې پوزه پرې لگیدلې وه.

که څه هم چې ځینی پوځي چارواکو او د کانگرس غړو ادعا وکړه چې دوی د الوتکې ټکر لیدلی و؛ خود ډیرو زیاتو او د نه پیژندلو وړ کوچنیو ټوټو څخه پرته د الوتکې د تنې هیڅ ښکاره ثبوت و نه لیدل شو. حتی د پنتاگون د موټرو د پارکینګ د امنیتي کمري اخستل شوو انځورونو هم له هیڅ زاویې څخه بوینگ و نه ښودله او ویې نه شو کړای چې د چارواکو ادعا ثابتې کړي.

اوس راځی چې د چارواکو ټولې څرګندونې په لنډه توګه تکرار کړو:

- تښتول شوې بوینگ د هغه F-16 جنګي جت الوتکو څخه ورکه شوې وه چې د همدې الوتکې د تعقیب له پاره استول شوې وې. په دې سربیره د واشنگټن د هوایي دفاع له سیستم څخه هم غلې تیره شوه.
- الوتکه په داسې حالت کې چې افقی روانه وه، په عمودي ډول د پنتاگون د موټرو په پارکینګ کې په زمکه کیناسته.
- الوتکه د ودانۍ له لومړني پوړ سره ټکر کوي. یوازی د الوتکې پوزه په ودانۍ کې سوری جوړوي او مخکې له دې چې وزر یې له ودانۍ سره ولګي، درېږي.
- د الوتکې تنه ژر تر ژره خوره - وره کیږي او د وزرونو د سون توکي تر هغه پورې سوزیږي چې ودانۍ ته اور واچوي.

د پېښې د سیمې د عیني شاهدانو (د کانگرس غړو او پوځي افسرانو) څرګندونو ته په اشارې سره باید وویل شي چې دا ټوله جوړه شوې کیسه له درواغو ډکه ده او دوی هغه درواغو ته د حقیقت د بڼې ورکولو هڅه کړې وه چې د پوځ له خوا جوړ شوي و.

دوی د یوه درواغ د پټولو له پاره بل درواغ ویل. که چیرته تاسو د همدې فصل په لومړیو کې، د پنتاگون له خوا خپره شوې اعلامیه ولولئ، درته څرګنده به شي چې بوینگ الوتکه اصلاً نه وه. د (کامیکازي Kamikaze) هغه جاپاني پیلوټان چې په امریکایي بیړیو یې ځانمرګي بریدونه وکړل (الوتکو تیوري تر نیم ساعت پورې هم نه وه. په

دې سربيره د بناغلی لوی درستیز تر مرکې پورې هم د هغه جنګي جت الوتکو په هکله هیڅ خبر نه و خپور شوی چې د خیالي او تش په نامه بوینگ د کوزولو له پاره استول شوي وي؛ خو دوه روځي وروسته دا کیسه هم د هوایی دفاع د قوماندانی له خوا په ډیره ځیرکۍ سره جوړه شوه.

که څه هم په پورتنۍ ټوله کیسه کې د چارواکو څرګندونې یوازې او یوازې داسې پروپاګنده وه چې د عامه خلکو د غولولو له پاره جوړه شوي وه؛ خو په پنتاګون کې د 125 کسانو مرګ او د هغه الوتکې لادرکه کیدل چې 64 مسافر پکې سپاره و، یو نه هیریدونکی حقیقت دی.

هغه چاودنه چې پنتاګون یې ولړزوه، څه وو؟ چاودنه ولې وشوه؟ د امریکنډ هوایی کرښې 77مه الوتنه څه شوه؟ آیا د الوتکې مسافرین ووژل شول؟ که داسې وي؛ نو چا او د څه له پاره ووژل؟ که دوی تر اوسه ژوندي دي؛ نو چیرته دي؟ دا ټولې هغه پوښتنې دي چې د متحده ایالاتو حکومت باید ورته ځواب ووايي.

اوس دا پوښتنه پورته کیږي چې چارواکو د څه شي ثابتول غوښتل؟ جنرال (ویسلي کلارک) چې د کوسو د جګړې پر مهال د ناټو لوی قوماندان و، له بریدونو دوه روځي وروسته له (سي ان ان CNN) ټلويزیوني چینل سره په مرکه کې وویل: موږ له پخوا څخه پوهیدو چې ځینو مشخصو ډلو غوښتل په (پنتاګون) باندې بریدونه وکړي؛ خو موږ د پوره معلوماتو د نشتوالي له امله غبرګون و نه شو ښودلای. د دغه لوړ پوړي چارواکي څرګندونې هیڅ بهرنی برید کونکي ته اشاره نه کوي، بلکه د متحده ایالاتو د ننه کوم چا ته ګوته نیسي. اوس راجئ د هغه پتو ټکرونو او ناخوالو په هکله وغږیږو چې د امریکا حکمرانه او د واک په ګدۍ ناسته ټولنه سره جلا کوي.

(سي ان ان CNN) ټلويزیوني چینل د سپتمبر په 15 او له بریدونو وروسته د مصر له ولسشمر، (حسني مبارک) سره مرکه وکړه. په هغه وخت کې د مصر ولسشمر دا معلومات چې اوس یې موږ لرو، نه درلودل. هغه په دې هم نه پوهیده چې که دا موضوع ډیره وڅیړل شي؛ نو بله مانا به ورکړي. له بلې خوا هغه څو اوونۍ وړاندې د بریدونو د تیاریو په اړه، یو استخباراتي راپور هم د متحده ایالاتو دولت ته سپارلی و.

مبارک: موږ اټکل کوو چې خلک بنایي الوتکې وټنډوي، دا شی او هغه شی وکړي؛ خو د نړۍ هیڅ استخباراتي ادارې دا اټکل نه شو کولای چې دوی به د سوداګریزو مرکزونو او پنتاګون سره له مسافرو ډکې الوتکې وځنګوي. زه په ډاډه زړه ویلای شم هغه خلکو چې دا بریدونه یې سرته رسولې، په دې سیمه کې له پخوا څخه الوتنې کړې وې. د پنتاګون ودانۍ دومره لوړه نه ده چې هر پیلوټ الوتکه ورسره وځنګوي. زه په ډاډه سره ویلای شم چې د هغه الوتکې پیلوټ په دې سیمه کې ډیرې الوتنې کړې وې، تر څو هغه ځنډونه وګوري چې د پنتاګون د ودانۍ له یوه خاص ځای سره بنایي د یوې لویې ملکي الوتکې په مخ کې راشي. کوم چا دا موضوع ښه لوستې ده او په دغه ځای کې یې زیاتې الوتنې کړې دي.

پوښتنه: نو ستاسو په آند دا کار د هیواد د ننه شوی؟ ستاسو په فکر د دې کار تر شا د چالاس و؟

مبارک: که رښتیا ووايم زه نه غواړم چې اوس ژر څوک ملامت کړم. په متحده ایالاتو کې که څوک د ترهگری په تور ونيول شي؛ نو سم د لاسه گونگوسې خپاره شي چې دا کار د کوم سعودي، مصري او یا اماراتي عرب کار دی او یا دا چې د دې ډول ټولو کارو تر شا عرب ولاړ دي. زما په آند هیڅ څوک وړاندوینه نه شي کولای او باید د موضوع تر پوره روښانه کیدا پورې په تمه و اوسو. د نړۍ ډیر خلک ښایي په یاد ولري چې د اوکلوها ما له بمی چاودنو وروسته د ملامتیا ټولې گوتې د عربو خوا ته ونيول شوې؛ خو په حقیقت کې هغه بریدونه عربانو نه وو کړي. زما په فکر د څیړنو تر پایه پورې باید صبر وشي؛ ځکه چې دغه شان پېښه چې اوس په متحده ایالاتو کې شوې ده، د یو یا څو داسې پیلوټانو کار نه دی چې په فلوریدا کې روزل شوي او بیا یې د الوتکې د پورته کولو له پاره اجازه لیک (لایسنس) تر لاسه کړی وي، چې ترهگریز بریدونه وکړي. زه دا ځکه وایم چې ما خپله پیلوټي کړې. ما ډیرې درنې او نورې جنگي جت الوتکې چلولې. زه په ډاډ سره وایم چې دا آسانه کار نه دی او له همدې امله باید دومره ژر هیڅوک ملامت نه شي.

که د بوش ادارې د ځینې کورنیو ستونزو د پټولو په موخه د بریدونو موضوع تحریفولای شوای؛ نو آیا دا هڅه به نه وي شوې چې په نړیوال سوداگریز مرکز باندي د بریدونو ځینې مهم لاملونه پټ کړي؟

دوهم فصل: د جرم شریکان

اوس به د هغه کیسې په هکله وغږیږو چې د نیویارک له بریدونو وروسته نړۍ ته وړاندې شوې وه. د (سي ان ان CNN) خبري چینل د 2001 کال د سپتمبر په 11 نیټه د سهار په اته بجو او پنځوس دقیقو خپل ورځنې او عادی پروگرام بند کړ او یو ناڅاپه بې اعلان وکړ چې له مسافرو ډکه یوه الوتکه د نړیوال تجارتي مرکز له شمالي برج سره ولگیده. لکه څنګه چې دوی د پېښې له سیمې څخه تازه انځورونه نه درلودل؛ نو د برج یوازې یو انځور چې له پورتنیو پوښو څخه بې دودونه پورته کیدل، د ټولو ټلوویزیوني شبکو له خوا خپریده.

په لومړي سر کې ټولو فکر کاوه چې ښایي الوتکې په تصادفي ډول له برج سره ټکر کړي وي. امریکنډ هوايي کرښه چې په دې وروستیو کې له مالي پلوه تاوانې شوې هم وه، هڅه کوله چې خپلې الوتکې تر ډیره حده په لږ لګښت وچلوي، د هوايي ترافیک د مامورینو کار د ډاډ وړ نه و، عمومي بې نظمي روانه وه او نور..... ټول هغه لاملونه وو چې دې بریدونو ته یې لاره پرانیسته.

که څه هم چې دا ډول ناڅاپي پېښو نور لاملونه هم درلودلای شوای؛ خو (سي ان ان CNN) ډیر ژر وویل چې ښایي دا یوه تصادفي پېښه نه وي او کیدای شي ترهګریز برید وي.

نړۍ اوس هم په یاد لري چې د 1993 کال د فبرورۍ په 26 نیټه له چاودیدونکو توکو ډکه یوه لارۍ د نړیوال سوداګریز مرکز د موټرو په پارکینګ کې وچاوده چې له امله یې 6 کسان ووژل شول او زر تنه نور تپیان شول. د هغه حملې نسبت هغې اسلام پالې ډلې ته وشو چې د نیویارک له ښار څخه بهر یې فعالیت کاوه او مشري یې شیخ عمر عبدالرحمن کوله. د (سي ان ان CNN) د مبصرینو په آند که دا ټکر یو برید و؛ نو ښایي چې دا کار د یوه بل اسلام پال یعنی د سعودي عربستان د پخواني میلیاردر اسامه بن لادن په وسیله شوی وي. اسامه بن لادن چې افغانستان ته یې پناه وړې وه، د کال 1996 د اګست د میاشتې په 23 نیټه، په خپله یوه فتوا کې د متحده ایالاتو او اسرائیلو په خلاف د جګړې اعلان وکړ. د 1998 د اګست د میاشتې په 7 نیټه د کینیا په پلازمینه نایروبي او د تانزانیا په پلازمینه دارالسلام کې د متحده ایالاتو په سفارتونو د شوو بریدونو نسبت هم، اسامه بن لادن ته شوی و. اسامه د څو کلونو په ترڅ کې د متحده ایالاتو د دښمنانو په لیست کې لومړۍ ځای خپل کړ. اف بی آی FBI د نوموړي په هکله د معلوماتو په بدل کې د 5 میلیونو ډالرو جایزې اعلان کړې و. د ملګرو ملتونو د امنیت شورا له طالبانو غوښتي و چې هغه محکمې ته وسپاري او د متحده ایالاتو دولت هم په دې هڅه کې و چې د اسامه بن لادن په هکله غیابي محکمه جوړه کړي.

امریکایی ټلويزیوني چینلونو یو په بل پسې له نیویارک څخه د ژونديو راپورنو ورکول پیل کړل. د سهار په نهه بجو او دیرش دقیقو یوې بلې مسافر وړونکې الوتکې له جنوبي برج سره ټکر وکړ. دوهم برید په داسې وخت کې وشو چې ټلويزیوني چینلونو د شمالي برج د سوزیدو ژوندي انځورونه خپرول. له همدې امله دا انځورونه له مختلفو زاویو څخه اخیستل کیدل او په ملیونو وگړو په ژوندۍ بڼه لیدل. د وروستنیو کلکو ثبوتونو له لیدو وروسته دا مالومه شوه چې متحده ایالات په خپله خاوره کې تر برید لاندې راغلي دي. د نیویارک بندري چارواکو د موټرېم چاودنو د کیدو له ویرې، هغه پلونه او د زمکې لاندې تونلونه چې د نیویارک ایالت د منهاین ښار ته تلل، بند کړل (دوی ښایي فکر کړي وي چې زمکني کومانډو څو اگونه به هم بریدونه وکړي).

د سهار په 9:04 بجو د نیویارک پولیسو د دې ښار اوسیدونکو ته وویل چې کیدای شي نور لوړ برجونه هم د الوتکو د ټکر سره مخامخ شي. د سهار په لسو بجو کله چې په پنتاگون باندې د بریدونو لومړي خبرونه خپاره شول، د سوداگریز مرکز جنوبي برج په داسې حال کې چې ژوندي راپورونه یې خپریدل ونړید او ورپسې په 10:29 بجو شمالي برج هم نسکور شو. د نړیدلو برجونو دوو د ټول منهاین سرکونه نیولي و. په هغه وخت کې داسې راپورونه خپریدل چې ښایي په لسگونو زره کسان وژل شوي وي. د لگیدلو الوتکو اور دومره زورور و چې د برجونو فلزي جوړښت مقاومت ونکړ او ودانۍ ونړېدې.

(جورج پاتاکي) چې په هغه وخت کې د نیویارک والي و، د ټولو دولتي دفترونو د بندولو امر وکړ او ملي گارد یې ښار ته راویست. هغه له بریدونو لږ وروسته داسې وویل: په هغه برجونو کې زما ملگري دي، زه د هغوی او د هغوی د کورنیو په هکله فکر کوم. موږ هڅه کوو له ټولو هغه کسانو سره چې په دغه ویرجنه پېښه کې اغیزمن شوي مرسته وکړو.

(رودولف گیلیاني) په 11:02 بجو له نیویارک ون څخه د یوه ټیلیفوني تماس په ترڅ کې د نیویارک ښار اوسیدونکو ته داسې وویل: هغه کسان چې همدا اوس په منهاین کې نه دي، باید په خپلو کورونو کې پاته شي. که تاسو د منهاین په مالي برخه کې یاست، کیدای شي چې د پېښې له سیمې څخه ورو - ورو شمالي خوا ته لاړ شی، چې د ژغورنې په عملیاتو کې خنډ پېښ نه شي. موږ باید د امکان تر حده خلک وژغورو.

په لسگونو زره کسان د منهاین په پلونو چې د موټرونو د تگ راتگ له پاره مخکې تړل شوي وو له ښار څخه پلي د وتلو په حال کې وو.

د ماښام په 5:20 بجو د نړیوال سوداگریز مرکز د 7 شمېرې ودانۍ برج چې الوتکه ورسره نه وه لگیدلې، چا ته له زیان اړولو پرته ونړید. د نیویارک ښار د بیړنیو حالاتو ادارې وویل چې دا ودانۍ د مخکینیو دوو برجونو د نړیدو

له کبله زیانمنه شوې وه. داسې اټکل کیده چې په گاوند کې پرتې نورې ودانۍ به هم ونړیږي. د نیویارک ښاروال د 30000 داسې پلاستيکي کڅوړو غوښتنه وکړه چې مړي پکې ځای په ځای کیږي.

د هغه روځې په ماسپینین او د راتلونکو روځو په درشل کې د بریدونو کیسه په دې ډول جوړه شوه: د بن لادن د شبکې 10 تنه بنسټ پاله اسلامپال چې په دوه ډلو ویشل شوي وو او په کوچنیو چرو سمبال وو، الوتکې وټښتولې. دغه بنسټ پالو د خپل ژوند په بدل کې، ټښتول شوي الوتکې له بروجونو سره وجنگولې.

په لومړۍ ځل کتو کې هر خبر هیښونکی وي؛ خو څومره چې جزئیات زیات وڅیړل شي په هماغه اندازه توپيرونه ډیرېږي.

اف بی آی FBI له څیړنو وروسته وویل چې ټښتول شوې دواړه الوتکې 767 ډوله بوینګ الوتکې وې. لومړنۍ الوتکې د امریکن په هوايي کرښه پورې او دوهمه یې په یونایتد هوايي کرښه پورې اړه لرله او په ترتیب سره د 11 او 175 شمیرو الوتنو په درلودلو سره له باسټون څخه لاس انجلس ته په لاره وې.

د الوتنې ځینې مسافرین په دې توانیدلي و چې له ټښتول شوو الوتکو څخه له خپلو خپلوانو سره ټیلیفوني اړیکې ونیسي. د دوی له څرگندونو څخه دا ښکاره شوې وه چې ټښتونکو، ټول مسافرین د الوتکې په شاتنۍ برخه کې ټول کړي وو. دا کار د ټښتونکو له پاره ځکه آسانه و چې په الوتکو کې د مسافرینو شمیره کمه وه. په 11 شمیره الوتنه کې 81 تنه او په 175 شمیره الوتنه کې 56 تنه مسافرین وو چې ټول 137 کسان کیدل. په داسې حال کې چې د ټولو سیتونو شمیر 239 وو.

د هغه معلوماتو پر بنسټ چې د مسافرینو له ټیلیفوني اړیکو څخه ټول شوي وو، له 93 شمیرې الوتنې پرته د نورو ټولو الوتکو ټښتونکو سپکې وسلې (چاقو او نور) درلودل. د 93 شمیرې الوتنې مسافرینو په الوتکه کې داسې یوه بم ته اشاره کړې وه چې له ټښتونکو سره و او په یوه بکس کې یې لیدل او وه. وروسته له دې چې د متحده ایالاتو فضا د الوتنو پر مخ بنده شوه؛ نو ټولې هغه الوتکې چې پر زمکه ناستې وې د اف بی آی FBI له خوا وپلټل شوې. د هغوی له ډلې څخه په دوه الوتکو کې چې یوه یې 43 شمیره الوتنه (نې وارک - لاس انجلس) او بله 1729 شمیره الوتنه (نې وارک - سان فرانسيسکو) وه، تیغې چارې وتلې وې چې د سیتونو تر لاندې ځای پر ځای شوې وې. د پیښې څیړونکو وروسته وویل چې ټولو ټښتونکو له همدې ډول چارو څخه کار اخیستی وو. سی آی ای CIA هم څه موده وروسته په افغانستان کې په هغه کور کې چې د دوی په آند پخوا اسامه بن لادن پکې اوسیده، دغه ډول چارې وموندلې او اټکل وشو چې اسلامي بنسټ پالو ته به د زده کړې له پاره ترینه کار اخیستل شوی وي.

د دې خبرې منل چې د بریدونو قوماندان به خپلو کسانو ته د وسلو په ورکولو سره دومره لویه تیروتنه کړې وه، نا شونې ده؛ ځکه کیدای شوی چې ټول او یا د عملیاتو یوه برخه له ناکامۍ سره مخامخ شي. له دې څخه عجیبه هم دا

ده چې الوتکو ته د ځینو تومانونو وړل ډیر آسانه کار وو. د بیلګې په ډول داسې خاصې تومانونې شته چې د پلټنې ماشینونه یې نه شي موندلای او تیرول یې حتی له چرو څخه هم آسانه دي.

د دې له پاره چې وښودل شي الوتکې د عربانو له خوا له برجونو سره جنگول شوي دي؛ نو د چرو خبره مینځ ته راغله. دا ځکه چې عرب اسلامپال په چرو باندې د خپلو دښمنانو د ستونښو په غوڅولو مشهور دي.

الوتکې مخکې له دې چې نیویارک ته ورسېږي، باید دومره ارتفاع یې له لاسه ورکړي وای چې برجونه د پیلوتانو لاندې نه بلکه مخامخ وي. که ښارونو ته له پاس څخه وکتل شي؛ نو د یوې نقشې په څیر ښکاري او هغه ځایونه چې له پخوا څخه په نښه شوي وي، له هر چا څخه هیږيږي. له همدې کبله له برجونو سره د الوتکو د جنگولو له پاره باید د الوتکو ارتفاع ټیټه ساتل شوي وای.

پیلوتانو باید نه یوازې د الوتکو لوړوالی په یوه اندازه ساتلې وای، بلکه خپل هدف ته د رسیدو له پاره هم باید په لاره نیغ تللی وای. د سوداګریز مرکز دواړو غبرګو برجونو 63-70 متره سور درلود په داسې حال کې چې د 767 بوینګ الوتکو سور 47-60 متره دی. که هغه ویډیوی فلم ته چې د الوتکې د ټکر په وخت اخیستل شوی په څیر وکتل شي؛ نو لیدل کېږي چې الوتکه کټ مټ د برج په مینځ باندې لګیږي. که الوتکه حتی د 55-65 مترو په اندازه کږه تللې وای، له برج سره نه لګیده او مهمه خبره دا چې د 700 کیلومترو په سرعت کې د دومره کوچني واټن په اندازه کږیدل د یوې ثانیې د 0.3 برخې کار دی.

لومړی الوتکه برج ته په داسې حال کې ورسیده چې باد هم هماغه لور ته لګیده او همدا سبب و چې د الوتکې ثبات سم ساتل شوی و؛ خو دوهمه الوتکه مجبوره وه چې یوه ستونزمنه دوره ووهي. ستونزمنه باید ځکه ورته ووايو چې الوتکه باد ته مخامخ روانه وه؛ خو په هر حال دې الوتکې هم کټ مټ د برج مینځ وواهه.

د ډیرو ټکره پیلوتانو د څرګندونو پر بنسټ، یوازې ډیر کم پیلوتان د داسې عملیاتو د سر ته رسولو جوګه دي او دا خبره نه مني چې داسې کار دې د هغه کسانو له خوا وشي چې لا تر اوسه د زده کړې په حال کې وو. له بله پلوه، د برج له داسې یوه ستونزمن ځای سره د لګیدو له پاره یوه بله بې خطرې لاره هم شته او هغه د الوتکو د لارښونې د خاصو رادیویي څپو د لیرېدولو آله ده. دا څپې له یوه خاص ځای څخه لیرې او کولای شي هغه الوتکې چې په اتوماته توګه روانې وي، خپلې خوا ته را کاري. مهمه خبره دا ده چې په سوداګریزو مرکزونو کې د دغه ډول څپې یا زیګنال خپریدل ځکه یقیني شوي وو چې د دې آلې څپو د تلو یزونیونو له هغه آنتننو څخه خپریدونکو څپو ته مزاحمت کړی وو چې د سوداګریز مرکز د برجونو په سر باندې لګیدلي وو. دا احتمال شته چې دا آله به په وروستیو شیبو کې

فعاله شوې وي چې د موندلو څخه يې مخنيوی وشي او دا هم شونې ده چې تېستونکو د دواړو الوتکو له پاره نوموړې دوه آلې نصب کړې وي. په هر حال د برید په وخت کې په حتمي ډول داسې کسان هم وو چې له زمکې څخه يې له تېستونکو سره مرسته کوله او که داسې وي؛ نو دې ته اړتیا نه وه چې په الوتکه کې دې ډیر تېستونکي کینول شي؛ ځکه یو کوچني ټیم هم کولای شوی چې الوتکه آټو پایلټ (Auto Pilot) (داسې یو حالت چې الوتکه پرته له پیلوټ څخه هم حرکت کولای شي) حالت ته واړوي. سربیره پر دې په الوتکه کې د تېستونکو شتون ته هم اړتیا نه وه؛ ځکه چې په الوتکه کې هیڅ مسافر نه و. د گلوبل هاک (Global Hawk) تکنالوژۍ په مرسته کیدای شوی چې کارونکي له لیرې واټن څخه په الوتکو کې نصب کمپیوټري سیستمونو ته ننوزي او د الوتکې کنټرول په خپل لاس کې واخلي. د دې تکنالوژۍ په مرسته چې د متحده ایالاتو د دفاع وزارت له خوا جوړه شوې، د نړۍ په هره برخه کې الوتکې کنټرولیدای او آن له پیلوټ څخه پرته گرځیدلای شي. له همدې امله ویلای شو چې بنایي بونینگ الوتکه هم د نورو "ډرون Drone" یا کوچنیو بې پیلوټه الوتکو په شان، له لیرې واټن څخه کنټرولیده.

بالاخره غبرگ برجونه ولویدل. په هماغه لومړیو روځو کې د بیړنیو حالاتو د فدرالي ادارې له خوا یوه څیړنیزه کمیټه جوړه شوه چې د امریکایي انجینرانو د ټولني (American Society of Civil Engineer – ASCE) له خوا پر مخ بیول کیده. د څیړنو د لومړنیو راپورونو پر بنسټ، د الوتکې سوزیدونکو توکو یا تیلو دومره تودوخه تولید کړې وه چې د ودانۍ اوسپنیز جوړښت یې کمزوری کړی و. دغه نظریه د نیویارک د اوروژني د ادارې NYFD او د فایر انجینیرنگ Fire Engineering علمي څیړونې له خوا په کلکه رد شوه. د دغې څیړونې وړاندې شوو دلایلو چې پر علمي اټکلونو ولاړ وو، دا ثابتوله چې د ودانۍ اوسپنیز جوړښت کولای شوی، تر ډیرې مودې د اور په وړاندې مقاومت وکړي. د اوروژني ډلې بیا ادعا کوله چې دوی د برج لاندې د چاودنې غږ واورید او له همدې امله یې د یوې آزادې څیړنې غوښتنه وکړه. پورتنیو دوو ادارو هڅه وکړه هغه مواد پیدا کړي چې د برجونو لاندې د چاودنې سبب شول. د نیو مکسیکو د انستیتیوت د کانونو او تکنالوژۍ د څانگې کار پوه (وان رومیرو) په ټینگار ویلي و چې برجونه د بل کوم شي له امله نه بلکه یوازې او یوازې د چاودنې له امله ونړیدل؛ خو وروسته یې خپلې څرگندونې د عامه فشارونو له کبله بیرته واخیستې.

خو د الوتکو ټکر په هر حال د دریم یا 7 شمیرې برج ړنگیدل نه ثابتوي. د امریکایي انجینرانو ټولني یا ASCE دا نظریه چې دا ودانۍ د بنسټ د کمزورۍ له کبله ونړیده نه مني. د دوی دلیل دا و چې برج کوډ نه بلکه په خپل ځای باندې لویدلی. پرته له دې گڼې (فرضیې) چې ودانۍ د چاودیدونکو توکو له امله په خپل ځان باندې را لویدلې ده بل کوم لامل نشته.

د 2001 کال د نومبر د میاشتې په 4 نیټه، (نیویارک ټایمز) روځپاڼې په خپل یوه مطلب کې له یوه ډیر مهم راز څخه پرده پورته کړه. دا مطلب د (جیمز ریزن) له خوا د «سپتمبر په 11 نیټه د CIA یو پټ مرکز ویجاړ شو» تر سرلیک

لاندې خپور شوی و. نړیوال سوداگریز مرکزونه چې ټولو فکر کاوه یو ملکي ځای دی، په اصل کې یو نظامي مرکز و. دلته په زرگونو خلک ځکه مړه شول، چې نه پوهیدل ترینه د انساني سپر په ډول کار اخیستل کېږي. په ۷ شمیره برج کې د (سي آی ای CIA) یو پټ مرکز و چې بنایي دا به په نوموړي برج او نژدې سیمه کې یوازنی هم نه و. د شلمې پیړۍ په پنځوسمه لسيزه کې دې ادارې د ملگرو ملتونو د بهرنیو اتباعو پټه څارنه کوله؛ خو د (بیل کلینټن) د جمهوري ریاست په دوره کې یې خپله پاملرنه د منهایتن بنار اقتصادي جاسوسی ته وغځوله او د امریکا د استخباراتو هغه اصلي سرچینې چې د سرې جگړې په دوران کې د پخواني شوروي اتحاد په ضد کاریدې، په آسانی سره اقتصادي جگړې ته بنکيل شوې. د (سي آی ای CIA) د ادارې د نیویارک د سیمې اډه ورو ورو د نړۍ د سوداگریزو او اقتصادي استخباراتو په تر ټولو مهم مرکز باندې بدله شوه. د استخباراتو دا بیا جوړښت ټول د (سي آی ای CIA) د مشرتابه ډلې او د لوی درستیز د کسانو تر نظر لاندې بشپړ شوی و.

که څو کاله مخکې ولاړ شو او د 1993 کال د فبرورۍ د 26 نېټې هغه چاودنو ته نظر واچوو چې په نړیوال سوداگریز مرکز باندې وشوې؛ نو و به گورو چې دا بریدونه هم د (سي آی ای CIA) په نوموړې اډه باندې تر سره شوی وی، که څه هم په هغه وخت کې یې دومره وده نه وه کړې. د یادونې وړ ده چې په هغه برید کې شپږ کسان ووژل او نژدې 1000 تنه نور ټپیان شول.

د دې حقیقت په پام کې نیولو سره چې د برید په وخت کې په غبرگو برجونو کې له 30000 څخه نیولې تر 40000 پورې کسانو کار کاوه او هر برج 110 پوره درلودل؛ نو دې پایلې ته رسیږو چې په هر پور کې به 136 کسانو کار کاوه. لومړنۍ بوینگ الوتکې، شمالي برج د 80 او 85 پورنو په مینځ کې وواهه د پورتنیو پورونو اوسیدونکي په هماغه وخت کې یا د لړزې او یا هم د هغه اور له کبله چې وروسته ولگید له مینځه لاړل. د پورتنیو پورونو خلک د اور له امله نور هم پاس وختل او هلته بند پاتې شول ځینو کسانو چې نه غوښتل وسوزي، له هماغه لوړو پورونو څخه لاندې ټوپونه ووهل. په پای کې برج نسکور شو او ټول هغه کسان چې په پورتنیو 30 پورونو کې وو، له مینځه لاړل. که په منځنۍ توگه وشمیرل شي؛ نو په هغه روغ باید 4080 وژل شوي کسان یوازې هغوی وي چې په برجونو کې په کار بوخت وو.

چارواکو د 2002 کال د فبرورۍ په 9 نېټه د نیویارک په بریدونو کې د وژل شوو کسانو شمیره 2843 تنه اعلان کړه چې په دې کې د الوتکو مسافرین او عمله، پولیس، اور وژونکي او د برید په وخت کې په برجونو کې حاضر کسان شامل وو. دغه شمیرې د لومړنیو اټکلونو څخه ډیر زیات توپیر درلود او هر څوک یې چې وگوري، دا شک ورته پیدا کېږي چې دا بریدونه د مرگ ژوبلې د کچې د لوړوالي په موخه نه و تر سره شوي. کیدای شي داسې کومه هڅه شوي وي چې هغه کسان چې دفترونه یې په لوړو پورونو کې وو، د برید په روغ دندو ته حاضر نه شي.

سربیره پر دې، اسرائیلي (هاآرتص) روځپاڼې (د 2001 کال د سپتمبر د 26 نېټې ګڼه) دا خبره څرګنده کړه چې د نیویارک له بریدونو څخه دوه ساعته مخکې نا پیژندل شوو کسانو د برېښنايي پیغامونو لوی شرکت، (اودیگو Odigo) ته د خبرداری پیغامونه استولي وو. دا خبره د دغه شرکت د مشرې (میسا مکور) په واسطه هم تائید شوې وه. (د "سي ان ان CNN" ټلويزیوني چینل هم د "دانیل سیبیرګ" مطلب چې د خبرداری پیغامونه نومیده، خپور کړ او وې ښوده چې شرکت دا پیغامونه اخیستي وو. د "نیوزبايتس" ویب پاڼې یو کارکوونکي، "براین مک ویلیمز" هم د سپتمبر په 27 په خپل یوه مطلب کې په ډاګه کړه چې اسرائیل د نړیوال سوداګریز مرکز د بریدونو په هکله له مخکې خبر وو. دا معلومات د "الجزیرې" چینل د یوه مبصر له خوا هم په بیله بڼه وړاندې شول. دغه مبصر په ډاګه کړه چې د اسرائیلو د جاسوسی اداره "موساد" د دغه حملو مسئوله وه؛ ځکه چې د سوداګریز مرکز ټولو یهودي کارکوونکو ته د بریدونو د کیدو په اړه خبرداری ورکړل شوې و؛ خو نوموړي قطري چینل سم د لاسه خپل کارکوونکي خبریال، د یوه شاهد په توګه معرفی کړ). پورتنیو حقایقو ته په کتو سره کیدای شوی چې د برجونو کارکوونکو ته یو ډول خبرداری ورکړل شوی وای، که څه هم چې ډیر جدی به نه و.

دلته په کار ده د هغه پېښې ذکر وکړو چې د 1995 کال د اپریل په 19 نېټه د (اوکلوهاما) په ښار کې را مینځ ته شوه. په هغه روځ د (مورا) فدرالي ودانۍ ګڼ شمیر مامورینو ته رخصتي ورکړل شوې وه، له همدې امله په چاودنه کې یوازې 168 کسان ووژل شول. اوس-اوس موږ پوهیږو چې نوموړی برید د متحده ایالاتو د پوځ د کسانو له خوا چې د حقوقو په سخت دریځه اداره پورې تړلي وو، شوی وو. دا اداره په خپله د "اف بی آی FBI" په واسطه جوړه شوې وه.

د (اف بی آی FBI) ادارې د اوکلوهاما د ښار د برید اجازه ورکړې وه. دوی په خپله د دغه پېښې د مړینې شمیره ټاکلې وه او پرې خبر وو.

اوس به د ولسمشر (جورج ډبلیو بوش) هغه عجیبو اعترافاتو ته لنډه کتنه وکړو چې د دسمبر په ۴ نېټه یې د (اورلاندو) د ښار په یوه ناسته کې وکړل.

پوښتنه: ښاغلی ولسمشر، لومړی دا چې تاسې نه پوهیږئ د دغه هیواد له پاره مو څومره کار کړی دی او دوهمه دا چې، کله چې تاسو د لومړي ځل له پاره د ترهګریزو بریدونو خبر واورید، څنګه احساس مو وکړ؟ (د لاسونو پرکارې او تشویقول).

ولسمشر: مننه، جوردن. تاسو ښایې هېڅ باور ونکړئ چې له بریدونو وروسته زه په څه حالت کې وم. هغه وخت زه د خپل دفتر له رئیس اندي کارډ (Andy Card) سره د فلوریدا ایالت ته تلې وم او هلته یوه سیمه ایز ټولګي ته د ننوتو لپاره په تمه ناست وم. ټلويزیون چلان و او ما یوه الوتکه ولیده چې له برج سره ولګیده. ما په خپله پیلوټي کړې ده

او په هغه وخت کې مې ځان سره وویل چې دا پیلوټ هرومرو لیونی شوی دی. ما فکر کاوه چې دا به یوه ډیره ویرونکې پېښه وي. زه اریان پاته وم؛ خو بیا مې هم د فکر کولو له پاره وخت نه درلود. کله چې زه ټولگي ته ننوتم، زما د دفتر رئیس (اندي کارد) راغی او راته وې ویل چې دوهمې الوتکې هم له بل برج سره ټکر وکړ او زیاته یې کړه چې په متحده ایالاتو باندې برید شوی دی. زه دې خبر دومره اریان کړم چې نه پوهیدم لومړی د څه شي په هکله فکر وکړم. زه په داسې یو وخت لوی کې شوی وم چې هیڅکله مې په دې هکله فکر نه وکړی چې امریکا به تر برید لاندې راشي. بنایي ستا مور او پلار هم هیڅ وخت دا فکر نه وي کړی. په هغه کم وخت کې ما فکر کاوه چې تر برید لاندې راتلل څه مانا لري؟ خو سره له دې زه په دې پوهیدم چې که امریکا په رښتیا هم تر برید لاندې راغلې وي؛ نو هیڅوک به یې د تاوان ورکولو وس او ځواک و نه لري.

اوس د متحده ایالاتو د ولسشمېر څرگندونو ته په کتو سره وینو چې نوموړي د دوهمې الوتکې تر ټکر مخکې د لومړني برید انځورونه لیدلي و. دغه انځورونه حتماً هغه انځورونه نه وو چې (جولیز او گیدیان تودیت) په تصادفي ډول اخیستي وو. دغه کسان ټوله روغ په نړیوال سوداگریز مرکز کې گڼیدلي وو او فیلمونه یې اخیستي وو. د دوی اخیستل شوي انځورونه د لومړي ځل له پاره د (گاما) له خوا وروسته له دیارلسو ساعتونو څخه خپاره شول. له همدې امله مور د هغه پتو انځورونو په هکله غږیږو چې بناغلي ولسمشر (بوش) ته په پټه او پرته له ځنډه د امنیتي اړیکو هغه خونې ته چې په لومړني ښوونځي کې د هغه د راتلو په مناسبت جوړه شوې وه، استول شوي و؛ خو که د متحده ایالاتو استخبارات په دې توانیدلي و چې د لومړي برید فیلم واخلي؛ نو دوی په حتمي ډول د برید څخه مخکې د هغه په هکله معلومات درلودل. او که داسې وي؛ نو بیا یې ولې د خپلو هیوادوالو د ژغورلو له پاره څه ونکړل؟

اوس راځئ پورتنیو ټولو معلوماتو ته یو ځل لنډه کتنه وکړو:

- له ترهگرو سره د زمکنیو ډلو له خوا هم پوره مرسته کیده.
- دوی د الوتکې د اتومات لارښوونې په موخه د څپو لیرلو یوه یا دوه آلې فعالې کړې وې.
- د دې له پاره چې د مرگ ژوبلې کچه کمه شي؛ نو د برجونو ځینو کارکوونکو ته مخکې خبر ورکړل شوی و.
- د نړیوال سوداگریز مرکز برجونه په چاودیدونکو توکو چول شوي وو.
- دغه ټول کارونه د متحده ایالاتو د استخباراتي ادارې تر نظر لاندې، پرته له دې چې په وړاندې یې غبرگون وښيي، تر سره شول.

آیا کیدای شي چې په لوړه کچه داسې عملیات د افغانستان د غرونو په سوږیو کې جوړ او اداره او بیا د یو شمیر اسلامی سخت دریځو له خوا عملي شي؟

دریم څپرکی: د سپینې ماڼۍ مړې

راځئ چې یو ځل بیا د بریدونو د ویرونکې روځې په اړه د چارواکو ویناوو ته وگورو. د (اف بی آی FBI) مشر دریم (رابرت مولر Robert Muller III) د نیویارک له بریدونو لږ وروسته د (کانپلان CONPLAN) تر نامه لاندې یو ډول خاص بیړنی حالت اعلان کړ. په دغه ډول بیړنیو حالاتو کې ټولو دولتي ادارو ته د پېښې په هکله معلومات ورکول کېږي او له دوی څخه غوښتنه کېږي چې د (اف بی آی FBI) د ستراتیژیکو معلوماتو او عملیاتو د مرکز (Strategic Information and Operation Center – SIOC) او همدارنگه د بیړنیو حالاتو د فدرالي ادارې (FEMA) د غمجنو پېښو سره د مبارزې د ډلې (Catastrophic Disaster Response Group – CDRG) تر امر لاندې کار وکړي. همدا رنگه د دغه ډول حالت تر اعلان وروسته ټولې هغه لویې شخصې او دولتي ودانۍ چې راشه درشه پکې ډیره وي او د ترهگریزو بریدونو په وړاندې هدف گرځیدلای شي، تشیروي او بندېږي. د سهار په 10 بجو، ناڅاپه د متحده ایالاتو د پټو خدماتو یا Secret Services اداره، چې د لوړپوړو چارواکو امنیت ساتي هم بیړنی حالت اعلان کړ او لاندې خبرداری یې خپور کړ: (سپینه ماڼۍ او لومړی شمیره الوتکه Air Force One) دغه الوتکه د متحده ایالاتو د ولسمشر له پاره ځانگړې شوې ده) له خطر سره مخامخ دي).

د پورتنۍ خبرداری تر خپریدو وروسته، د ولسمشر مرستیال (ډیک چیني) په بیړنیو حالاتو کې د ولسمشر ځانگړي عملیاتي مرکز (Presidential Emergency Operations Center – PEOC) ته لېږدول کېږي چې د سپینې ماڼۍ په لویډیځه برخه کې او د زمکې تر لاندې پروت دی، د حکومت د دوام او استحکام پلان یې له ځنډه عملي کېږي، د هیواد لوړ پوړي سیاسي مشران او د دولت کارکوونکي او د کانگرس غړي خوندي ځایونو ته استول کېږي او له هغه ځایه یې د سمندري ځواکونو یا Marines چورلکې د اتمې پېښو په وړاندې دوو لویو پټنځایونو ته وړي. دغه دوه لوی پټنځایونه یو د ویرجینیا په ایالت کې د (مونت ویدر Mount Weather) او دوهم یې په (ریوین راک) غرونو کې او (کمپ دیوید) ته نژدې د اړیکو گډ مرکزونه دي چې د (سایت آر Site R) په نامه هم یادېږي. نوموړي پټنځایونه چې تر زمکې لاندې د رینستونو بناړونه په شان دي او د سرې جگړې په دوران کې جوړ شوي وو، کولای شي چې په یوه وخت کې زرگونه کسان د ژوند له پاره ومني.

ولسمشر جورج ډبلیو بوش چې په دغه وخت کې واشنګټن ته په لاره و، خپله لاره بدلوي. په دې مانا چې د ولسمشر الوتکه یا (ایر فورس ون Air Force One) لومړی د لوئیسینا ایالت په (بارکدیل) هوایي ډگر کې او بیا د نبراسکا ایالت په (اوفوت Offutt) هوایي ډگر کې بنسټه کېږي. د دواړو ډگرونو تر مینځ لاره کې د ولسمشر الوتکه په داسې حال کې چې جنګي جټ الوتکو له خوا بدرگه کېږي، کره – وره او ټیټه الوتنه کوي. د الوتکې د ناستې وروستی ډگر (اوفوت Offutt) د متحده ایالاتو د ستراتیژیکي قوماندې مرکز دي او له همدې ځایه د هیواد د اتمې دفاع سیستم اداره کېږي. د ډگرونو د ننه، ولسمشر په مرمی ضد موټرو کې او په پاڅه سرک باندې حرکت کاوه، چې د نښه ویشتونکو ټوپکو له زیان څخه په امان وي.

د لوړپوړو چارواکو د ساتنې او امنیت پلان د ماښام تر شپږو بجو پورې یعنې تر هغه وخته پورې چې ولسمشر جورج بوش په خپله الوتکه کې د واشنګټن په لور وخوځېده، فعال پاتې و.

د ولسمشر مرستیال ډیک چینی د سپتمبر په 16 نیټه د (ام اس ان بی سی MSNBC) ټلويزیوني چینل له مبصر "تیم روزیرت Tim Russert" سره د "میت د پرس Meet The Press" په پروگرام کې مرکه وکړه. نوموړي د مرکې په ترڅ کې د پټو خدماتو د ادارې له خوا د خپرې شوې خبرتیا او د پېښ شوي خطر په هکله معلومات ورکړل. د ولسمشر مرستیال په خپلو څرګندونو کې وویل چې ده ته په ناڅاپي ډول د خپلو امنیتي مامورینو له خوا وویل شول چې دی په خطر کې دی او له همدې امله په اجباري ډول د سپینې ماڼۍ پټنځای ته بیول شوی و. هیڅوک دا نه شي منلی چې یوه تښتول شوې بوینگ الوتکه چې وروسته څرګنده شوه 77 شمیره الوتنه وه، د واشنګټن په سر باندي ګرځېده؛ خو د سپینې ماڼۍ غونډې نامتو ځای یې نه شو پیدا کولای او له همدې امله یې ځان له پنتاګون سره وجنګاوه. د پټو خدماتو ادارې چې مخکې له مخکې یې ټول دولتي لوړپوړي چارواکي او د کانګرس غړي خوندي ځایونو ته لېږدولي وو، وروسته وویل چې د ولسمشر الوتکه په خطر کې ده. په دې مانا چې یوې نوې تښتول شوې الوتکې د ولسمشر ځانګړې الوتکې ته خطر پېښ کړی او بنایي په هوا کې ورسره وجنګیږي.

دلته باید یو ځل بیا وویل شي چې د چارواکو ویناوې د څیړنو او سمو اټکلونو پر بنسټ ولاړې نه وې.

د ولسمشر د مرستیال څرګندونې په دې نیت شوې وې چې ونیسي د ځانمرګو له خوا تښتول شوو الوتکو په سپینه ماڼۍ او د ولسمشر په الوتکه (ایر فورس ون Air Force One) د برید تکل درلود. بناغلي "چيني" هم د 77 شمیرې الوتنې په اړه چې په اصطلاح له پنتاګون سره لګیدلې وه، داسې درواغ وویل چې موږ په لومړي فصل کې ورته اشاره وکړه او برېښد مو کړل. (ډیک چيني) د هغه خیالي ځانمرګې الوتکې په هکله معلومات ورکړل چې د واشنګټن په سر ګرځېده او د خپل هدف په لټه کې وه. ده په دغه خبرې هڅه وکړه چې پخواني ویل شوي درواغ تصحیح کړي. آیا کیدای شي څوک باور وکړي چې د پټو خدماتو اداره دومره کم عقله وه چې په داسې مهم وخت کې د هوايي دفاع د سیستم د فعالولو پر ځای ډیک چيني تر پټنځایه پورې وزغلوې؟ تردې هم ډیره د خپګان وړ خبره دا وه چې د ولسمشر مرستیال هغه خیالي الوتکه اختراع کړې وه چې د (ایر فورس ون) د ښکار نیت یې درلود. ده دغه څرګندونې کټ مټ د هغه ځینو لویډیځو فلمونو په شان دي چې یاغیان غواړي په هوا کې خپله الوتکه د ولسمشر له الوتکې سره ووهي او د متحده ایالاتو هوايي ځواک ورته بې وسه ګوري.

له پورتنیو درواغو سره - سره، دغه جوړه شوې کیسه نه شي کولای چې په کافي اندازه د هر چا رول روښانه کړي. که په ریښتیا هم یوازې ځانمرګو الوتکو خطر را مینځ ته کړی وو؛ نو بیا ولې هڅه شوې وه چې ولسمشر د ستراتیژیکو پوځي اډو په مینځ کې له نښه ویشتونکو توپکو څخه پټ وساتل شي؟ موږ دا هیڅکله نه شو منلی چې اسلامي بنسټ پالو به د دې وس درلود چې له امنیتي پلوه په فوق العاده سختو ځایونو کې ځای پر ځای شي.

د "دیک چینی" د اعترافاتو هدف دا و چې موږ د سپینې ماڼۍ د ویاند (آري فلیشر) څرگندونې او د سپینې ماڼۍ د لوی مشاور (کارل روف) پټې ویناوې له یاده وباسو. د دوی په واسطه ورکړل شوی معلومات په داسې حال کې موږ ته کورنی د بنمنان رابښی چې د جگړې پروپاگنده یوازې او یوازې په بهرني د بنمن باندې غږیږي.

د سپتمبر په 12 او 13 نیټه، رسنیو د سپینې ماڼۍ د ویاند (آري فلیشر) له خولې وویل چې د پټو خدماتو ادارې له برید کوونکو څخه داسې پیغامونه تر لاسه کړي وو چې بنودل یې دوی به سپینه ماڼۍ او د ولسمشر ځانگړې الوتکه له مینځه یوسي. عجیب خبر خو د نیویارک تایمز روځپاڼې و چې په ډاگه یې کړه (برید کوونکو د خپلو ټیلیفوني اړیکو د پیژندنې له پاره ولسمشریز شفر کارولی و) ! له دې څخه هم اریانونکې موضوع دا وه چې د (ورلډنټ ډیلی روځپاڼې World Net Daily) د څرگندونو پر بنسټ، برید کوونکو پر ولسمشریزو شفرانو سربېره، د مخدره توکو سره د مبارزې د ادارې (Drug Enforcement Agency – DEA)، د ملي پیژندگلوی د ادارې (National Reconnaissance Office – NRO)، د هوايي ځواک د استخباراتو د ادارې (Air Force Intelligence – AFI)، د پوځ د استخباراتو د ادارې (Army Intelligence – AI)، د سمندري استخباراتو د ادارې (Naval Intelligence – NI)، د سمندري ځواکونو د استخباراتو د ادارې (Marine Corps Intelligence – MCI)، د کورنیو چارو وزارت او د انرژي وزارت شفرانو درلودل دغه شفرونه د گوتو په شمیر کسانو له خوا کارول کیږي او پرته له ولسمشر څخه هیڅوک نه شي کولای چې دومره ډیرو شفرانو ته لاس رسي ولري. دا چې برید کوونکو څرنگه دغه شفرونه پیدا کړي وو دوه شونتیاوې درلودای شي. یو دا چې داسې لارې چارې شته چې دوی د کمپیوټري پوستکالو له لارې دا شفرونه پیدا کړي وي او بل دا چې داخلي عناصرو استخباراتي خدماتو ته نفوذ پیدا کړي وو. له تخنیکي نظره دا شونې ده چې د امریکایی ادارو شفرونه د هغه کمپیوټري پوستکالو په واسطه چې همدا کودونه پکې جوړیږي، ویستل شي او یا بیا له سره جوړ شي. دغه کمپیوټري الگوریتمونه د (اف بی آی FBI) د یوه ځانگړي مامور له خوا چې (رابرت هانسن) نومیده غلا شوي و. نوموړي د 2001 لومړي کال د فبرورۍ په میاشت کې د جاسوسی په تور نیول شوي وو. د (سی آی ای CIA) د پخواني مشر (جیمز ولسي James Woolsey) په آند که دا شفرونه د دوی لاس ته نه وای ورغلي؛ نو دا ویره وه چې نورو عناصرو ته په لاس ورغلي وای. "ولسي" چې وروسته د صدام حسین ضد لیکه کې بنکاره شو او اوس هم د عراق د جگړې پلوی دی، له دې نظریې څخه دفاع کوله چې دا عملیات د عراقی پټو او خطرناکو جاسوسی ادارو کار و. دریمه گټه به دا وي چې د پټو خدماتو اداره په پټه توگه د دغه ټولو غلاوو شاهد وه او پرینښی یې و چې دا کار وشي. برید کوونکو هیڅکله نه شو کولای چې د ځینو دولتي ملگرو له مرستې پرته؛ نوموړي کودونه ومومي.

په هر حال د شفرانو موضوع دا په ډاگه کوي چې د متحده ایالاتو د ډیرو لوړ پوړو چارواکو په مینځ کې یو یا څو ځایین شته. همدغه کسان وو چې د متحده ایالاتو د ستراتیژیکو هوایی ډگرونو په مینځ کې یې په ولسمشر باندې د برید له پاره د لیري واټن نښه ویشتونکي کسان (Sniper) ځای پر ځای کړي وو. ولسمشر جورج بوش هم د دې له پاره چې د دوی له لومو څخه ځان وژغوري، د (اوفوت) او (بارک دیل) د هوایی اډو په مینځ کې په مرمی ضد موټر کې گرځیده.

د دغه موضوع بل اړخ د دواړو خواوو تر مینځ د خبرو اترو شتون په ډاگه کوي. که برید کوونکي په دې توانیدلي وو چې د شفرانو په کارولو سره د خپلې اړیکې پیژندگلوي وکړي او د پټو خدماتو د ادارې سره اړیکه ونیسي؛ نو له

دې څخه ښکاري چې دوی په خپل فکر کې یو هدف هم درلود. د دوی پیغام ښایي کومه غوښتنه او یا شرط درلود. که ومنل شي چې د هغې روغې په پای کې خطر له مینځه لاړ؛ نو یوازینی دلیل به یې دا وي چې ولسمشر جورج بوش له برید کونکو سره خبرې اترې کړې او د هغوی غوښتنو ته یې غاړه ایښې وه.

برید کونکو له دې امله چې د سپینې ماڼۍ او د ولسمشر د خاصی الوتکې یا (ایر فورس ون) د مخابراتي پیژندګلوی شفرونه یې درلودل، په آسانۍ سره کولای شوای چې د متحده ایالاتو د ولسمشر ځای که د کم وخت له پاره هم وای، په زور ونیسي. دوی کولای شوای چې پوځ ته د اتمې بریدونو په شمول د خپلې خونې امرونه ورکړي. یوازینی لاره چې (جورج بوش) کولای شوای خپل پوځ ته پرې قوماندې ورکړي دا وه چې په خپله د متحده ایالاتو د (افوت Offutt) ستراتیژیکې قوماندانۍ ته لاړ شي او له هغه ځایه ټول ورکړي فرمانونه بیرته واخلي او له همدې امله نوموړی هلته تللی و. په مستقیم ډول دغه هوايي ډګر ته تلل د الوتکې د سون توکو د کموالي له امله ناشونی کار و. (ایر فورس ون Air Force One) او یا د ولسمشر الوتکه چې په ټیټه ارتفاع کې الوتنه نه شي کولای، خپلې ټولې د تیلو ذخیرې کارولې وې؛ ځکه په هوا کې د سون توکو اخیستل له خطر څخه خالي نه و. له همدې امله د (بارک دیل) په هوايي ډګر کې د الوتکې ناسته له مخکې څخه پلان شوې وه.

یوازې د شفرونو موضوع نه ده چې د چارواکو په څرګندونو کې ورته اشاره نه وه شوې، بلکه یو بل حقیقت هم له یاده ایستل شوی دی. د سپتمبر په 11 نیټه د سهار په 9:42 بجو د (ای بی سی ABC) ټلويزیوني چینل، د سپینې ماڼۍ په یوه برخه یا په پخواني اجرائیه ودانۍ کې د لګیدلي اور ژوندي انځورونه خپاره کړل. نوموړي چینل د پینې یوازې یو انځور په تکراري ډول خپراوه چې په کې د دود پورته کیدل ښکاريږي. د اور د لمبو د پورته کیدو او د هغه د پراخوالي په هکله هیڅ معلومات خپاره نه شول. هیچا نه شوای کولای چې دغه اور او د ځانمرګو الوتکو برید ته نسبت ورکړي. 15 دقیقې وروسته د پټو خدماتو ادارې د ولسمشر مرستیال (ډیک چیني) له خپل دفتر څخه ویست او د سپینې ماڼۍ پټنځای ته یې ویوړ. ښه ویشتونکي کسان د ولسمشر د استوګنځي په شا او خوا کې ځای په ځای شول. دغه کسان په (لانچر) توغندیو باندې هم سمبال و، ترڅو د هر زمکنی او هوايي برید د ځواب ویلو جوګه وي. لنډه دا چې دغه تهدید له هغه څه سره چې ښاغلي (ډیک چیني) یې په هکله څرګندونې کړې وې، ډیر توپیر درلود.

اوس راځئ د ولسمشر (جورج بوش) هغه بیانیه ولولو چې د (بارک دیل) په هوايي اډه کې یې ورکړې وه او پنتاګون وروسته له دې چې بدلون یې په کې راوست په 1:04 بجو خپره کړه:

ولسمشر: (زه د امریکا خلکو ته ډاډ ورکوم چې فدرالي ادارې او سیمه ایز چارواکي دواړه یو ځای د بریدونو له قربانیانو سره د مرستې هڅه کوي. زه غواړم یو ځل بیا ووايم چې متحده ایالات به ټولو هغه کسانو ته چې دغه بې شرمه او ډارن بریدونه یې تر سره کړې، سزا ورکړي.

زه له خپل مرستیال، د دفاع له وزیر، د ملی امنیت له ډلې او کابینې سره شیبه په شیبه په اړیکه کې یم. موږ د امریکا د خلکو د ساتنې له پاره ټول امنیتي ګامونه پورته کړي. زموږ وسله وال ځواکونه د هیواد د ننه او د نړۍ په

گوت گوت کې د تيارسې په حال کې دي او موږ ټول هغه امنيتي گامونه پورته کړي دي چې ستاسو خپل حکومت پرې کار ته دوام ورکړي.

موږ د کانگرس او د نړۍ له مشرانو سره په تماس کې يو او دوی ته ډاډ ورکوو چې موږ به د امريکا او امريکايانو د خوندي ساتلو په موخه هر اړين کار وکړو.

له امريکايانو څخه زما غوښتنه دا ده چې له ما سره يو ځای، له هغه کسانو څخه مننه وکړي چې د خپلو هيوادوالو د ژغورنې له پاره نه ستړې کيدونکي هڅې کوي او همدارنگه له ما سره يو ځای د قربانيانو او د هغوی د کورنيو له پاره دعا وکړي.

زموږ اولس تر يوې لويې ازموينې لاندې دی؛ خو دا په ياد ولرئ چې موږ به ټولې نړۍ ته وښيو چې موږ له دغه ډول آزموينو څخه تل بريالی ورو. بريالي اوسئ).

هغه څه چې د ولسمشر په پورتنۍ لنډه وينا کې نشته، د بريد کوونکو د نوم اخیستل وو. نوموړي د ترهگر او ترهگرۍ نومونه هيڅ وانخیستل. هغه غوښتل په يو ډول ووايي چې دا پيښه د پوځي جگړو او دې ته ورته نورو شيانو پيل دی. هغه د دغه کلمې په ويلو سره چې (زموږ اولس تر يوې لويې ازموينې لاندې دی) غوښتل دا څرگنده کړي چې نورې غمجنې پيښې هم د راتلو په حال کې دي. له ټولو څخه عجيبه دا وه چې ده له واشنگټن څخه د خپلې غير حاضری په هکله هيڅ څه و نه ويل او ټولو ته يې دا فکر پيدا کړ چې دی د هغه خطر له وجې له سيمې څخه تښتېدلی دی چې هيوادوال يې ورسره مخامخ دي.

د سپينې ماڼۍ وياند (آري فليشر) هم د (اير فورس ون) د لالهانده اوږده سفر په دوران کې له هماغه ځای څخه رسنيو ته دوه لنډې ويناوې واورولې. ده هم د ولسمشر په شان په ډير احتياط سره د ترهگر او ترهگرۍ د وښو (لغتونو) له ويلو څخه ډډه وکړه.

په داسې حال کې د دولت د دوام د پلان فعالول دوه ماناوې ورکوي. لنډه او ساده مانا يې دا ده چې ولسمشر او سياسي مشران بايد د هغه خاينينو له شر څخه خوندي ساتل شوي وای چې د سپينې ماڼې په پخوانۍ اجرائیوی ودانۍ کې يې اور لگولی و او له ولسمشر او استخباراتي ادارو څخه يې شفرونه پټ کړي وو.

بله مانا يې دا وه چې د دولت د دوام پلان د دې له پاره نه و جوړ شوی چې سياسي رهبران د درغلانو له منگولو څخه وساتل شي، بلکه دا پلان درغلانو په خپله فعال کړ چې د سپينې ماڼۍ مشران جلا او ليري کړي. په حقيقت کې د مرستيال ولسمشر څرگندونې ډيرې عجيبه ځکه وې چې هغه په خپله په دې اعتراف وکړ چې د پټو خدماتو ادارې دی د خپل کار له ځای څخه د ده له اجازې پرته ويست او د سپينې ماڼې پټنځای ته يې ويوړ. هغه د دې خبرې په ويلو سره دې نظريې ته لاره او اواره کړه چې د دولت د نورو چارواکو او د کانگرس له غړو سره هم همداسې عمل شوی دی.

اوس پوښتنه دا ده چې د پټو خدماتو د ادارې په واسطه د خلکو د ټاکل شوو استازو او چارواکو په زور بیول او په پټو ځایونو کې د دوی پټول، یوه کودتا او یا کم تر کمه د مایې د ننه کودتا نه وه؟

مخکې له دې چې څلورم څپرکي ته لاړ شو، رځی چې اوسنی هغه په څو لنډو جملو کې ټول کړو.

الف: د سپینې مایې په یوه برخه کې اور لگیدلی و.

ب: د پټو خدماتو له ادارې سره د اړیکې په ترڅ کې، د برید مسولیت په غاړه اخیستل شوی و.

ج: برید کوونکو خپلې غوښتنې او شرطونه له وړاندې څخه ورکړي وو او د خپلې اړیکې د پیژندگلوی له پاره یې ولسمشریز شفر کارولی و.

د: د پټو خدماتو ادارې د دولت د تداوم پلان تطبیق کړ او ظاهراً یې د سیاسي رهبرانو د ساتنې په موخه دوی په پټنځایونو کې اچولي وو.

ه: ولسمشر بوش له ماسپینین وروسته له برید کوونکو سره خبرې اترې کړې وې او پایلې ته رسیدلي و. له همدې امله د شپې تر رسیدو پورې پوره آرامي راغله.

و: پورتنیو عواملو ته په کتنې سره گورو چې بریدونه د مذهبي بنسټ پالو له خوا چې فکر به یې کاوه کوم سپیڅلی کار کوي، نه وو شوی، بلکه د متحده ایالاتو د دولت په مینځ کې د یوې ډلې له خوا تر سره شول او وې کولای شواي چې په ولسمشر بوش باندې خپله تگلاره په زور ومني.

ز: یادې ډلې پرته له دې چې کودتا وکړي او ټولې دولتي ادارې نسکورې کړي، په پټه د هماغه دولتي ادارو واک په لاس کې واخیست او لکه چې پټه پاته وه هماغسې پټه پاتې شوه.

څلورم څپرکی: د (اف بی آی (FBI)) هڅې

(اف بی آی) چې نوم یې متحده ایالاتو ته ویار ور په برخه کړی او خلک یې له نامه څخه ویريږي، د سپتمبر په 11 نیټه د جنایې جرمونو په تاریخ کې تر ټولو لویې او پراخه څیړنې پیل کړې. د دغه څیړنو نوم (پینټ بامب - PENTTBOMB) و چې په انگریزي کې د (Pentagon/Twin Towers Bomb) (د غبرگو برجونو او پنتاگون چاودنې) مخفف دی. په نوموړو څیړنو کې 7000 کسانو برخه درلوده چې له دې ډلې څخه 4000 (د ټول پرسونل یو په څلورمه برخه) یې یوازې د اف بی آی خپل مامورین وو په کار پیل وکړ. دوی همدارنگه د عدلیې د وزارت له جنایې څانگې، څارنوالۍ او کډوالو له ادارو څخه هم جلا پرسونل غوښتی وو. سربیره پر دې (اف بی آی FBI) د متحده ایالاتو د استخباراتي ټولنو، په ځانگړي ډول د استخباراتو د مرکزي ادارې یا (سي آی ای CIA)، د ملي امنیت د ادارې (NSA) او د دفاع وزارت د استخباراتو د ادارې (DIA) مرستې هم درلودې. د پورتنیو ادارو تر

څنگ، له (اف بی آی FBI) سره د بهر نه هم د مرستو ژمنې وشوې چې پکې نړیوال پولیس او د امریکا د متحده ایالاتو د ملگرو هیوادونو پولیس د یادونې وړ دي.

(اف بی آی FBI) د بریدونو په لومړۍ شپه له ټولو خلکو څخه وغوښتل چې له دوی سره د شواهدو په راټولولو کې مرسته وکړي. همدا و چې په لومړیو دريو روځو کې له دوی سره 3800 ټیلیفوني اړیکې نیول شوې وې، 30000 بریښنالیکونه ورته رسیدلي وو او خپلو مامورینو یې ورته 2400 راپورونه استولي وو.

له بریدونو څخه یوه روځ وروسته، (اف بی آی FBI) په دې وتوانید چې په اصطلاح د ترهگرو طرز العمل په لاندې ډول تشریح کړي:

(د بن لادن د شبکې غړي چې په قانوني ډول متحده ایالاتو ته ننوتلي وو او همدلته یې د الوتنې زده کړې کولې، دا بریدونه تر سره کړي. دوی چې په څلورو ځانمرگو ډلو ویشل شوي وو، مسافررونکې الوتکې وټنټولې او دنده یې له لویو اهدافو سره د الوتکو جنگول وو).

د سپتمبر په 14 نیټه د "اف بی آی FBI" مشر "رابرت مولر" او لوی څارنوال "جان اشکرافت" د 19 تنو شکمنو کسانو لیست خپور کړ چې الوتکې یې ټنټولې وې.

د راتلونکو اونیو په ترڅ کې نړیوالو رسنیو د ځانمرگو پیلوټانو ژوند لیکونه خپاره کړل او دا څرگنده شوه چې د برید کوونکو د نیت په اړه نه د دوی ملگري او گاونډیان پوه شوي وو او نه هم د لویدیځ پولیسو په دوی باندې شک اخیستی وو. دوی د عادي خلکو په گڼه گڼه کې ځان پټ کړی وو او له همدې امله د بریدونو تر روځي پورې چا و نه پیژندل. دا ډول نور برید کوونکي کسان به هم بنایي د خپل وار د راتلو په تمه و، چې د لویدیځ د تمدن په سمبولونو کې نه هیریدونکې ویره واچوي.

د څیړنیزو اصولو له نظره، د (اف بی آی FBI) څیړنې ټولې غلطې وې؛ ځکه چې په جنایي او پیچلو پېښو کې د پولیسو مامورین گڼ شمیر گڼې او فرضیې جوړوي او هره یوه تر پایه پورې څیړي. د عمومي اصولونو له نظره د کورنۍ ترهگرۍ گڼه هم پرته له دې چې حتی د یوې شیبې له پاره پرې فکر وشي، له پامه غورزول شوې وه. له همدې امله د څیړنو په ډله کې ځینو کسانو لا له مخکې اسامه بن لادن گرم بللی وو. په داسې حالاتو کې چې اولس غوښتل یو څوک باید د بریدونو په کړن تورن شي؛ نو چارواکو هم پرته له ځنډه اسامه ملامت وباله.

د (اف بی آی FBI) د څرگندونو پر بنسټ، سره له دې چې د برید کوونکو شل کسيزه ډله چې په څلورو کوچنیو ډلو ویشل شوی وه او هره یوه یې له پنځو کسانو څخه جوړه وه، بیا هم په 93 شمیره الوتنه کې چې د پنسلوانیا د ایالت د پاسه وچاوده، یوازې 4 ترهگر موجود وو. د کمانډو د دغه ډلې پنځم غړی لږ مخکې، د ویزې د مودې د پوره کیدو له امله نیول شوی وو.

(اف بی آی FBI) لومړی اعلان وکړ چې د الوتکې ټول تېښتونکي ځانمرغي کسان وو؛ خو وروسته کله چې اسامه بن لادن ته منسوب شوی یوه فېته خپره شوه؛ نو (اف بی آی FBI) ادعا وکړه چې یوازې هغه کسان چې پیلوټي یې کوله ځانمرغي وو او د دوی ملگري د ځانمرگو بریدونو د څرنګوالي په هکله تر وروستیو شیبو پورې هم نه پوهیدل؛ خو سره له دې د نوموړې ځانمرګې ډلې نظریه هر څوک اریانه کوي، ځکه چې د ځانمرگو ارواپوهنه (سیکالوجي) ښیي چې ځانمرغي بریدونه اکثراً انفرادي وي. د دوهمې نړیوالې جګړې په ترڅ کې، د جاپان ځانمرگو پیلوټانو که څه هم چې ټولو یو ځای برید وکړ؛ خو بیا یې هم رول انفرادي وو. د کال 1972 په می میاشت کې کله چې د جاپان د سره پوځ غړو د اسرائیلو د لاد په هوايي ډګر باندې ډله ایز ځانمرغي بریدونه وکړل، وروستی او یوازینی بیلګه کیدای شی. په هغه برید کې درې کسانو برخه اخیستې وه او د ډله ایزو ځانمرگو بریدونو د سر ته رسولو په موخه روزل شوي وو؛ خو سره له دې د دغه ځانمرگو برید کوونکو دریم کس چې کوزو او کاموتو نومیده ژوندی ونیول شو. له دې پرته مور د داسې ځانمرگو پیلوټانو د ډلې په اړه، بله داسې هیڅ بیلګه نه لرو چې په وروستیو شیبو کې جوړه شوې وي.

سربیره پردې د سلمان رشدی د هغه مطلب پر بنسټ چې د 2001 لومړي کال په اکتوبر کې د واشنگټن پوسټ په روځپاڼه کې د (پټ ځواک په وړاندې جګړه) تر نامه لاندې چاپ شو، په ډاډ سره ویلای شو چې که د الوتکې تېښتونکي ځانمرغي وو؛ نو اسلامی سخت دریځي نه وو، ځکه چې اسلام ځانمرغي بریدونه منع کړي دي. اسلامی سخت دریځي په داسې ځایونو کې چې د تېښتې امکان نه ویني؛ نو د شهادت تر نامه لاندې ځانونه وژني؛ خو قصدي ځان وژنه، هغه هم د داسې کسانو له پاره چې لوړې او عصري زده کړې یې کړې وي، په اسلام کې ناروا ده او ډیره کمه لیدل شوې.

په هر حال د ځانمرگو بریدونو پورتنۍ نظریه د (اف بی آی FBI) له خوا د هغه نسخې پر بنسټ چې په عربي باندې لیکل شوې وه د یوه خبري کانفرانس په ترڅ کې تائید شوه. له عربي څخه انګریزي ته د دې نسخې ژباړه وروسته په نړیوالو رسنیو کې چاپ شوه. د دغه نسخې درې نقلونه په بیلو بیلو ځایونو کې موندل شوي وو. لومړی نقل یې په یوه ورک شوي بکس کې و چې په محمد عطا پورې یې اړه درلوده. دوهم یې د (دولس Dulles) په هوايي ډګر کې د (نواف الحمزي) په موټر کې او دریم د 93 الوتنې په هغه پاته شونو کې وموندل شوه چې د پنسلوانیا د ایالت د (ستوني کریک Stony Creek) د ښارګوټي په سر باندې وچاوده (ډیرو اروپایي رسنیو وروسته په غلطه توګه خبر ورکړ چې اف بی آی FBI دغه نسخه په پنتاګون کې موندلې وه).

نوموړې نسخه څلور پاڼې لري چې پکې دیني نصیحتونه او سلا مشورې لیدل کیږي:

لومړی پاڼه: (د مړینې ژمنه وکړه او خپله پریکړه له سره نوې کړه. له خپل ځان څخه زاید وینسته وخریبه او خوشبویي ووهه).

(خپل ځان پوره ډاډه کړه چې د پلان په ټولو جزئیاتو باندې پوهیږي او د هغه شیبې تر راتلو پورې په تمه او تیار واوسه چې خپل گوزار وکړي او د دښمن له احتمالي غبرگون څخه ځان وژغوري).

(د التوبه او النفال سورې ولوله، له خپل ځان سره یې مانا کړه او د ټولو هغه گټو په هکله فکر وکړه چې خدای پاک له شهیدانو سره وعده کړې دي او .....)

دغه نسخې چې له مذهبي اړخه په یوه خاصه کلاسیکه بڼه جوړې شوې وې او په تکراري ډول د منځنیو پیړیو له مفکورو سره تړاو ورکړل شوی و، یوازې د دې له پاره د امریکایي چارواکو له خوا ولس ته وښودل شوې چې د سخت دریځو رول ثابت کړي او د هغوی په وړاندې عامه خلک اعتراض ته وهڅوي.

سره له ټولو هڅو په موندل شوو پاڼو کې ډیرې بې خونده او لویې غلطۍ وې او هر څوک چې د اسلام له دین سره لږ آشنایی ولري؛ نو د تجانس نشتوالی به پکې ویني. د بیلگې په توگه دغه سند د (د خدای، بیا زما او بیا زما د کورنۍ په نامه) تر نامه لاندې پیل کیږي، په داسې حال کې چې مسلمانان د امریکایي مذهبي ډلو او گوندونو برخلاف خپلې ویناوې او لیکنې د خدای په نامه (بسم الله الرحمن الرحيم) پیلوي نه په خپل او یا د خپلې کورنۍ په نوم؛ خو یاده نسخه برعکس په یوه ترخه ژبه پیلیږي چې له قرآني آیاتو سره هیڅ ډول سمون نه لري او یوازې د امریکایي ژبې کلتور په کې لیدل کیږي. دوهمه بیلگه یې هم (ته باید له هغه سره د مخامخ کیدو توان ولري او پوره پرې وپوهیږي) (You must confront it and understand it 100%) ده چې هر څوک یې په توپیر باندې پوهیدای شي.

په هغه روځ چې واشنگټن پوسټ روځپاڼې د (اف بی آی FBI) پورتنۍ نسخه خپره کړه؛ نو امریکایي نامتو ژورنالیست او لیکوال (باب وودوارد Bob Woodward) پرته له ځنډ څخه دغه ټکي ته ځیر شو او په خپله یوه لیکنه کې یې دا کار یو غیر طبیعي عمل وباله؛ خو د رسنیو د گډوډیو په هغه روځو کې هیچا ورته پام ونکړ.

(اف بی آی FBI) د محمد عطا په نامه کس، رسنیو ته د بریدونو د مشر سمبالونکي په توگه وپېژاند. د دوی د څرگندونو پر بنسټ دغه 33 کلن مصري ځوان د لسو کلونو په موده کې د هسپانیا (سالو Salu) او د سویس (زوریخ) ته سفر کړی و او همالته یې هغه سویسي چرې د خپل بانکي کریدت کارت له لارې اخیستې وې چې بیا وروسته د الوتکو د تښتولو له پاره ترینه کار واخیستل شو. د هغه وروستی سفر د جرمنی هامبورگ ښار ته و، چیرته چې ده او دوه نورو ترهگرو پرته له دې چې څوک د ده په سخت دریځه عقیده وپوهیږي، د برینسنايي توکو یو لنډ مهاله کورس لوستی کړی وو. وروسته له دې چې محمد عطا متحده ایالاتو ته ورسید، په فلوریدا کې له خپلو نورو ملگرو سره یو ځای شو. هغه په وینیس (Venice) کې د الوتنې زده کړې پیل کړې او حتی په میامی کې یې د الوتنو د زده کړې د ډبې یا (Flight Simulator) د کارونې له پاره پیسې هم ورکړې وې. دی همدارنگه د دې له پاره چې سخت دریځه عقیده یې چا ته مالومه نه شي، په لاس ویگاس کې څو ځله د المپیک باغ (Olympic Garden) ته چې د نړۍ تر ټولو لویې لوڅې نڅاخونې پکې شته، تللی و. دغه بې ساری عقیدتي مامور د سپتمبر په 11 په یوه کورنۍ الوتنه کې بیرته باسټون ته تللی و او بلې الوتنې ته د پورته کیدو په شیبو کې یې د وخت د کموالي له وجې

خپل بکسونه او کڅورې پرېښي وو. (اف بی آی FBI) د ده د بکسونو په مینځ کې، د بوینګ الوتکو د چلولو د زده کړې ویدیوگانې، د مسلمانانو د دعا گانو یو کتاب او داسې یو لیک وموند چې په هغه کې ده د شهادت په مرگ باندې د خپلې مړینې د پرېکړې په اړه لیکلي و. محمد عطا د الوتکې د یوې عملې له خوا چې له خپل ګرځنده ټیلیفون څخه یې اړیکه نیولې وه، د ترهګرې ډلې د مشر په توګه پیژندل شوی و او ویلې یې و چې د هغه د څوکۍ شمیره D8 وه.

آیا کیدای شي چې موږ دا معلومات جدي ونیسو؟ که دا خبر سمه وي؛ نو باید ومانو چې محمد عطا پوره لس کاله په ستونزو کې تیر کړي و چې خپله بڼه پټه وساتي او له خپلو ملګرو سره یې د ډیرو ټینګو کړنلارو له لارې اړیکې نیولې چې د استخباراتي ادارو پام ځانته وا نه روي؛ خو له دې ټولو هڅوسره - سره ده په وروستیو شیبو کې ګڼ شمیر نښې او شواهد پرېښودل. دی سره له دې چې د برید کوونکو د ډلې مشر و؛ خو په خپله یې و نه شو کړای چې خپلې الوتنې ته ځان ورسوي او بالاخره یې پرېکړه وکړه چې د خپلو بکسونو له اخیستلو پرته د امریکنز هوایی کربنو په 11 الوتنه کې کیني. اوس دا پوښتنه را ولاړېږي چې یو څوک چې غواړي څو ساعته وروسته ځان وژنه وکړي؛ نو بیا ولې خپل بکسونه ورسره اخلي؟

تر دې زیاته د خدا وږ خبره دا وه چې (اف بی آی FBI) وویل، د محمد عطا پاسپورت یې د نړیوال سوداګریز مرکز په سوځیدلو لویو او وړانیو کې روغ رمت موندلی دی. دا په رښتیا یوه لویه معجزه وه؛ ځکه هر څوک یې په اوریدو سره اریان پاته کیږي او دا پوښتنه یې په ذهن کې را ولاړېږي چې په هغه اور کې چې اوسپنه یې ویلې کوله، پاسپورت ولې و نه سوځېده؟

(اف بی آی FBI) په دې څرګندونو سره په ښکاره توګه د خپلو جعلی کارونو ثبوت وړاندې کړ؛ خو اوس یوازینی شی چې زموږ پام ځانته اړوي دا دی چې د پولیسو دې نامتو ځواک د یوې لویې غمجنې پېښې له درولو څخه عاجز پاته شو او تر اوسه پورې هڅه کوي چې د خپلو تیروتنو نښانې له مینځه یوسي. اوس راځو د اوسني څپرکي مهمې برخې ته او هغه دا چې د (اف بی آی FBI) له څیړنو وروسته د ځانمرګو پیلوتانو د پیژندګلو په هکله شخړې را پورته شوې. نړیوالو رسنیو د (اف بی آی FBI) له خوا د 19 ترهګرو کسانو د پیژندګلو په هکله پوره څیړنې وکړې. د (اف بی آی FBI) له خوا د ورکړل شوو نښو نښانو په بنسټ ترهګر برید کوونکي ټول نارینه او عمر و نه یې د 25 او 35 کلونو په مینځ کې وو. دوی ټول عرب مسلمانان او ډیری کسان پکې د سعودي عربستان اتباع و. د ډلې ټولو غړو لوړې زده کړې تر سره کړې وې او دوی د مایوسۍ له وجې نه بلکه د یوه خاص هدف د لاس ته راوړلو له پاره جنگیدل.

څه موده وروسته، په واشنگټن کې د سعودي عربستان سفارت تائید کړه چې عبدالعزیز العمري، محمد الشهري، سالم الحمزي او سید الغمادي ټول د دغه هیواد اتباع دي او اوس هم په خپل هیواد، سعودي کې اوسېږي. تر اوسه ژوندي او له پوره روغتیا څخه برخمن دي. ولید محمد الشهري چې اوس-اوس په مراکش کې اوسېږي او د دغه هیواد په شاهي هوایی کربنو کې د پیلوټ په توګه دنده تر سره کوي، په لندن کې د چاپیدونکي (القدس العربي) روځپاڼې سره مرکه کړې وه. د سعودي عربستان د بهرنیو چارو وزیر سعود الفيصل خبري رسنیو ته په دې اړه داسې ویلي وو: اوس دا ثابت شوي چې هغه پنځه کسان چې د (اف بی آی له FBI) خوا د الوتکو د تښتونکو په توګه

پیژندل شوي وو، بی گناه دي او د بریدونو له پینې سره هیخ تر او نه لري. په همدې حال کې شهزاده نایف چې د سعودي عربستان د کورنیو چارو وزیر دی، یوه امریکایی هیئت ته ویلي و چې تر اوسه پورې داسې شواهد نه دي وړاندې شوي چې ونیږي، هغه ۱۵ د سعودي عربان چې د (اف بی آی FBI) له خوا د الوتکو د تښتولو او بریدونو په کولو تورن شوي وو، د سپتمبر د 11 نیتې له پینو سره تر او لري. هغه همدا راز زیاته کړې وه چې دوی د امریکا له دولت څخه په دې هکله هیخ پیغام نه دی تر لاسه کړی.

بناغلی (دوگلاس جیل) د واشنگتن پوست روځپاڼې د 2001 کال د دسمبر د 10 نیتې په گڼه کې لیکلي و چې د سعودي د کورنیو د چارو د وزیر د وینا پر بنسټ، اسامه بن لادن د القاعده ډلې د یوه لاسپوڅي په توگه کارول کېږي نه د یوه مشر).

مهمه پوښتنه دا ده چې دا ترهگر څرنگه وپیژندل شول؟ که هغه نوم لري ته چې د هوایی کرښو له خوا د سپتمبر په 13 نیتې خپور شو وکتل شي؛ نو په حیرانۍ سره به وگورو چې د تښتونکو نومونه پکې نشته دي. داسې ښکاري چې د تښتونکو نومونه د دې له پاره ایستل شوي وو چې یوازې د (بی گناه قربانیانو) او د الوتنې د عملې نومونه وښودل شي. که په لست کې راغلي ټول نومونه وشمیرل شي نو:

- د امریکنزد هوایی کرښې په 11مه الوتنه کې (دا الوتکه له شمالي برج سره ولگیده) یوازې 78 مسافرو وو.
- د یونایتد هوایی کرښې په 175 مه الوتنه کې (دا الوتکه له جنوبی برج سره ولگیده) 46 مسافرو وو.
- د امریکنزد هوایی کرښې په 77 مه الوتنه کې (ظاهراً دا الوتکه له پنتاگون سره ولگیده) کې 51 مسافرو وو.
- او د یونایتد هوایی کرښې په 93مه الوتنه کې (دا الوتکه د پنسلوانیا د ایالت په سر وچاوده) 36 تنه مسافرین سپاره وو.

دا لستونه ځکه بشپړ نه وو چې گڼ شمیر کسان نه و پیژندل شوي.

که د هوایی کرښو له خوا خپرو شویو رسمي اعلامیو ته چې د اسوشیتد پرس له خوا هم خپرې شوې، وکتل شي؛ نو په الوتکو کې د ناستو مسافرو شمیرې په لاندې ډول وې:

- 11مې الوتنې 81 تنه مسافر درلودل.
- 175مې الوتنې 56 تنه مسافر درلودل.
- 77مې الوتنې 58 تنه مسافر درلودل.
- او 93 مې الوتنې 38 تنه مسافر لیرېدل.

د پورته دوو نوملړونو د شمیرو پر بنسټ د 11مې الوتنې له پاره له دریو څخه د زیاتو ترهګرو او د 93مې الوتنې له پاره له دوو څخه د زیاتو ترهګرو لیردول ناشونی کار وو. د دې دلیل راوړل هم سم نه دی چې له لست څخه د تښتونکو د نومونه ایستل د ځینې سیاسي ملحوظاتو په خاطر شوي وو. اصلا دوی د مسافرو په ډله کې نه وو! د الوتکې د عملې له خوا د نیول شوي اړیکې په ترڅ کې د سیت د شمیرې په اساس د محمد عطا پیژندنه هم یو لوی درواغ و.

لنډه دا چې (اف بی آی FBI) د تښتونکو د لیست په جوړولو او خپرولو سره د لویدیځې نړۍ د دښمنانو انځور وایستلو. دوی غواړي په موردا ومني چې د الوتکو تښتونکي، عرب بنسټ پال اسلاميستان وو او ځانمرګي بریدونه هم همدغه کسانو سرته ورسول چې کورني شواهد پټ کړي. د پینسو اصلي عاملان چې د زرګونو امریکایي وګړو ژوند یې واخیست، تر اوسه هم پټ ساتل شوي دي. په حقیقت کې موردا ترهګرو د پیژندګلوی په هکله هیڅ معلومات نه لرو؛ ځکه د جنایي جرمونو د قانون پر بنسټ کیدای شي هره ګڼه (فرضیه) په حقیقت بدله شي. د جنایي پینسو د څیړنو پر مهال د څیړونکو لومړنی پوښتنه دا وي چې د جرم په کولو سره ګټه چا ته رسېږي؟

(ډان رادلر Don Radlauer) د 2001 کال د سپتمبر په ۹ نیټه یعنی له بریدونو څخه دوه روځې مخکې په خپل یوه مطلب کې چې د اسرائیلو د ترهګرۍ په وړاندې د نړیوالې پالیسۍ د انستیتیوت په خپرونه کې د تورې سې شنبې تر سرلیک لاندې خپره شوه لیکلې و چې د سپتمبر د میاشتې په دوهمه اوونې کې (له بریدونو شپږ روځې مخکې) څو پټې لویې مالي معاملې تر سره شوې وې. د متحده ایالاتو د اسهامو په پلورنځیو کې د یونایتد هوايي کرښې (یو شخصي شرکت چې الوتکې یې له پتسبورګ او جنوبي برج سره ولګیدې) ونډه په مصنوعي توګه د 42% په اندازه او د امریکنز د هوايي کرښې (چې الوتکې یې د نړیوال تجارتي مرکز له شمالي برج او په ظاهري ډول له پنتاګون سره ولګیدې) ونډه د 39% په اندازه پرېوتې. په هغه روځو کې د هالینډ د شاهي هوايي کرښې یا KLM پرته د بل هیڅ هوايي کرښې ونډې دومره نه وې ارزانه شوې. اوس موردا استنباط کولای شو چې د هالینډ د شاهي هوايي کرښې الوتکې بنایي د پنځم هدف سره د وهلو له پاره ټاکل شوې وې؛ خو برعکس د (مورګن سټینلي

Morgan Stanley Dean Witter) د بیمې شرکت ونډې (اسهام) چې د نړیوال تجارتي مرکز 22 پوړونه یې نیولي وو، له بریدونو یوه اوونۍ مخکې 12 ځله پورته شوې. په همدې ډول د میریل لینچ Merrill Lynch شرکت ونډې چې د نړې د ونډو تر ټولو لوی تجارتي شرکت وو 25 ځله پورته شوې. د مونینخ رې Munich Re، سویس رې Swiss Re او اکسا Axa د بیمې شرکتونو ونډې هم د پام وړ زیاتې شوې. دا ټول هغه شرکتونه وو چې د راتلونکو بریدونو د زیانونو تاوان یې باید ګاللی وای.

د شیکاګو د بیمو او د ونډو د بدلولو کمیسیون تر ټولو لومړی غږ پورته کړ او وې ویل چې د شیکاګو د ونډو په مارکیټ کې پانګه اچونکو د یونایتد هوايي کرښې د ونډو په راکړه ورکړه باندې 5 ملیونه ډالر، د امریکنز هوايي کرښې په ونډو باندې 4 ملیونه ډالر، د مورګن سټینلي په ونډو باندې 1.2 ملیونه ډالر او د (میریل لینچ) په ونډو باندې 5.5 ملیونه ډالر ګټه کړې ده.

پانگه اچونکو چې اوس فکر کاوه چې له خپرونو سره مخامخ کيږي پريکړه وکړه چې د امريکنز د هوايي کرنيې له ونډو څخه لاس ته راغلي پاتې گټه چې نژدې 5.2 مليونه ډالر کيدل په نغدو بدله نکړي؛ ځکه چې اوس يې خپل چانس له لاسه ورکړی او اوبه تر ورځ تيرې شوې وې.

د پورتنیو معاملو له تر سره کيدو وروسته، چارواکو د ونډو په ټولو مارکيتونو کې د پانگه والو د پانگو په شميرلو پيل وکړ. دا څيړنې د تضمینونو يا بیمو له پاره د نړيوال کميسيون (International Organization of Securities Commissions – IOSCO) په ملگرتوب تر سره کيدلې. د اکتوبر په ۱۵ نېټه، ايالتي چارواکو د خپلو لاسته راوړنو په هکله ویديويي کانفرانس جوړ کړ. داسې بنسکاریده چې د ونډو د غيرقانوني راکړې ورکړې څخه لاس ته راغلي گټه سلگونه مليونه ډالرو ته رسیده او د اختلاس دا لويې معاملې ټولې د پردې تر شا سرته رسيدلې وې.

اسامه بن لادن چې له 1998 کال څخه وروسته يې ټوله شتمني کنگل شوې وه، دومره پیسې نه درلودې چې دغه ډول پلانونه عملي کړي. په افغانستان کې د طالبانو اسلامي امارت هم له مالي پلوه ډير کمزوری و، ځکه چې ولسمشر بيل کلينتون د کال 1998 د اگست په ۷ نېټه د 13099 شميرې داسې يو قانون لاسليک کړ چې د هغه پر بنسټ د اسامه بن لادن او د هغه د ملگرو او شريکانو ټوله شتمني کنگل شوه. د دغه قانون د لاسليک نېټه په نايروبي او دارالسلام کې د متحده ايالاتو په سفارتونو باندې د چاودنو له نيتې سره سمون درلود. نوموړي قانون هغه وخت نړيواله بڼه غوره کړه چې د همدې کال د اگست په 13 د ملگرو ملتونو د امنيت شورا له خوا د 1193 پريکړې پر بنسټ لاسليک شو. ولسمشر بيل کلينتون په دې هم قناعت ونکړ او د کال 1999 د جولای په څلورمه يې د 13129 شميرې لاندې بل قانون لاسليک کړ چې د هغه پر بنسټ د طالبانو د دولت او د هغوی د ملگرو بانکي حسابونه کنگل شول. دې قانون هم د کال 1999 د اکتوبر په 19 د ملگرو ملتونو د امنيت د شورا د 1269 پريکړې پر بنسټ چې د نړيوالې ترهگرۍ د مالي سرچينو کنگل کول يې غوښتل، نړيواله بڼه غوره کړه. له پورتنۍ نيتې څخه وروسته اسامه بن لادن ته د ميلياردر ويل ځکه يو کم عقلمه کار و، چې ده خپلې شخصي شتمني ته هيڅ ډول لاسرسی نه درلوده. د افغانستان اسلامي امارت هم چې له پخوا څخه له مالي نظره کمزوری و او نه يې شواي کولای چې له اسامه بن لادن سره مرسته وکړي؛ نو يوازینی لاره چې له اسامه بن لادن سره د هغې په وسيله مالي مرستې کيدې او کيږي، اوس هم پټه پاته ده.

دا نظريه شونې ده چې د درغليو پورتنۍ زياتې معاملې د دوچ بانک (د جرمني تر ټولو لوی بانک) او د هغه د امريکايي سوداگريز شريک الکس براون له خوا تر سره شوې وې. د دغه شرکت مشري تر کال 1998 پورې د (کرانگارد A.B. Krongard) په غاړه وه چې د متحده ايالاتو په سمندري پوځ کې يې د جگړن په توگه کار کاوه. نوموړی بانکي مامور چې د ټوپکو او پوځي فنونو سره يې ډيره مينه درلوده، وروسته د متحده ايالاتو د مرکزی استخباراتو په اداره کې د مشر سلاکار په توگه وټاکل شو او د 2001 لومړی کال د مارچ له 26 نيتې وروسته د هغه استخباراتي ادارې په مامورينو کې د درېيم کس پيژندل کيده. هر څوک بنيایي فکر وکړی چې الکس براون به له د څيړنو د ډير اهميت له وجې او يا دا چې ده له بناغلي کرانگارد سره پخوانۍ آشنایي درلوده، له څيړونکو سره پوره همکاري کړې وي؛ خو په حقيقت کې داسې خبره نه وه.

(اف بی آی FBI) په ډیره عجیبه توگه نوموړو څیړنو ته دوام ورنکړ او د بیمو او ضمانتونو له پاره د نړیوال کمیسیون ادارې هم پرته له دې چې دا ستونزه حل کړي، د دغه څیړنو دوسیې وتړلې. د یادونې وړ ده چې د بانکونو په مینځ کې راکړه ورکړه په دوو بیلابیلو ځایونو کې څارل کیږي او له همدې امله د پانگو خوځښت په آسانۍ لیدل کیدای شي. سربیره پر دې که په هغه روځو کې د هغه بانکونو پانگونې کنترول شوي وای چې ونډې یې پورته شوي وي؛ نو د سپتمبر د 11 نیتې د بریدونو څخه گټه اخیستونکي کسان به هم په آسانۍ سره مالوم شوي وای؛ خو داسې هیڅ څه ونه شول.

په همدې ډول (اف بی آی FBI) د هغو ویبپاڼو په خاوندانو پسې هم ونه گرځیدل چې له بریدونو مخکې یې د خبرداری وویبپاڼې جوړې کړې وې. د (ویریساین VeriSign) د ویبپاڼې د راپور له مخې چې ټولې نوې جوړې شوې ویبپاڼې راجستر کوي، یوه نامالوم شخص له بریدونو نژدې یو کال مخکې د 17 ویبپاڼو له پاره نومونه پیروډلي وو چې د 2001 کال د سپتمبر په 14 یې وخت پوره کیده او هیڅکله هم ترینه گټه نه وه اخیستل شوې. د ویبپاڼو نومونه په لاندې ډول وو:

attackamerica.com، attackonamerica.com، attackontwintowers.com، august11horror.com، august11terror.com، horrorinamerica.com، horrorinnewyork.com، nycterroriststrike.com، earlharborinmanhattan.com، terrorattack2001.com، towerofhorror.com، tradetowerstrike.com، worldtradecenter929.com، worldtradecenterbombs.com، worldtradetowerattack.com، worldtradetowerstrike.com او wterroristattack.com.

دا راپور د (CNS-Newsc.om) په ویبپاڼه کې د 2001 کال د سپتمبر په 19 او 20 نیتې خپور شو او د "جیف جانسن Jeff Johnson" له خوا لیکل شوی و. لیکوال یادونه کړې وه چې د ویبپاڼو د نومونو څخه ښکاریده چې بریدونه کیدونکي دي او څیړونکو هم دا وړتیا درلوده چې د ویبپاڼو محتویاتو ته لاسرسی پیدا کړي.

(اف بی آی FBI) چې د څیړنو له پاره یې بې شمیره سرچینې درلودې، باید ټول هغه متضاد ټکي روښانه کړي وای چې موږ ورته پورته اشاره وکړه. دوی باید له هر څه لومړی د یرغلگرو هغه پیغام په څیرکۍ سره لوستی وای چې د پتو خدماتو ادارې ته یې د ځان د پیژندگلوي په هکله لیرلي وو. دوی باید پوره پوهیدلي وای چې په پنتاگون کې څه تیر شول؟ دوی باید پانکه وال تعقیب کړي وای. دوی باید د هغه اخطاری پیغام سرچینه موندلې وای چې په نړیوال تجارتي مرکز باندې له برید څخه دوه ساعته مخکې د دغه ودانیو د کارکوونکو د وتلو په هکله (اودیگو Odigo) ته لیرل شوی و.

(اف بی آی FBI) د دې پر ځای چې جنایي څیړنې سر ته ورسوي، په لوی لاس یې د برید کوونکو په اړه ټولې نښې نښانې ورکې کړې. دوی ډیر ژر دا نظریه ومنله چې برید له بهر څخه رهبري شوی او د ثبوت له پاره یې هم یو څو بې ارزښته شواهد او د بهرنیو برید کوونکو یو درواغجن لیست جوړ او خپور کړ چې بیلگه یې د ځانمرگو برید کوونکو له پاره ویدیویي لارښوونې او د محمد عطا پاسپورت و.

د پورته ذکر شویو ټولو څیړنو مشري د (اف بی آی FBI) د مشر درېیم (رابرت مولر Robert Mueller III) له خوا کیده. دغه کس چې د جورج ډبلیو بوش له خوا د نوموړې ادارې د مشر په توگه ټاکل شوی و د سپتمبر د 11 نیتې څخه یوازې یوه اوونۍ مخکې خپلې ورسپارل شوې دندې په ښه توگه په مخ بېولې وې.

په دې هکله چې دا تش په نامه خپرېږي د څه له پاره شوې وې څه نه شو ویلای. ښایي یوه مانا یې دا وه چې وښودل شي کم تر کمه خپرېږي وشوې او یا دا چې د راتلونکو پوځي عملیاتو له پاره یو معقول لامل پیدا کړي.
پای

دوهمه برخه: په امریکا کې د ولسواکۍ مړینه!

پنځم خپرکي:

غچ که لوی نعمت؟

د سپتمبر د 11 نيتي په شپه، ولسمشر جورج ډبليو بوش د ټلويزيون له لارې په يوه خاصه ژبه خپل ولس ته داسې وينا وکړه:

(نن په امریکا باندې ځکه بریدونه وشول چې موږ د خپلواکۍ او ولسواکۍ یو روښانه سمبول یاستو؛ خو هیڅ څوک نه شي کولای چې دا ډیوه مړه کړي.

نن روغ موږ داسې شیطاني بریدونه ولیدل چې د بشریت په تاریخ کې کم لیدل شوي؛ خو امریکا او امریکایانو د ژغورنې د زپورو ډلو په استولو، خپلو او بیګانه وو ته د وینې په ورکولو او مرستو باندې په پوره ځواک سره ورته ځواب ووايه.

د دغه بې رحمانه بریدونو تر شا د ولاړو کسانو د موندلو له پاره پلټنې روانې دي. ما استخباراتي او د قانون د عملی کولو نورو ادارو ته امر کړی چې دوی ومومي او عدالت ته یې راکاږي. موږ به د برید د ترهګرو عاملانو او د هغو کسانو تر مینځ چې دوی سره یې مرسته کړې ده هیڅ توپیر ونکړو.

نن شپه زه له تاسو څخه غواړم چې د ټولو هغه کسانو له پاره چې غمجن دي، د هغه ماشومانو له پاره چې وپربدلي دي او د هغه خلکو له پاره چې امنیت او سوله یې تهدید شوې ده، دعا وکړئ. زه هم هغه ذات ته دعا کوم چې ځواک یې له موږ څخه زیات دی او له هغه غواړم چې د نن روځي غمجنو کسانو ته د زړه صبر ورکړي. زموږ د مقدس کتاب په 23 برخه کې راغلي: ((که څه هم چې زه د مرګ د سیوري په نړۍ لاره ځم؛ خو هیڅ نه ویریرم، ځکه چې ته له ما سره یې)).

نن روغ باید د عدالت او سولې په راوستو کې له موږ سره، هر اصل امریکایي مرسته او همکاري وکړي. امریکا پخوا هم د دښمنانو په وړاندې دریدلې وه او موږ به اوس هم دا کار کوو. موږ به دا روغ هیڅکله هیره نه کړو او لا به هڅه وکړو چې له خپلواکۍ څخه دفاع وشي او د نړۍ د ښه والي له پاره به په مخ ځو. مننه او ښه شپه. خدای دې امریکا وساتي).

په داسې یو حالت کې چې د برید تر شا د اسامه بن لادن لاس لرل یوازینی فرضیه وه او که څه هم چې جورج بوش په خپله وینا کې خلک یووالي ته راوبلل؛ خو حتی د ده د خپلې ادارې په مینځ کې د لوړپوړو مامورینو له خوا د دوو متضادو سیاسي حل لارو سپارښتنه کیده. د بهرنیو چارو وزیر جنرال کولن پاول، لوی درستیز جنرال هوګ شیلټون او د دوی شا او خوا کسان چې مینځ لاري او اعتدال غوښتونکی وو، د داسې یوه مناسب غبرګون

سپارښتنه کوله چې په کال 1998 کې یې د بیل کلینتون په امر شوو ځوابي بریدونو ته ورته والی درلود. په 1998 کې د بیل کلینتون د ولسمشرۍ پر مهال په دارالسلام او نایروبی کې د متحده ایالاتو په سفارتخونو باندې د بریدونو په غبرگون کې له هغه اوبتل څخه د (توماهاک توغندي) وتوغول شول چې د عمان په سمندر کې په گزمه بوخت وو او په ترڅ کې یې په افغانستان کې د القاعدې د روزنې مرکزونه او په سوډان کې د الشفا لابراتوار وویشتل شول.

له بلې خوا د ولسمشر جورج بوش د ادارې د بازانو یا Hawks تندلارې ډلې، دې ټکي ته اشاره کوله چې د ولسمشر بیل کلینتون په وخت کې شوو بریدونو هیڅ ګټه نه وه کړې، ځکه چې القاعدې خپلو فعالیتونو ته بیا هم دوام ورکړی و. دوی غوښتل چې یوازې زمکنی پوځي برید کولای شي چې په افغانستان کې د اسامه بن لادن مرکزونه له مینځه یوسي. دوی په دې هم قناعت نه درلود او غوښتل یې چې په همدې ډول نور ټول هغه شوني خطر ونه، سازمانونه او دولتونه چې بنایي له القاعدې سره یې مرسته وکړي، له مینځه لاړ شي.

د بهرنیو چارو پخوانی وزیر (هنري کیسینجر Henry Kissinger) چې له کال 1969 څخه تر 1976 پورې یې د متحده ایالاتو د پټو خدماتو د ادارې ټول پټ خدمات څارلي وو، د بازانو د ډلې Hawks مریې او د هغوی له پاره یوه الهام بڼونکې شخصیت دی. نوموړي د سپتمبر د 11 نېټې په شپه د ولسمشر جورج بوش له ټلويزیوني وینا څخه څو دقیقې وروسته، د واشنگټن پوست په ویبپاڼه باندې د (شبکه وړانده کړئ) تر سرلیک لاندې یو مطلب ولیکه (ولسمشر بوش د شپې په 8:30 دقیقو وینا واوروله او په ویبپاڼه باندې د ډاکټر کیسینجر مطلب د شپې په 9:04 دقیقو باندې څرګند شو). د مطلب یوه برخه په لاندې ډول وه:

(دولت باید د نن روځي بریدونو ته په سیستماتیک او منظم ډول ځواب ووايي. ولس باید ډاډه شي چې دغه بریدونو ته هم داسې غبرګون ښودل کیږي چې د پیرل هاربر له برید وروسته ښودل شوی وو او د هغه کسانو او ادارو سیستم باید له مینځه یوړل شي چې د دغه بریدونو تر شا ولاړ دي. دغه سیستم د یوې ترهګرې شبکې په بڼه د ځینو خاصو هیوادونو په مینځ کې فعال دی. په ډیرو مواردو کې موږ دغه شان هیوادونو ته سزا نه ده ورکړې او په ځینو نورو مواردو کې موږ کله - کله له هغوی سره عادي او دوستانه اړیکې ساتلې دي.

موږ تر اوسه نه پوهیږو چې دا بریدونه به د اسامه بن لادن له خوا تر سره شوي وي او که نه؟ خو د بریدونو له نوعیت څخه داسې ښکاریده چې اسامه بن لادن یې تر شا ولاړ دی. په هر حال، هر هغه حکومت چې دغه شان ډلو ته یې په خپلو هیوادونو کې پناه ورکړې، باید لوی تاوان وگالي. دا مهمه نه ده چې هغه هیوادونه دې له دغه شان ډلو سره لاس ولري؛ خو سزا باید وویښي.

دا هغه یوازینی شی دی چې موږ یې باید په سره سینه، احتیاط او پرته له زړه سواندی څخه سر ته ورسوو).

د سپتمبر په 12 او 13 نېټه، په داسې حال کې چې د امریکا ولس د بریدونو له وجې غمجن او ویریدلی وو، د امریکا د دولت د ننه، د دې هیواد په پارلمان او ټوله نړۍ کې درې ډیرې مهمې پوښتنې پیدا شوې وې: لومړۍ: آیا د جورج بوش اداره به القاعده د بریدونو په کولو تور نه کړي؟ دوهم: ولسمشر جورج بوش به په افغانستان کې د څه ډول عملیاتو د پیل امر وکړي؟

دریم: او آیا جورج بوش به د خپلو اوسنیو رښتینو او یا فرضی دښمنانو پر ضد اوږده جگړه کې خپل ولس هم ښکېل کړی که نه؟

امریکایي چارواکو د دې له پاره چې نړۍ او امریکایي ولس ته، القاعده د وروستیو بریدونو د اصلی عامل په توګه وپېژني؛ نو په پټه بې رسنیو ته یو شمیر راپورونه وسپارل. د متحده ایالاتو د استخباراتي ادارې (سي آی ای CIA) مشر جورج تنیت، د سپتمبر په 11 نېټه، ولسمشر جورج بوش ته د القاعدې د ډلې د اړیکو په هکله معلومات ورکړل. معلوماتو ښودل چې القاعدې د دغه بریدونو د تر سره کولو له پاره له دوو کلونو راهیسې تیاري نیوله او دا چې ښایي دا بریدونه به د نورو بریدونو یوه پیلامه وي. د نوموړو معلوماتو پر بنسټ، د القاعدې د پلان سره سم په سپینه ماڼۍ او د متحده ایالاتو د ملی شورا په ماڼۍ باندې هم باید بریدونه شوي وای او د القاعدې ډلې مشرانو په غلطۍ فکر کړی وو چې دوی په نورو اهدافو باندې هم بریدونه کړي دي. د بېلګې په توګه دوی د شورا په ماڼۍ کې د چاودنې له امله د خدای شکر کړی وو، د سپینې ماڼۍ وړاندېل بې ستایلي وو او له همدې کبله یې د ډاکتر ایمن الظواهري په واسطه جوړ شوي پلانونه ستایلي وو. د (سي آی ای CIA) د معلوماتو له مخې ابوزبیده چې له دې مخکې د USS Cole Destroyer (ورانونکې) کښتۍ باندې په بریدونو تورن و په یوه خاص وخت کې د بریدونو امر ورکړی وو.

په دې برخه کې به د ولسمشر جورج بوش هغه وینا ولولو چې له بریدونو وروسته یې رسنیو ته وکړه:

ولسمشر: (خو شیبې مخکې زما او زما د ملی امنیتي ډلې غونډه پای ته ورسیده او باید ووايم چې موږ ته ډیر نوی استخباراتي معلومات رسيدلي دي.

د پرون روخې بریدونه چې په ډیره ځیرکۍ سره طرحه شوي وو، له ترهګرۍ څخه هم یو پورته عمل و. دا بریدونه د جګړې نښه وه او زموږ هیواد باید د هغې په وړاندې کلک عزم ولري. باید ووايم چې ولسواکي او خپلواکي تر برید لاندې راغلي ده.

د امریکا ولس باید په دې وپوهیږي چې زموږ اوسنی دښمن له پخوانیو سره ډیر توپیر لري. دا دښمن تل پتیبېري او د بشریت هیڅ درناوی نه کوي. دا دښمن یوازې بې گناه او معصوم انسانان وژني او بیا پتیبېري؛ خو دوی نه شي کولای چې تل پټ پاته شي. زموږ دښمن د پتیدو په هڅه کې دی؛ خو د تل له پاره پټ نه شي پاته کیدای. دا دښمن فکر کوي چې د دوی پناه ځایونه خوندي دي؛ خو وروسته له دې به خوندي نه پاته کیږي.

دا دښمن نه یوازې زموږ په خلکو، بلکه د نړې په هر خپلواکي غوښتونکي باندې برید کړی دی. د امریکا متحده ایالات به د دې دښمن د ماتولو له پاره خپلې ټولې سرچینې وکاروي. موږ به په دوی باندې نړۍ راټوله کړو، موږ به صبر وکړو، موږ به ډیر فکر وکړو او موږ به په خپل عزم کې ټینګ پاته شوو.

دغه جگړه به ډیر وخت او حوصله وغواړي؛ خو زه غواړم تاسو ته ووايم چې موږ به د دې جګړې ګټونکي وو. د هیواد د ننه زموږ فدرال دولتونه او ادارې یو له بل سره تر پخوا زیات کار کوي؛ ځکه چې امنیتي تدابیر سخت شوي دي. متحده ایالات د تل په شان مخ په وړاندې روان دی او د دې له پاره چې نور هم په مخ لاړ شو، موږ باید له

هغه خطرونو څخه چې زموږ هیواد بنایي ورسره مخامخ شي، خبر واوسو. زه له هغه کسانو څخه چې د چارو واگي په لاس کې لري غواړم چې باید زموږ د هیواد والو د ساتنې له پاره نور گامونه پورته کړي. موږ به دا دښمن پریښودو چې زموږ د ژوندانه د څرنګوالي په بدلولو او زموږ د خپلواکۍ په محدودولو باندې دا جگړه وگټي. زه به سهار کانګرس ته د نورې بودجې د منظورولو له پاره غوښتنلیک واستوم چې د قربانیانو د ژغورنې، د نیویارک او واشنگټن له بناریانو سره د مرستې، د ملی امنیت د ساتلو او د دغې غمجنې پیښې د اغیزو د کمولو له پاره هر څومره پیسې چې پکار وي، پرته له کومې ستونزې مصرف شي.

زه غواړم د کانګرس له ټولو غړو څخه مننه وکړم چې مرسته یې وکړه او خپل یووالی یې ټینګ وساته. امریکا اوس هم یو موټی ده. د نړۍ ټول خپلواکي غوښتونکي خلک او هیوادونه زموږ په څنګ کې ولاړ دي. د بدو پرواندي د بښګینې جگړه به له دې وروسته یو تاریخي هڅه وي او زه ډاډه یم چې ښه والی به نور هم خپور شي.

د بریتانیا د بهرنیو چارو له وزارت څخه پرته چې له بوش سره یې غمرازي او جگړه ایزې څرګندونې وکړې، د نړۍ نورو ټولو پارلمانونو د ولسمشر جورج بوش غبرګون ناآرامه وباله. دوی ډیر ژر ویو هیډل چې د جرمني، مصر، فرانسې، اسرائیلو او روسیې استخباراتي ادارو، خپل امریکایي ملګري له راتلونکو پېښو څخه خبر کړي وو؛ خو د دوی هڅې ځکه بې ګټې پاته شوې چې (سي آی ای CIA) خطر له پامه وغورځاوه. له همدې امله دوی له بریدونو وروسته د (سي آی ای CIA) په ناڅاپي معلوماتو او د (اف بی آی FBI) د څیړنو په بیړنیو لاسته راوړنو باندې باور نه شو کولای. دوی ویره څرګنده کړې وه چې ولسمشر بوش به خپل ولس ته د ډاډ ورکولو له پاره له بیړې کار واخلي او د پېښو سره د اړونده شواهدو پر بنسټ به یوه ډله په بریدونو تورنه کړي. همدا راز دوی فکر کاوه چې ولسمشر بوش به د بریدونو په وړاندې بیړنی او نامناسب پوځي گامونه پورته کړي او خپل ولس به په یوه لویه جگړه کې بښکيل کړي.

په همدې روځ د ملګرو ملتونو د امنیت شورا 1368 شمیره پریکړه لیک صادر کړه چې پکې د امریکا د متحده ایالاتو هغه اصلي حق په رسمیت وپیژندل شو چې نوموړی هیواد د سان فرانسيسکو له منشور سره سم، کولای شي په انفرادي او ډله ایزه توګه له ځان څخه دفاع وکړي. د امنیت شورا د پریکړې ځیني مهم ټکي دا وو:

(د امنیت شورا په ټولو هیوادونو غږ کوي چې یو له بل سره په ګډه کار وکړي چې د ترهګرو بریدونو چمتو کوونکي، جوړونکي او د لګښتونو ورکوونکي د عدالت منګولو ته وسپاري او ټینګار کوي چې له هغه کسانو او دولتونو څخه چې د بریدونو له چمتو کوونکو، جوړونکو او د لګښتونو له ورکوونکو سره یې مرستې کړي، په کلکه پوښتنه وشي).

که په بله ژبه وویل شي د امنیت شورا د متحده ایالاتو دا حق په رسمیت وپیژاند چې د اړتیا په وخت کې دا هیواد کولای شي، په هغه هیوادونو باندې تیري وکړي چې برید کوونکي ساتی، چې برید کوونکي وویروي او د نړیوال عدالت منګولو ته یې وسپاري. سربیره پر دې دوی د امریکا متحده ایالاتو ته دا اجازه نه وه ورکړې چې پورتنی عدالت په خپله راوړي، په نورو هیوادونو برید وکړي او د دولتونه نسکور کړي.

په هغه شپه چې ناټو د بندو دروازو تر شا غونډه کوله، غړو هیوادونو د امریکا له متحده ایالاتو سره د داسې مرستو ژمنه وکړه چې د دوی پوځونه به پکې بښکيل نه وي. د ناټو د سرمشريزې د هغه شپې غونډه ډیره ترینګلې وه.

د ناټو ځینو خاصو غړو فکر کاوه چې کیدای شي بریدونه له امریکا څخه وشي او دوی نه غوښتل چې د ترهګرۍ په ضد په داسې یوه جګړه کې ښکیل شي چې اهداف او حدود یې سم نه و ټاکل شوي. د ناټو سرمنشي (لارډ جورج راترتسن) په داسې حال کې چې له غونډې څخه د وتو په حال کې وو، وویل چې که داسې بیلګې وموندل شي چې وښيي په متحده ایالاتو باندې بریدونه له کوم بهرني هیواد څخه شوي وو؛ نو دا به د ناټو د سازمان د واشنگټن د تړون له 5 مادې سره سمون و خوري چې په هغه کې ویل شوی: (د ناټو د تړون په یوه او یا څو غړو هیوادونو باندې وسله واله برید، د دغه تړون په ټولو غړو هیوادونو باندې برید ګڼل کېږي).

د فرانسې ولسمشر ژاک شيراک په داسې حال کې چې وروستیو پریکړو او پېښو غوصه کړې وو، له ولسمشر جورج بوش سره د ټیلیفوني اړیکې په ترڅ کې هغه ته ډاډ ورکړ چې فرانسه د متحده ایالاتو یو وفادار او یا کم تر کمه تابع ملاتړی دی؛ خو سره له دې یې هغه ته په مهذبه ژبه ویلي و چې د ناټو د سرمنشیزې غونډې پریکړه داسې سپین چک نه دي چې امریکایی سیاستوال یې په هر ډول چې زړه یې وغواړي، وکاروي.

خو روځې وروسته، ولسمشر ژاک شيراک متحده ایالاتو ته په داسې یو سفر لار چې له ډیر پخوا څخه یې پلان جزر شوی و. هغه متحده ایالاتو ته د سفر په ترڅ کې که له یوې خوا د امریکا له ولس سره خپل ملاتړ څرګند کړ، له بلې خوا یې د ملګرو ملتونو د سرمنشي کوفی عنان سره د یوه ګډ خبري کانفرانس په ترڅ کې متحده ایالات نرمۍ ته وهڅول. د هغه د خبرو ځینې مهم ټکي چې د بوش د ادارې خوښ نه شول په دې ډول وو:

(دا هغه ځانګړې ترهګرې ډلې دي چې باید لومړی پر دوی او وروسته په هغه هیوادونو او ډلو چې د شته شواهدو په اساس له دوی سره مرسته کوي، بندیزونه ولګول شي).

له بلې خوا هغه شی چې نړیوالو ورته د شک په سترګه کتل، د یوه ګډ خبري کانفرانس په ترڅ کې پېښ شول. نوموړې خبري کانفرانس د لوی څارنوال جان اشروف او د (اف بی آی FBI) د مشر (درییم رابرت مولر) په ګډون د سپتمبر په 12 نیټه د (اف بی آی FBI) د مرکزي دفتر په تالار کې دایر شو. د کانفرانس په اوږدو کې د پولیسو مشر خبریالانو ته څرګنده کړه پکار ده چې څیړنې په چټکۍ سره تر سره نه شي؛ ځکه باید داسې پوره شواهد ټول شي چې مجرم پرې ګرم وپېژندل شي؛ خو لوی څارنوال په ناڅاپي او غوصې سره د ده خبرې پرې کړې او وې ویل چې (اف بی آی FBI) باید ژر تر ژره ټول شکمن ترهګر ونیسي چې د نورو پېښو د رامینځ ته کیدو مخنیوی وشي او زیاته یې کړه چې د نورو شواهدو د ټولولو اړتیا نه لیدل کېږي.

دا شک هغه وخت لا نور هم زیات شو، کله چې د سپتمبر د 13 نیټې په سهار د سپینې ماڼۍ یوه برخه کارکوونکي د ترهګریز برید د کیدو له ویرې ویستل شول. دا ډول د درواغو خبرتیاوې اوس یو عادت ګرځیدلی و او د ولسمشر مرستیال ډیک چینی بیا هم یو خوندي ځای ته ولیږدول شو. د هغه روځې په ماسپینین د دفاع وزارت مرستیال وزیر (پال والفویټز) په پنتاګون کې رسنیو ته وینا واوروله. د یادونې وړ ده چې (پال والفویټز) د متحده ایالاتو د پوځ او نظامي صنعت د ننه د ځینو محافظه کارو افراطیونو د ویاند په نامه هم یادیده او له کلونو راهیسې یې

چينغې وهلي چې د عراق ناپاكي بايد له مينځه لاړه شي او د صدام د را پرځولو له پاره يې د ځينو ساده دلايلو پرته، بل څه شي نه درلودل.

(پال والفوويتز) رسنيو ته د وينا په ترڅ کې د افغانستان او عراق په شمول هيچا ته د ملامتيا گوته و نه نيوه؛ خو په دې ټکي يې ټينگار کاوه چې متحده ايالات به بريدونو ته په جلا ډول نه بلکه په گډه ځواب ووايي. هغه په کلکه وويل چې (موږ به دا خلک او د هغوی مرستندويان تر هغه پورې تعقيب کړو چې دوی له دغه شان بريدونو څخه لاس واخلي او دا هغه څه دي چې بايد وشي).

د بهرنيو چارو وزير (کولن پاول) چې منځلاری کس و، اسامه بن لادن يې لومړنی شکمن و نوموړه او په افغانستان کې يې د محدودې مداخلې سپارښتنه وکړه. هغه همدا راز پاکستان ته څو شرطونه کيښودل چې پاکستان خپل ټول پوځ د امريکا په واک کې ورکړي او د طالبانو له رژيم سره هر ډول اقتصادي او سياسي اړيکې وشلوي.

خو په حقيقت کې لکه څنگه چې وروسته به هم وگورو، په واشنگټن کې دا هر څه نوي نه وو. د بيلگې په توگه د متحده ايالاتو له پاره دوه مهم ټکي (لومړی په افغانستان باندې بريد او دوهم د ترهگرۍ په ضد عمومي جگړه) د نيويارک له بريدونو ډير مخکې پلان شوي و او د سپتمبر د 11 له پيښو سره ډير ارتباط نه لري؛ خو که حتی و منو چې ارتباط لري له يادو شوو پيښو وروسته دا هر څه نور هم تازه شول. د واشنگټن ستراتيژي جوړونکو غوښتل وويني چې ولس يوازې د څو محدودو اهدافو د له مينځه وړلو پلوي کوي او که د يوې لويې جگړې؟ دوی غوښتل يو روحي ناوړين را مينځ ته کړي چې وکولای شي پورتنۍ دواړې لارې چارې وکاروي.

د 2001 کال د جولای په نيمايي کې کله چې د افغانستان د راتلونکي په هکله د برلين خبرې اترې ناکامې شوې؛ نو امريکايي هيئت چې مشري يې د (تام سيمونس Tom Simmons) (پاکستان ته د متحده ايالاتو پخوانی سفير)، (کارل آيندرفورث Karl Inderfurth) (د متحده ايالاتو د بهرنيو چارو د وزير پخوانی مرستيال) او (لي کولدرين Lee Coldren) (د بهرنيو چارو وزارت پخوانی کارپوه) کوله، د گوانبونو ورکول پيل کړل. فرانسې ته د پاکستان د پخواني سفير (نياز نیک) د څرگندونو پر بنسټ چې د برلين په غونډه کې يې برخه اخيسته وه، امريکايي پلاوي په روښانه ويلی و چې دوی به د اکتوبر په مياشت کې په افغانستان باندې يرغل کوي او د طالبانو رژيم به نسکوروي.

بريتانيا د عمان په سمندر کې د کلنيو پوځي تمرينونو تر نامه لاندې چې د (ايزينشل هارويست Essential Harvest) په نامه ياديدل، د سپتمبر په مياشت کې د مهمو سمندري ځواکونو خوځښت پيل کړ او د پاکستان له سمندري څنډو څخه يې خپل پوځونه ويستل. د پوځونو دا ليرد د فالکنډ د ټاپوگانو تر جگړې وروسته د بریتانيا له پاره تر ټولو لوی خوځښت و. په همدې ترڅ کې د ناټو تړون هم په مصر کې د روښانه ستوري Bright Star نظامي مانورونو څخه په گټې اخيسته سره 40000 پوځونه سيمې ته واستول. له همدې کبله و يلاي شو چې انگرېزي او امريکايي ځواکونه په متحده ايالاتو باندې له بريدونو مخکې د تيارسې په حالت کې وو او په افغانستان باندې يې د بريد تکل درلود.

اوس راځو د متحده ایالاتو دوهمې حل لارې ته چې د ترهگری په وړاندې عمومي جگړه وه. د متحده ایالاتو د پوځ لوی درستیز د دې جگړې له پاره له پخوا څخه تیاري نیولې و. ده د دې جگړې له پاره دوه دلایل او یا جگړه ایزې لوبې درلودې چې یو یې د گډو ځواکونو تجربوي عملیات JEFX-99 او بل یې نړیواله بوختیا Global Engagement وو. د نوموړې جگړې له پاره تکتیکي کړنلارې لا له مخکې یعنې د 2000 کال په جون کې جوړې او پوره شوې وې او په پام کې وه چې د 2001 په جون کې به جگړه پیل شي؛ خو د ځینو دلایلو له مخې بیرته فسخه شوه. پوځی افسرانو سپارښتنه کړې وه چې دا به د نړۍ له پاره یو تهدیدونکی عمل وي.

امریکایان تل له خپلې خوا د جگړې له پیلولو څخه کرکه لري. پخوا به دوی یوازې په اصطلاح د مشروع دلایلو له مخې نظامي ځواک کارولو؛ خو د سپتمبر د 11 له بریدونو وروسته دوی د جگړو پیلولو له پاره اوږد مهاله فرصت خپل کړ.

شپږم څپرکی:

د جنازې له وینا څخه تر سپیڅلي جگړې پورې

د نړۍ د تاریخ په اوږدو کې به داسې کم لیدل شوی وي چې کوم چا به د خدای د مرستې له غوښتنې پرته په جگړه کې برخه اخیستې وي. اوس-اوس وینو چې مذهبي مبلغین تر پوځي ستراتیژي جوړونکو ډیر د ټلوویزیونونو په مخ څرگندېږي. د عیسوي مذهب د مبلغینو د څرگندونو پر بنسټ، پر متحده ایالاتو باندې بریدونه دې هیواد ته یو سپیڅلی آسمانی پیغام و، چې دوی په خپلو کړو وړو کې بدلون راولي.

پت رابرتسن Rev. Pat Robertson چې د عیسوي ائتلاف یو نامتو او اغېزمن شخصیت دی داسې لیکي: (مهربانه خدای نور موږ نه ساتي؛ ځکه چې موږ په دنیوي نعمتونو کې ډوب شوي یو او شهواني غریزې را باندې زور ورې شوې دي).

له بریدونو وروسته، د فاکس ټلوویزیوني چینل د کلب 700 (Club 700) په نامتو پروگرام کې عیسوي مبلغ او کشیش (پت رابرتسن) او کشیش (جیری فالویل) گډون وکړ او د هغه بریدونو په هکله یې څرگندونې وکړې چې ټوله امریکا یې غمجنه کړې وه. کشیش جیری فالویل د پروگرام په یوه برخه کې داسې وویل: (خدای پاک به په موږ باندې لا نوره هم تیاره کړي او د امریکا د بنسټمان به موږ ته د سزا له پاره راولیږي؛ ځکه دا هغه څه دي چې موږ یې وړ یو). پت رابرتسن د خپل ملگري په ځواب کې داسې وویل: (زه هم همداسې فکر کوم. زما په آند، موږ لا تر اوسه د ویره اچونې یوازې یوه برخه لیدلې ده او هغه څه چې زموږ گڼ شمیر خلک به ورسره مخ شي تر اوسه پورې نه دي پېښه شوي).

وروسته له هغه فالویل د امریکا د ټولنیزو خپلواکیو اتحادیه، فدرالي محکمې او ټول هغه کسان ملامت کړل چې هڅه کوي د امریکا خلک له خدای څخه لیرې وساتي. هغه همدا راز د ماشومانو د بې وخته زیږونو مسئولین تورن کړل او وې ویل چې د خدای په مخلوق باندې باید مسخرې و نه وهل شي:

(کله چې مور څلویښت ملیونه بې گناه ماشومان له مینځه یوسو؛ نو خدای پاک به هرومرو په مور باندې غوسه کيږي. زه ټولو بې دینانو، د ماشومانو بې وخته زیږونکو، بنځینه او نارینه هم جنس بازانو، د امریکا د ټولنیزو خپلواکیو اتحادیې او ټولو هغه امریکایي کسانو ته چې هڅه کوي امریکا بې دینه او سیکيولر کړي، په ډاگه وایم چې دا هر څه ستاسو له لاسه په مور باندې راغلي).

دلته د یادونې وړ ده چې ولسمشر جورج بوش په داسې حال کې چې مذهب د سیاسي او نظامي گټو د لاس ته راوړو له پاره کاریده او نړۍ ته یې ځان د امریکا او د نوی عصر د سپیڅلی لارښود په توگه پیژندلو، لاندې اعلامیه خپره کړه:

(د 2001 کال د سپتمبر په 11 او د سپ شنبې په سهار، ترهگرو د یو کرغیږن عمل په ترڅ کې په امریکا باندې برید وکړ. دوی څلور مساپر وړونکې الوتکې وټنستولې چې له هغو څخه یې دوه د نیویارک له غبرگو برجونو سره وجنگول شوې او درېیمه د دفاع وزارت له ودانې سره ولگیده چې په ترڅ کې یې گڼ شمیر کسان ووژل شول. څلورمه الوتکه په پنسلوانیا کې ولویده او پکې سپاره ټول کسان له مینځه لاړل. د ځینو اتلو مساپرو د میړانې له وجې دا الوتکه خپل هغه هدف ته و نه رسیده چې کیدای شوای د مرگ ژوبلې شمیره یې نوره هم زیاته کړې وای. د دغه عام وژنې په ترڅ کې 250 تنه د الوتکې مساپر په هوا او زرگونه تنه لاندې په زمکه کې ووژل شول، د نړیوال تجارتي مرکز غبرگ برجونه ونړیدل او د پنتاگون ودانۍ یوې برخې ته زیان واوښت.

د نړۍ په گوټ-گوټ کې ټولو متمدنو خلکو د دغه غمجنو بریدونو بدکاره عاملین په کلکو ټکو وغندل. دغه شان لویو بریدونو ته په کتو سره نن د عدالت غوښتنه دا ده چې هر هغه چا چې له دې ترهگرو سره مرسته کړې باید سخته سزا وويني. مور به خپل او زموږ د ملگرو او متحدینو ټول ځواک، د دغه بریدونو د مسئولینو په لټولو پسې وکاروو چې عدالت او انصاف مینځ ته راشي.

موږ د ټولو هغه خلکو په غم کې ځان شریک بولو چې لویې او غمجنې قربانۍ یې ورکړې دي. زموږ زړه د هغه بې گناه کسانو په مړینه سوزي چې د یوه بې احساسه او ناڅاپي برید په ترڅ کې ووژل شول او د دوی ټولو د شفا او د زړه صبر له پاره دعا کوو.

زموږ سپیڅلی کتاب انجیل وایی چې «رحمت او نیکمرغي د هغه چا په برخه ده چې غمجن دي او دوی به ژر هوسا شي». زه نن غواړم هرې امریکایي کورنۍ او امریکا ته ووايم چې د وروستیو ظالمانه بریدونو د زرگونو قربانیانو د یادولو او د دوی روح ته د دعا کولو له پاره یوه ملي روغ ځانگړې کړي. مور به د دغه غمجنې پیښې او ځانی زیانونو په وړاندې مقاومت وکړو. داسې وخت به راشي چې موږ بیرته روغ شو او نوې ساه به واخلو. زموږ ولس به د بدو په وړاندې تل پیاوړي او یو موټی و اوسي. موږ د خدای تر لارښونې لاندې یو ولس یو.

له همدې امله اوس زه جورج ډبلیو بوش د امریکا د متحده ایالاتو د ولسمشر په توگه، په هغه واک چې د متحده ایالاتو قانون ما ته را کړی، ټول ولس ته اعلان کوم چې د جمعې روغ به چې د 2001 کال د سپتمبر د میاشتې له 14 سره سمون خوري، له دې وروسته د سپتمبر د 11 نیتې د ترهگریزو بریدونو د قربانیانو د یادونې او دوی ته د دعا

له پاره ځانگړي شي. زه د متحده ايالاتو له خلکو او د عبادت ځايونو له مسوولينو څخه غواړم چې نوموړې روغ د ملي روغې په توگه وپيژني او په غرمه کې د زنگونو په وهلو او د شپې له خوا د ډېوو په بلولو سره د پېښې قربانيان ياد کړي. همدا راز زه غواړم د کار خاوندان هم وهڅوم چې خپل کارکوونکي د غرمې د ډوډۍ په وخت کې پرېږدي چې د يادونې مراسمو ته لار شي او زموږ د هيواد له پاره دعا وکړي. زه د نړۍ هغه خلک هم د دغه مذهبي دود پوره کولو ته رابولم چې له مور سره يې خپله غمرازی اعلان کړې ده.

په پای کې نن د سپتمبر په ديارلسمه، د 2001 کال د ننۍ روغې او د خپلواکۍ د 226 کال په وياړ، خپل خدای ته زه خپل لاسونه د شهادت په توگه پورته کوم. جورج ډبليو بوش).

د پورتنۍ وينا له خپرېدو وروسته په ملي کليسا کې د دعا بيسارې مراسم ونيول شول چې پکې ولسمشر، د ولسمشر ميرمنې، څلورو پخوانيو ولسمشرانو (بيل کلينټون، زور بوش، کارتر او فورد) او د ولسي جرگې او مشرانو جرگې نژدې ټولو غړو گډون وکړ. د مراسمو په ترڅ کې يوه کاردينال (په عيسوي کاتولیک مذهب کې تر پاپ لاندي رتبه)، ربي (د يهودي مذهب د مشرانو يوه رتبه) او اسلامي امام په ترتيب سره د مراسمو لارښوونه تر سره کړه او وروسته له هغه د نړۍ تر ټولو نامتو ټلويزيوني مبلغ چې 15 کاله پخوا يې د جورج بوش مذهب بدل کړی وو، داسې وينا واوروله:

(ښاغلی او آغلې بوش! زه غواړم چې نن د ډيرو خلکو په استازيتوب له تاسو سره څو خبرې شريکې کړم. زه له تاسو ښاغلی ولسمشر څخه د نن روغې د ځانگړي کولو له امله مننه کوم. مور دغه روغې ته په همداسې يوه وخت کې اړتيا درلوده.

موږ نن دلته د دغه عقيدې د بيانولو له پاره ټول شوي يو چې خدای زموږ څارنه او ساتنه کوي پرته له دې چې زموږ نژادي، مذهبي او سياسي شالوري (سابقه) ته وگوري.

د انجيل سپېڅلی کتاب وايي چې: هغه د ټولو هوساينو خدای دی، هغه خدای چې د ستونزو په وخت کې موږ ته هوساينه راکوي.

که موږ څومره هم هڅه وکړو، نه شو کولای چې د سې شنبې د روغې د سهار ويره، بدلون او ناوړه حالت بيان کړو. د سپتمبر 11 به تاريخ هيڅکله هيره نه کړي.

نن موږ هغه کسانو ته چې دغه بریدونه يې طرحه کړي وو او هغوی ته چې سر ته يې ورسول وايو چې د دغه ولس روحیه به د دوی په گډو وډو شیطاني طرحو هيڅکله هم ماته نه شي. لکه څنگه چې ولسمشر بوش او زموږ کانگرس وويل، يوه روغ به هغه کسان چې د دغه پېښې مسئول وو، عدالت ته راوستل شي.

خو نن موږ دلته خاص د دې له پاره ټول شوي يو چې دا و منو چې خدای ته اړتيا لرو. موږ د دغه ولس د پيدا ايښت له پيل څخه خدای ته اړتيا درلوده؛ خو نن موږ ورته خاصه اړتيا لرو. نن روغ موږ له يوه نوي دښمن سره مخ شوي يو. نن موږ په يوه نوي جگړه کې ښکيل يو او له همدې امله د خدای مرستې ته اړ يو. د انجيل هغه څرگندونې زموږ يوازينی هيله ده چې وايي: خدای زموږ پناه او ځواک دی او داسې يوه مرسته ده چې د هرې ستونزې په وخت کې شته. له همدې امله موږ نه ويريږو. حتی که زمکه وچوي او غرونه د سمندر په تل کې ډوب شي.

اوس پوښتنه دا ده چې مور دغه بریدونو ته په کومه سترگه وکتل؟ ولې خدای دغه شان بد کسان پیدا کړل؟ دا ښایي هغه پوښتنې وي چې ستاسو په ذهن کې اوس را گرځي. تاسو ښایي خدای ته په غوسه وي؛ خو زه غواړم تاسو ته ډاډ درکړم چې خدای ستاسو ټولو په احساساتو خبر دی.

مور له ټلويزيون او راډيو څخه داسې کيسې وليدې او واوريدې چې زموږ په سترگو کې يې اوبنکې راوستې او غوسه يې کړو؛ خو بيا هم بايد په خدای باندې باور وکړو. حتی که مور د ژوند د تر ټولو نه تياره وخت کې وو. له دې پيښو نه وروسته مور بايد څه زده کړو؟ د دې پوښتنې ځواب دا دی چې مور بايد تر هر څه مخکې د شيطان او بدو شتون په ياد کړو.

له ما څخه تر اوسه په سلگونو ځله پوښتنې شوې چې خدای ولې غم او مصيبت پیدا کړې دی. زه بايد ومنم چې د دغه پوښتنې له پاره پوره ځواب نه لرم او حتی خپل ځان ته فناعت نه شم ورکولای؛ خو زه دا هم وایم چې خدای بادشاه دی. هغه د مينې او مهربانۍ او د مصيبت په وخت کې د خواخوږۍ خدای دی. انجيل وايي چې خدای د شيطان جوړونکی نه دی. هغه شيطان د يوه پت راز په نامه يادوي. د بې انصافی پت راز. د (جریمیا) په نامه د يوه سپيڅلي استازي زړه صحيفه وايي چې د انسان زړه د غولونې يو عامل دی او د دې ناروغۍ علاج هم ناشونی دی؛ خو بيا پوښتي چې څوک کولای شي زړه وپيژني؟ هغه بيا هم پوښتي چې څوک پرې پوهيږي؟ او همدا يو دليل دی چې مور خدای ته اړتيا لرو.

د وروستيو پيښو لومړی عبرت يوازې د بې عدالتۍ او بدۍ په هکله نه دی؛ بلکه دوهم عبرت يې دا دی چې مور يو بل ته اړتيا لرو.

د نيويارک او واشنگټن بریدونه ډيرې لويې بيلگې دي. مور به هيڅکله خپل زړور او روژونکي او پوليس او هغه کسان چې خپلو ملگرو او هيوادوالو ته د وينې ورکولو له پاره راغلي وو، هير نه کړو. دغه شان غمجنې پيښې کولای شوای چې زموږ هيواد په څو برخو وويشي؛ خو برعکس مور نور هم يو موټی او يوه کورنی شوو. له همدې کبله د هغه کسانو هيلې چې مور يې ويشلي غوښتو له خاورو سره سمې شوې او دوی په شا وتمبول شول. مور له پخوا څخه ډير يو موټی شوي يو. د دې خبرې د ثبوت له پاره زه هغه بيلگه راوړم چې زموږ د کانگرس غړي اوږه په اوږه سره ودریدل او د (خدای دې امريکا وساتي) سندره يې وويله.

دغه پيښو مور ته له ځانه سره يوه پيغام راوړی و. په دغه پيغام کې د اوس او راتلونکي له پاره هيله ده؛ خو دا هم منم چې ښایي د دغه پيغام منل په اوس وخت کې زموږ له پاره ستونزمن وي.

هو کې! هيله شته. د اوس له پاره هيله شته او د سبا له پاره هيله شته؛ ځکه زه په دې عقیده يم چې زموږ ولس ته د نوې روحيې ورکولو له پاره نوې پلانونه جوړ شوي.

يو له هغه شيانو څخه چې اوس ورته مور سخته اړتيا لرو دا ده چې زموږ هيواد له روحي نظره ژوندی شي. مور په امريکا کې يوه روحي تحریک ته اړتيا لرو. خدای په خپل کلام کې وخت په وخت مور ته ويلى چې همدا بنده گان دي چې په خپلو گناهونو پښيماڼه کيږي او بيرته خدای ته راگرځي او په هغه وخت کې به خدای هم په هره لاره چې وي په مور باندې رحمت وکړي.

خو د راتلونکي له پاره هم ځکه هيله شته چې خدای يې مور ته وعده راکړې ده. د يوه عيسوي په توگه زه نه يوازې اوسني ژوند ته بلکه راتلونکي ژوند او جنت ته د تلو هيله لرم. د اوسنۍ اونۍ په تيرو څو روځو کې چې څومره کسان له مينځه لاړل، ټول جنتونو ته تللي دي او زه په ډاډ سره ويلاى شم چې اوس نه غواړي بيرته راشي. دغه

احساس د ستاینې وړ دی. له همدې امله وایم چې زموږ په مینځ کې هغه کسان چې په خدای باندې باور لري، د راتلونکي له پاره هیله هم لری. زه دعا کوم چې ستاسو په زړونو کې دا عقیده نوره هم ټینګه شي. د تیرو روځو پېښې موږ ته د ژوند زړورتوب او بې ثباتۍ را په یادوي. موږ هیڅ وخت نه پوهیږو چې څه وخت به د ابدیت ژوند پیلوو. زه ویلای شم چې هغه کسان چې د بریدونو په روځ الوتکو ته پورته کیدل او یا یې د نړیوال سوداګریز مرکز په برجونو او د پنتاګون په ودانې کې کار کاوه، په دې نه پوهیدل چې دا به د دوی د ژوند وروستنۍ روځ وي. له همدې امله موږ باید خپله عقیده سمه کړو او همدا اوس ځانونه خدای او د هغه ارادې ته وسپارو. نن موږ د ملي کلیسا، دغه له برمه ډکه ودانۍ په هره خوا کې صلیبونه ګورو. زما مخاطبین اوس په دغه ځای کې حاضر عیسویان دي. د صلیب مانا دا ده چې خدای زموږ په ګناهونو او مصیبتونو باندې پوهیږي. د صلیب له لارې خدای موږ ته وایی چې «زه له تاسو سره مینه لرم. زه ستاسو د زړه په غمونو او دردونو پوهیږم؛ خو تاسو بیا هم په ما ګران یاست».

زموږ کیسه له صلیب سره پای ته نه رسیږي. صلیب موږ ته د تراژیديو او خالی قبر په هکله غږیږي. صلیب موږ ته وایی چې د راتلونکي ژوند له پاره هیله شته؛ ځکه چې عیسی مسیح په شیطان، مرګ او دوزخونو باندې بری موندلی. هوکې، هیله شته.

زه اوس بوډا شوی يم. ما په ټوله نړۍ کې تبلیغ کړی دی او څومره چې بوډا کیږم، همدومره خپلې هغه هیلې ته نژدې کیږم چې څو کاله پخوا مې پیل کړې وه او د نړۍ په هره برخه او څو ژبو کې مې خلکو ته څرګنده کړې ده. موږ ټولو په ډیره ویره سره ولیدل چې الوتکې څرنگه د نړیوال سوداګریز مرکز د برجونو له شیشو او اوسپنو سره ولګیدې. د نیویارک وړان شوي دواړه برجونه چې کلک بنسټ یې درلود، د امریکا د ویاړ او پیدایښت بیلګې وې او اوس باید ووايم چې هوکې په امریکا باندې برید شوی، ودانۍ وړانې شوې او ژوندونه له مینځه تللي دي. اوس موږ دوه لارې لرو: یا دا چې د یوه ولس په توګه له روحي او فکر نظره ټوټې - ټوټې شو او یا هم دا چې د دې ټولو هڅو او ستونزو تر تیرولو وروسته نور هم ځواکمن شو او یو کلک بنسټ جوړ کړو. زما په آند موږ د دغه بنسټ د بیا جوړولو پروسه پیل کړې ده. دا بنسټ په خدای باندې زموږ باور دی او له همدې کبله اوسنی ناسته جوړه شوې ده چې وښیو چې موږ د تیرو روځو د ویرونکو پېښو غونډې ستونزمن حالات ګاللی شو.

دا اونۍ د اوبنکو او غمونو اونۍ وه؛ خو د یوې لویې عقیدې اونۍ هم ورته ویلای شو. زموږ د هیواد په ګوټ - ګوټ او د نړۍ په هره برخه کې کلیساګانو د دعا غونډې جوړې کړې دي. زما د نن روځې دعا دا ده چې خدای موږ وساتي او موږ ته په زړونو کې دا عقیده راکړي چې موږ هغه هیڅکله هیر نه کړو او په هغه باندې باور وساتو.

موږ په دې باندې هم پوهیږو چې خدای به ولسمشر او د هغه شا او خوا کسانو ته هونبیاړي او زړورتوب ور په برخه کړي. دا به هغه روځ وي چې موږ به یې د بریالیتوب د روځې په توګه په یاد ساتو. خدای دې تاسو ټول وساتي).

د بیل ګراهام له وینا وروسته ولسمشر بوش د وینا ځای ته لاړ او خپله وینا یې واوروله. د هغه وینا د ده د ځانګړې مرستیال مایکل ګیرسون Michael Gerson، له خوا جوړه شوې وه چې یو سخت دریځه عیسوی و.

ولسمشر: (همدا اوس موږ د غم د وخت په مینځ کې یو. په تیرو روځو کې زموږ د ولس خلکو ډیر زیانونه ګاللي دي او نن موږ د خپل ولس غم او خپګان څرګندوو. موږ راغلي یو چې د خدای په حضور کې د ورکو او مړو کسانو او هغه خلکو ته چې دوی پرې ګران وو، دعا وکړو.

د سې شنبې په روځ زموږ په هیواد باندې په بې رحمۍ سره یرغل وشو. موږ د اور، ایرو او ویلې شوو وسپنو انځورونه لیدلي دي.

اوس-اوس موږ کولای شو چې د قربانیانو شمیره او نومونه ولولو. په نوملړ کې د داسې نارینه او ښځو نومونه شته چې خپله روځ یې د میز تر شا او یا په هوایي ډګر کې پیل کړه. دوی د ژوند په بوختیاوو کې لګیا وو. په نوملړ کې د داسې کسانو نومونه شته چې مړه شوي؛ د خپل ژوند په وروستیو شیبو کې یې له کور سره اړیکه نیولې او خپلوانو ته یې خپله مینه څرګنده کړې او ورته ویلي یې دي چې دوی باید زړور واوسي.

په نوملړ کې د داسې کسانو نومونه شته چې له قاتلینو سره یې جګړه کړې او په زمکه باندې یې د نورې مړینې مخنیوی کړی. هلته د داسې ښځو او نارینه و نومونه شته چې د متحده ایالاتو یونیفورمونه یې اغوستي وو او په خپلو دندو کې مړه شول.

په نوملړ کې د هغه ژغورونکو نومونه شته چې په زینو کې یې پورته منډې وهلې چې نور له اور څخه وژغوري. موږ به دا ټول نومونه ولولو. موږ به د دوی نومونه او د دوی کیسې په ځیر واورو په داسې حال کې چې ډیر امریکایان به ورته ژاړي.

د مړو کسانو ماشومانو، والدینو، میړنو او میرمنو، کورنیو او ملګرو ته موږ د ولس ژور خپګان ښیو او زه دوی ته ډاډ ورکوم او ورته وایم چې تاسو یوازې نه یاست.

له دغه بریدونو څخه یوازې درې روځې تیرې شوي امریکایان تر اوسه د دغه پیښو له تاریخ سره فاصله لري؛ خو تاریخ ته زموږ مسئولیت لمر غونډې څرګند دی او هغه دا دی چې موږ به د دغه بریدونو ځواب ورکولو چې دا نړۍ له شیطانونو او بدیو څخه پاکه کړو.

دا جګړه موږ ته په پټه، غولونو او وژنو سره راوړل شوې ده. زموږ ولس سوله خوښوونکی اوس دی؛ خو کله یې چې غوسه وپارول شي بیا ډیر ظالم دی. دغه جګړه د نورو په خوښه پیل شوې؛ خو زموږ په خوښه به پای ته رسیږي. د یوه ولس په توګه زموږ عزم ټینګ دی. زموږ زخمونه تر اوسه ډیر نوی دي او جوړیدل به یې وخت وغواړي او له همدې کبله موږ دعا کولو ته هڅوي. د دغې اونۍ په ډیرو دعاګانو کې لټون او ریښتینولي وه. د نیویارک د سینت پاتریک په کلیسا کې د سې شنبې په روځ یوې ښځې داسې ویل: «زه خدای ته دعا کوم چې موږ ته داسې یوه ښه راوښی چې هغه تر اوسه شته». نورو هم د خپلو عزیزانو د انځورونو په ګرځولو سره له یوه روغتون څخه تر بل روغتون پورې په تلو کې همداسې دعاګانې کولې.

د خدای د شتون ښې تل هغه نه وي چې موږ پسې ګرځو. یوازې د غم په وخت کې موږ پوهیږو چې زموږ او د خدای اهداف یو ډول نه دي؛ خو په شخصي مصیبتونو کې د خلکو دعاګانې په کورونو او کلیساګانو کې اوریدل کیږي. داسې دعاګانې شته چې له موږ سره د روځ په تیروولو او د شپې په سبا کولو کې مرسته کوي. له موږ سره زموږ د ملګرو او بیګانه وو داسې دعاګانې شته چې د دغه سفر په سر ته رسولو کې موږ ته ځواک راکوي او داسې دعاګانې هم شته چې زموږ اراده او عزم هغه ارادې ته تسلیموي چې له موږ څخه لویه ده.

دا نړۍ خدای له اخلاقی نظره پیدا کړې. غم، مصیبت او کرکه یوازې د یو څه وخت له پاره وي؛ خو بڼه والی، یادونه او مینه هیڅ پای نه لري او د ژوند خدای، ټول هغه کسان چې مري او هغه چې د دوي په مړینه خپه وي، ساتي. ما داسې اوریدلي چې بدمرغي مور ته خپل ځان راپیژني. که د یوه ولس په سطحه هم همداسې فکر وکړو؛ نو دا خبر سمه ده. د دغه پېښو په دوران کې مور او ټولې نړۍ دا ولیدل چې امریکایان ډیر سخي او مهربانه، ډاډمن او زړور خلک دي. مور خپله ملي بڼه په نه ستړي کیدونکو ژغورونکو، د وینې ورکوونکو په اوږدو لیکو او په هغه زرگونو کسانو کې گورو چې د داوطلبانه مرستې له پاره راغلي وو.

همداراز مور خپل ملي کرکتر د قربانۍ ورکولو په ښکاره عمل کې گورو. د نړیوال سوداگریز مرکز د ننه، یو کس چې کولای یې شوی خپل ځان وژغوري، تر پایه له خپل ملگري سره پاته شو. یو گران مذهبي مشر هغه وخت مړ شو چې یوه اووژونکي ته وروستنی مذهبي دعاوې زده کولې. دوه دفتری کارکوونکو یوه بیگانه معیبه بڼه 68 پوره ښکته کړه او ویې ژغورله او د نارینه وو یوې ډلې ټوله شپه له دالاس څخه تر واشنگتن پورې مزل وکړ چې د سوزیدلو ټپیانو له پاره د پوستکي پیوند راوړي.

په دغه او دې شان نورو پېښو کې امریکایانو له یو بل سره ژوره ژمنه او له خپل هیواد سره نه ختمیدونکي مینه ښودلې ده. نن مور په دې پوهیږو چې فرانکلین روزویلټ ولې دغه زړورتوب ته ملی یووالی ویلی و. دا د هرې عقیدې او هر نژاد یووالی دی.

دې یووالي زموږ د کانگرس دواړه جرگې سره یو کړې دي. دا یووالی په ډله ایزو دعاگانو، شمع لگولو او په ویاړ سره د امریکا د جنډې په خوځولو کې ښکاره احساسیږي.

زموږ یووالی د غم په ښودلو او د ټینګ عزم په درلودلو کې دی. د ترهگری په ضد دا یووالی اوس د نړۍ هرې خوا ته د غزیدو په حال کې دی.

امریکا د نیکمرغیو او ښیګڼو هیواد دی؛ خو مور مصیبتونه هم گاللي دي. د دغه نړۍ په هر نسل کې داسې دښمنان پیدا شوي چې د بشري خپلواکۍ په خلاف دي. دوی په امریکا باندې ځکه برید کړی چې د خپلواکۍ کور دی او له خپلواکۍ څخه دفاع کوي. باید ووايم چې د خپلواکۍ له پاره چې زموږ پلرونو پخوا کوم بنسټونه ایښي وو، هغه د اوس وخت غوښتنې دي.

د یادونې او دعا په دغه ملی روغ کې مور له خدای څخه غواړو چې زموږ ولس وساتي او مور ته د اوسنیو او راتلونکو پېښو سره د مخامخ کیدو جرات او صبر راکړي. مور دعا کوو چې خدای به هغه کسان چې اوس په غم کې دي آرام کړي. مور له خدای څخه د دې له پاره چې مور ته یې ژوند راکړو او د راتلونکي ژوند وعده یې را سره کړې ده، مننه کوو.

لکه څنګه چې مور ته د خدای له خوا ډاډ راکړل شوی، نه ژوند او نه مړینه، نه ملایکي، نه سیمې، نه ځواک، نه اوسني او نه راتلونکي شیان، نه لوړوالی او نه ټیټوالی، مور د خدای له مینې څخه نه شي بیلولای. خدای دې هغه کسان وښيي چې مړه شوي او خدای دې مور ته هوساینه را په برخه کړي او خدای دې زموږ د هېواد لارښوونه وکړي. خدای دې امریکا وساتي).

واشنگتن پوست روځپاڼې په راتلونکې روغ د جورج ډبلیو بوش په حالت کې د بدلون په هکله داسې تحلیلې مطلب خپور کړ: (د امریکا د تاریخ په اوږدو کې مذهبي محافظه کاري د لومړي ځل له پاره سیاسي حرکت

گرځېدلی دی. د دغه بدلون سبب د متحده ایالاتو ولسمشر جورج بوش دی او دا هغه لاس ته راوړنه ده چې حتی پخواني ولسمشر ریګن چې د مذهبي محافظه کارانو له خوا بې ځایه ستایل کیده، تر سره نه کړې. له دې سمدلاسه وروسته عیسوي مجلو، ټلويزيونونو او راډیوګانو ولسمشر بوش د دعا په حالت کې بنودلو او کشیشانو د کلیسا له منبرونو څخه ویل چې د ولسمشر بوش رهبري یوه نیکمرغي ده او ویېپاڼو خلک د ولسمشر له پاره روژې او دعاګانو ته هڅول.

د سپتمبر د 14 په غرمه د روسیې په شمول د اروپایي اتحادیې د ټولو 43 هیوادونو 800 ملیونه اوسیدونکو د متحده ایالاتو د بریدونو د قربانیانو له پاره ویر وکړې. د ولسمشر بوش له دعا وروسته د ټولو لویو وچو ډیرو هیوادونو د بریدونو د قربانیانو له پاره د 3 دقیقو چوپتیا مراسم تر سره کړل؛ خو سره له دې دوی د یوې سخت دريځې مشرتابه په لیدلو سره چوپه خوله پاته شول. دا هغه مشرتوب و چې دوی ټول یې د شیطان په وړاندې په تاریخي هڅو کې بنکيل کولو ته وربلل. اوس پوښتنه دا ده چې آیا د ټلويزیوني مبلغینو سیاسي او تصوفي لیونتوب ساری لري؟

ځواب دا دی چې حتی روحي ټکان او د مړو قربانیانو له پاره احترام، نه شي کولای دومره سخته مذهبي لیوالتیا او تلوسه تشریح کړي. حتی که دا ومنو چې د روحاني متحده ایالاتو بنسټ د هغه مذهبي ډلګیو له خوا اینودل شوی چې د بریتانیا له شاهي حکومت څخه تنستیدلی وو او په مذهب کې یې سپینوالي او سادګي غوښتل، بیا هم امکان نه لري چې ټلويزیوني مبلغین د پوځي ستراتیژي جوړونکو ځای ونیسي. د امریکا په تاریخ کې داسې بیلګه نه لیدل کېږي چې امریکایي ولسمشر په کلیسا کې د ننه د جګړې اعلان وکړي.

د امریکا د ولسمشر هغه غوښتنه چې پکې د نړۍ له خلکو څخه د دغه روځې لمانځل غوښتل شوي وو، حتی د فرانسې سیکيولار حکومت هم واوریده. د فرانسې ولسمشر ژاک شیراک او د هغه لومړي وزیر جاسپین د سپتمبر په 12 داسې یو فرمان لاسلیک کړ چې په کې راغلي وو: (په دې توګه د پنج شنبې روځ چې د 2001 کال د سپتمبر له 14 سره سمون خوري، د هغه بریدونو د قربانیانو د یادونې له پاره ملي روځ اعلانېږي چې د سپتمبر په 11 په متحده ایالاتو کې د بریدونو په ترڅ کې له مینځه لاړل). د دې فرمان له لاسلیکولو وروسته دوی دواړه له یوې ډلې چارواکو او وزیرانو سره د پاریس امریکایي کلیسا ته لاړل او د یادونې په مراسمو کې یې ګډون وکړ. سربیره پر دې دوی په کلیسا کې د (خدای دې امریکا وساتي) سندره هم زمزمه کړه. د (خدای دې امریکا وساتي) سندره د دوهمې نړیوالې جګړې په ترڅ کې (آیروین بیرلین) جوړه کړې او له هغه وروسته د یوې رسمي ملي سندري په توګه وپیژندل شوه.

د دعا دغه مراسم چې د فرمانونو په وسیله تحمیل شوي وو، په لیرې او نژدې سیمو کې ناندري ولاړې کړې. ځینو مخالفینو دا ټینګار کاوه چې څنګه امکان لري په امریکا کې د څو زره کسانو د مړینې رتبه له نورو هغو څخه لوړه وه چې د وروستیو عام وژنو په ترڅ کې له مینځه تللي وو او د دوی مړینه هیڅکله په دې ډول نه و لمانځل شوې. دغه موضوع دا مانا درلوده چې مذهبي احساسات باید د سیاست په خوښه استعمال نه شي. ولس دا خبر په دې

شرط منلې و چې د دريو دقيقو چوپتيا مانا به دا وي چې کيدای شي شخړې د سولې له لارې حل شي او پرته له دې چې ترهگري د يوې پيښې وسيله وټاکل شي نه دا چې يوازې د امريکا په خاوره کې د قربانيانو له پاره دعا وشي. دا مراسم د دې له پاره نه و جوړ شوي چې د سولې له پاره ډله ايزې هيلې څرگندې کړي؛ بلکه د دې له پاره جوړ شوي و چې د غچ اخیستو له پاره يوه قانوني لاره جوړه کړي.

د متحده ايالاتو په تاريخ کې د دعاگانو شيبو اوس بله بڼه اخیستې وه. متحده ايالات د کليسا د ننه د مذهبي سندري د غوښتنو په خلاف د جگړې په لور و خوځيدل. واشنگتن پوست روځپاڼې هم د 2002 کال د جنوري په 30 د (په کليسا کې د جگړې اعلان او بريدونو ته د بېرني ځواب) تر سرليک لاندې مطلب خپور کړ. کيدای شي له دې موضوع څخه داسې مانا هم واخلو چې د امريکا د ویر له مراسمو سره يو ځای ټولې نړۍ جگړې ته ودانگل. اوس راځئ چې پورتنی ذکر شوي ټول حقايق په لنډه توگه وگورو او مطلب ترې واخلو:

له پوځي تياريو پرته داسې هيڅ نړيوال تړون نشته چې که د امريکا متحده ايالات په ویر کې وي؛ نو نور هيوادونه دې هم د څه وخت له پاره د يادونې د مراسمو په توگه چوپ پاته شي؛ خو سره له دې دغه عمل بيا هم د ناټو NATO تړون (د شمالي اتلانتیک تړون)، د آنزوس د تړون ANZUS (آسټراليا؛ نوی زيلند او متحده ايالات) او د امريکايي هيوادونو د تړون OAS (Organization of American States) تر عملي کيدو آسانه وو. اوس پوښتنه دا ده چې ولې هم د ویر مراسم په دې ټولو هيوادونو کې ونيول شول او هم د پورتنیو تړونونو د ژمنو عملي کيدل پيل شول؟

سربيره پر دې، که سم څير شو نو گورو چې د فرانسې ولسمشر شيراک او لومړي وزير جاسپين د سپتمبر په 12 نيټه د ویر فرمان لاسليک کړ او دا فرمان يوه روغ مخکې له دې صادر شوی چې د متحده ايالاتو ولسمشر په نړۍ باندې غږ وکړ چې له دوی سره د خپگان په مراسمو کې گډون وکړي. دا خبر به هر چا ته د منلو وړ وي چې بايد يوازې لوی ځواکونه وکولای شي چې د دومره لوی خوځښت له پاره د نړۍ په نژدې ټولو هيوادونو باندې فشار واچوي. سربيره پر دې، د داسې لوی سياسي حرکت له پاره بايد يو سياسي هدف هم وي او هغه هدف دا و چې امريکايي چارواکو، پيښو ته د بلې بڼې په ورکولو سره غوښتل، مذهبي احساسات د سياسي گټو له پاره استعمال کړي او که وروسته له هغه کومه پوښتنه را پورته شوې وای؛ نو دوی به ورته مقدساتو ته د سپکاوي په سترگه کتل.

په نړيواله کچه د ویر د مراسمو د تحميل پلان هم مخکې له مخکې د 2001 کال په اکتوبر مياشت کې په پټه توگه جوړ شوی و. په پنتاگون کې د ستراتيژيک نفوذ تر نامه لاندې اداره له همدې امله جوړه شوې وه او د دغه ادارې مشري، جنرال سايمن پيتی ووردن Gen. Simon Pete Worden کوله چې پخوا د متحده ايالاتو د فضايي قوماندانۍ مشر تير شوی و. د يادونې وړ ده چې د دغه ادارې جوړيدل د متحده ايالاتو د وسلوال پوځ د څيرنو پايله وه. لوستونکي کولای شي چې د دې ادارې په اړه زيات معلومات د متحده ايالاتو د بهرنيو چارو د وزارت د نړيوالو معلوماتو د پروگرامونو په ويبپاڼه (<http://www.state.gov/r/iip>) کې ولولي. د نړيوالو معلوماتو د پروگرامونو اداره، د براد واردز د پوځي معلوماتو له نړيوالې ډلې (Col. Brad Ward's International Military Information Group) سره يو ځای د امريکا غږ راډيو پروگرامونه څاري او دنده يې دا ده چې په دې توگه د عامه خلکو او د نړۍ د هيوادونو په ځانگړی ډول لويديځو هيوادونو نظريې بدلې او د ځان په گټه وکاروي.

اووم خپرکی:

لوی ځواکونه

د سپتمبر په 14 نېټه د متحده ایالاتو کانګرس، ولسمشر بوش ته اجازه ورکړه چې د دوی په وینا د هغه هیوادونو، ډلو او یا کسانو په وړاندې اړین ګامونه پورته کړي چې د ده په فکر، د سپتمبر په 11 نېټه یې په متحده ایالاتو باندې د برید پلان جوړ کړی و او یا یې له برید کوونکو ترهګرو سره مرسته کړې وه، چې په راتلونکي کې د متحده ایالاتو په وړاندې د دغسې هیوادونو، ډلو او یا کسانو له خوا د بریدونو مخنیوی وشي.

دغه پریکړه د کانګرس د دواړو جرګو لخوا، پرته له دې چې بحث پرې وشي، په پوره اتفاق وشوه؛ خو د کالیفورنیا د ایالت او د دیموکرات ګوند استازې باربارا لی Barbara Lee د دغه پریکړې په خلاف رایه ورکړه. دغه میرمنې وروسته په خپله یوه لیکنه کې چې د «ولې ما د هغه پریکړې په خلاف رایه ورکړه چې له زور څخه باید کار واخیستل شي» تر سرلیک لاندې خپره شوه، د خپلې رایې د نه ورکولو په هکله معلومات ورکړل. پریکړه داسې لیکل شوې وه چې ولسمشر بوش ته یې د ترهګرو ډلو په وړاندې د غبرګون په بنودلو کې ډیره خپلواکي ورکوله؛ خو په پریکړه کې دې خبرې ته هم اشاره شوې وه چې د کانګرس پریکړه به د کوم هیواد په وړاندې د برید په مانا نه وي او ولسمشر بوش باید په کوم بهرني هیواد باندې تر هر ډول برید د مخه کانګرس خبر کړي.

ولسمشر بوش د لومړنیو ګامونو د پورته کولو له پاره، له کانګرس څخه وغوښتل چې د شل میلیارده ډالرو یوه ځانګړې بودجه تصویب کړي؛ خو د کانګرس دواړو قانون جوړونکو جرګو د هیواد پالنې د یوه خاص احساس په درلودلو سره د پیسو پورتنی شمیره دوه ځله اوچته کړه او له پنځه ساعته بحث وروسته یې د 40 میلیارده ډالرو بودجه تصویب کړه.

په دې سربیره، ولسمشر بوش د 2001 کال د سپتمبر په 14 د یوه خاص فرمان د صادرولو په ترڅ کې د 50000 ذخیروي پوځونو د تیارسې او خوځښت امر وکړ. د دفاع وزیر رمنسفیلد سمدلاسه امر وکړ چې 35500 کسان (10000 پلې پوځ، 13000 هوايي ځواک، 3000 سمندري ځواک، 7500 ځانګړي سمندري پوځ یا مرینز Marines او 2000 ساحلي ګارد) باید ژر تر ژره دندو ته حاضر شي. په دومره لویه پیمانېه خوځښت یوازې د فارس د خلیج په جګړه کې لیدل شوی و؛ خو توپیر یوازې دومره و چې په هغه جګړه کې متحده ایالاتو، له پورتنی شمیرې څخه 5000 زیات عسکر سیمې ته استولي و.

د 2001 کال د سپتمبر په 20 نېټه، بوش د کانګرس دواړو جرګو ته وینا واوروله او له دوی سره یې بشپړې خبرې وکړې. له ده سره د وینا په وخت کې د بریتانیا د لومړي وزیر توني بلیر په شان نور پیژندل شوي کسان هم ناست وو. ولسمشر بوش د همدې وینا په ترڅ کې اسامه بن لادن او په هغه پورې تړلې ډله په رسمي توګه د بریدونو په سر ته رسولو تورنه کړه او په افغانستان کې یې د طالبانو رژیم ته خپل وروستي شرطونه په لاندې ډول وړاندې کړل:

- د القاعدې ډلې مشر چې ستاسو په خاوره کې پټ دی، باید د متحده ایالاتو چارواکو ته وسپارل شي. (د کانګرس غړو لاسونه وپړ کول)

- د امریکایی اتباعو په شمول، ټول بهرني اتباع چې ستاسو لخوا په ناقانونه توګه بندي شوي، باید خوشي شي.
- تاسو باید په خپله خاوره کې بهرنی خبریالان، دیپلوماتان او مرستندویان وساتئ.
- په افغانستان کې د ننه، د ترهګرو د زده کړې کمپونه باید ژر تر ژره په دایمی توګه وتړل شي او هر ترهګر او د هغوی په ډله کې شامل کسان باید مربوطه چارواکو ته معرفي او تسلیم شي. (د کانګرس غړو بیا لاسوهنه وپړکول).
- متحده ایالاتو ته باید پوره اجازه ورکړل شي چې د ترهګرو د زده کړې کمپونو ته ننوزي، چې ډاډه شي چې دا کمپونه په رښتیا هم تړل شوي دي.
- موږ حاضر نه یو چې د پورتنیو شرطونو په اړه له چا سره خبرې اترې او بحث وکړو. (د کانګرس غړو بیا چک چکې وکړې).
- طالبان باید ژر تر ژره زموږ په شرطونو عمل وکړي. دوی باید ترهګر موږ ته وسپاري او که نه د دواړو پای به یو ډول وي.

ولسمشر بوش د همدې وینا پر مهال د هیواد د امنیت Homeland Security په نامه د یوې نوې ادارې د جوړیدو خبر ورکړ چې د کابینې په سطحه واکونه یې درلودل او ده ته یې راپور ورکاوه. ده د څرګندونو پر بنسټ دې ادارې باید د ترهګرۍ په وړاندې د هیواد د ساتنې په موخه ټوله ملي ستراتیژي څارلې او عملی کړي. ده همدا راز د سمندري ځواکونو پخوانی غړی او د پنسلوانیا ایالت پخوانی والي تام ریج Tom Ridge د دغه ادارې د مشر په توګه ونوماوه.

ولسمشر بوش کانګرس ته د وینا پر مهال د پټې دفاع د میکانیزم د لا ځواکمن کیدو په موخه نورې پریکړې هم وکړې. دې موضوع ته د دفاع وزیر رمسفیلد، له بریدونو یوه روغ وروسته یعنی د سپتمبر په 12 نیټه، د یوه خبري کانفرانس په ترڅ کې اشاره کړې وه.

د اکتوبر په 2 نیټه د دفاع وزارت دوهم لورپوړی چارواکی چې پیتې آلدریج Pete Aldridge نومیده، ټولو هغه کمپنیو ته چې نوموړي وزارت ته یې کار کاوه او لوژیستیکي آسانتیاوې یې ورته برابرولې، لیک واستاوه. په لیک کې دوی ته ویل شوي و چې د پټې دفاع ټول پلانونه به د دوی په سوداګریزو فعالیتونو پورې تړلي وي او دوی یې پوهولي و چې د دوی په واسطه حتی ډیر کوچني معلومات هم چې بهر ته ووزي، کولای شي چې په لویه پیمانه د دفاع وزارت کړنې او پریکړې ټولو ته برېښې کړي. له همدې امله دوی ته سپارښتنه شوې وه چې محتاط واوسي.

د اکتوبر په 4 نیټه د متحده ایالاتو د هوايي ځواک اداري او لوژیستیکي مرستیال ډارلین ډرویون Darlene Druyun، د هوايي ځواک ټولو رسونکو او معامله کوونکو ته برېښنا لیکونه واستول او له دوی څخه یې وغوښتل چې د آلدریج لیک ښکاره کړي. ده په برېښنا لیک کې دې ټکي ته اشاره کړې وه چې رسوونکي او معامله گر شرکتونه باید ټول لاسلیک شوي او راتلونکي تړونونه له رسنیو څخه پټ وساتي. دغه بندیز د متحده ایالاتو د ننه او په هغه بهرنیو ملکونو کې چې نوموړو شرکتونو پکې غونډې جوړولې، د عمل وړ وو.

د اکتوبر په 5 نیټه، ولسمشر بوش د اساسي قانون د پریکړو په خلاف د خپلې کابینې گڼ شمیر وزیرانو ته امر وکړ چې مقننه ځواک ته د معلوماتو له ورکولو ډډه وکړي.

د اکتوبر په 18 نیټه د دفاع وزارت مرستیال پال والفویتز Paul Wolfowitz د نوموړي وزارت د ټولو ادارو مشرانو ته لیکونه واستول چې په نورو کارکوونکو یې وویشي. په لیک کې داسې راغلي و: (دا ډیره ضروري ده چې د دفاع وزارت کارکوونکي او د هغه ادارو او شرکتونو کارکوونکي چې د دفاع له وزارت سره د کارونو په سر ته رسولو کې مرسته کوي، د هغه معلوماتو په شریکولو کې له ډیر احتیاط څخه کار واخلي چې د دغه وزارت له کار سره تړاو لري. دا مهمه نه ده چې دوی څه دنده سر ته رسوي. تاسو باید په عامه ځایونو کې د خپلې دندې په اړه خبرې ونکړئ او دا هم ضروري ده چې د اړیکو د نیولو له پاره له خوندي لیکو څخه کار واخیستل شي. پټ او مهم معلومات باید یوازې د غوښتنې په وخت کې په یوه داسې ځای کې چې له مخکې ټاکل شوي وي، له هغه کسانو سره شریک شي چې له ځان سره امنیتي اسناد ولري. دا هم باید وکتل شي چې مقابل لوری ولې د معلوماتو غوښتنه کوي. هغه معلومات هم چې بنایي د پټولو وړ نه دي، باید کلک وساتل شي؛ ځکه کیدای شي چې حساسې پایلې ولري. ټول هغه معلومات چې موږ یې د دفاع وزارت د عملیاتو له پاره کاروو، باید د هغوی د حساسیت له امله، په عام ډول څرگند نه شي. بیا هم په ټینګار سره وایو چې رسمي معلومات باید د دفاع وزارت له کارکوونکو پرته له بل هیچا سره شریک نه شي).

په همدې وخت کې فدرالي چارواکو داسې پلانونه ترلاس لاندې نیولي وو چې د بریدونو په هکله د څیړنو پټوالی، ټینګ وساتي. ځینې پلانونه د بیلګې په توګه په لاندې ډول وو:

- د سپتمبر په 11 اف بی آی FBI له ټولو هوایي کړنو څخه وغوښتل چې له رسنیو سره له خبرو ډډه وکړي. دا موضوع زموږ دا شک نور هم ډیروي چې د الوتکو ټولې څوکۍ ډکې نه وې او د مساپرو په نوملړ کې د تښتوونکو نومونه نه وو.
- په همدې شپه د اف بی آی FBI مامورین د جولز Gules او گیدې Gede (هغه دوه وروڼه چې له برجونو سره د الوتکو د ټکر په وخت کې یې د هغوی فلم اخیستی وو) کور ته لاړل او د دوی هغه پنځه ساعته فلم یې ترینه ضبط کړ چې دوی د برجونو د ننه او بهر ډک کړی و.
- د دغه فلم یوازې شپږ دقیقې یعنې هغه برخه بیرته دوی ته ورکړل شوه چې پکې له برجونو سره د الوتکو ټکر ښودل شوی و. له همدې امله هغه سند چې د برجونو د نسکوریدو دلیل یې درلود، د چارواکو له لوري لیرې او پټ شو.
- همدا راز اف بی آی FBI د اودیګو Odigo شرکت ته هم خبرداری ورکړې و چې له رسنیو سره هیڅ ډول اړیکه ونه نیسي. بنایي هغه پیغامونه چې د اودیګو کمپنۍ ته د بریدونو د کیدو په هکله رسیدلي و، زموږ د دلایلو د لاسه کیدو له پاره ګټور وي او بنایي د هغې پر بنسټ په دواړو برجونو کې د مرګ ژوبلې شمیره کمه شوې وای؛ خو له بده مرغه چې هغه هم له مینځه تللي و.

- پوځ هم په همدې ډول د خپلو کارکوونکو او رسنیو تر مینځ په اړیکو باندې بندیز ولگاوه، چې خبریلان و نه شي کړای د جت الوتکو له پیلوټانو او د بارکدیل Barksdale او اوفوت Offutt د هوایی ډگرونو له کارکوونکو سره مرکې وکړي.
- د امریکا د وکیلانو ټولنه چې کولای یې شوی د زیانونو، مرگ ژوبلې او تاوان دعوایې وکړي او د بریدونو تر شا دولتي رازونه روښانه کړي، اعلان وکړ چې هر هغه وکیل به له خپلې ټولنې څخه وباسی چې د قربانیانو د کورنیو په استازیتوب دعوا وکړي. دغه بندیز یوازې د شپږو میاشتو له پاره د اجرا وړ و او وروسته له دوامره وخت څخه طبي پوهان نه شي کولای د مر شوي کس په هکله څیړنې وکړي.
- ولسمشر بوش شخصاً د کانگرس له غړو سره اړیکې نیولې وې او له دوی څخه یې غوښتي و چې د سپتمبر د 11 د پیښو په هکله له څیړنو څخه لاس واخلي، ځکه کیدای شي له دې سره ملي امنیت ته گواښ پیښ شي. کانگرس هم له دې کبله چې خوځښت وښی او ځان و نه شرموي، د یوې گډ څیړنیز پلاوی د جوړیدو پریکړه وکړه چې د سپتمبر د 11 نیتې امنیتي پلانونه وگوري او په راتلونکي کې د دغسې پیښو د کیدو مخنیوی وکړي.

د اکتوبر په 10 نېټه د ملي امنیت مشاورې کاندولیزا رایس Condoleeza Rice د ټولو لویو ټلويزیوني چینلونو (سي ان ان CNN، سي بي اس CBS، فاکس نیوز FOX NEWS، ام اس ان بي سي MSNBC او ان بی سی NBC) مشران سپینې ماڼۍ ته وغوښتل چې دوی خپلو لویو مسئولیتونو ته متوجه کړي او دوی ته یې وویل چې که رسنۍ غواړي خپلواکي ولري؛ نو باید د دولت له خوښې سره سم څیړنې وکړي او داسې معلومات خپاره نه کړي چې د امریکایی ولس ژوند ته خطر پیښ کړي.

چاپي رسنیو ته هم د دولت خبرتیا په ښه توگه واورول شوه. آن تر دې چې د تکزاس سن سیتی Texas Sun City روځپاڼې مسئول (ران گوتینگ) او د ډیلې کوریر Daily Courier روځپاڼې مسئول (ډان گوتري) چې د ولسمشر بوش منتقدین وو، له دندو گوښه شول او یا یې روځپاڼې له مالي نظره لوټ او تالا شوي.

بلاخره، له دریو اوونیو بحث وروسته کانگرس پریکړه وکړه چې د ترهگرۍ په مخنیوي او د هغې د له مینځه وړلو له پاره د اړو مرستو په برابرولو سره، امریکا یو موټی او ځواکمنه کړي. د متحده ایالاتو دغه ځانکړی مقننه قوې د څلورو کلونو له پاره، د څو ډوله بنسټ پاله مدني آزادي غوښتونکو ټولنو د کار د ځنډولو امر وکړ چې د بوش ادارې ته د ترهگرۍ په ضد پیل شوې جگړه کې فرصت په لاس ورکړي. دا هیڅوک هم له پامه نه شي غورځولای چې د څلورو کلونو په دې موده کې د بوش د ادارې واکمني او د هغه د بیا ولسمشر کیدو له پاره د ټاکنو موده شامله وه.

کانگرس ترهگرۍ او له ترهگرۍ سره مرسته کوونکو ته د یوه سخت تعریف په ورکولو د هغوی ځپل پیل کړل. د دوی د دغو کړنو له مخې د بریتانیا په زندانونو کې د آیرلند د جمهوري غوښتونکي پوځ یا آی آرای IRA د اسیرو جنگیالیو د کورنیو له پاره پیسې ټولول، له دې وروسته یو جرم گڼل کیده. دوی د شکمنو ترهگرو د نیولو په موخه، د ټاکل شوي وخت موده یوه اوونۍ نوره هم زیاته کړه. د پوښتنو گروپونو په موخه، شکمن کسان (پرتله له هیڅ دلیل څخه او پرتله له دې چې له ترهگرۍ سره اړیکې ولري) تر شپږو میاشتو پورې په بند کې پټ ساتل کیدای شوی او که لوی څارنوال فکر کړی وای چې دا کسان ملی امنیت، د ټولنې او یا کسانو خونديتوب ته گواښ

پېښوي؛ نو دا موده تر نامعلوم وخت پورې ډیریدلای شوی. له پریکړې سمدلاسه وروسته 1200 کډوال د نامعلومی موده له پاره او پرته له دې چې په کوم جرم تورن پیژندل شوي وي، توقیف شول. په متحده ایالاتو کې د بهرنیو هیوادونو قنصلگریو له خپلو اتباعو څخه د اساسي حقونو د بیرته اخیستلو دا عمل وغانده او په نیویارک کې د پاکستان قنصلگری، د بیلگې په توگه داسې څرگندونې وکړې:

(په ډیرو مواردو کې موږ ته د خپلو نیول شوو اتباعو نومونه نه دي ویل شوي او له دې څخه هم خبر نه یو چې دوی په کوم ځای کې او په کوم تور نیول شوي. د متحده ایالاتو چارواکو تر اوسه موږ ته دا هم نه دي ویلي چې دغه شان څومره کسان نیول شوي دي؟ امنیتي چارواکو زموږ په اتباعو باندې فشار اچولی چې د خپل هیواد له قنصلگریو او وکیلانو سره اړیکه ونه نیسي. دا زموږ له پاره د نه منلو وړ ده).

دې وطن پاله پریکړې اف بی آی FBI ته دا اجازه ورکړه چې د محکمې له حکم پرته، د خلکو اړیکې کنترول کړي. د متحده ایالاتو دیموکرات گوند هم د دغه پریکړې ملاتړ کړی و. اف بی آی FBI حتی کولای شوی د بهرنیو اتباعو تر مینځ او د بهرنیو هیوادونو تر مینځ هغې اړیکې کنترول کړي چې د انټرنټ په واسطه د امریکا له خاورې تیریدی.

د اکتوبر په 31 نیټه د عدلیې وزارت، له توقیف شوو کسانو څخه دا حق هم واخیست چې له خپلو وکیلانو سره خبرې اترې وکړي؛ ځکه د پریکړې له مخې چارواکو کولای شوی چې د وکیل او توقیف شوی کس تر مینځ خبرو ته غوږ ونیسي او بیا هماغه خبرې اترې د شکمن کس د محاکمې له پاره وکاروي. له همدې امله وکیل نه شوی کولای د خپل موکل دفاعیه جوړه کړي.

د نومبر په 31 نیټه ولسمشر بوش امر وکړ چې هغه بهرنیان به چې د ترهگری شک پرې کیده، د القاعده ډلې پخواني او اوسني غړي او هغه کسان چې په بې خبرۍ یې له دوی سره د بریدونو په سر ته رسولو کې مرسته کړې وه، په فدرالو او حتی نظامي محکمو کې نه بلکه د یوه نظامي کمیسیون له خوا محاکمه کیږي. دا کمیسیونونه په خپلسره توگه د دفاع وزیر پواسطه جوړیدلای شوی او د ځان له پاره یې خپله ځانکړې تگلاره درلوده. د دوی ځینې ځانگړتیاوې په لاندې ډول وې:

- د دوی غونډې د بندو دروازو تر شا او په پټو ځایونو کې، جوړېدای شوی.
- نوموړو نظامي قاضیانو د ولسمشر له فرمان سره سم دا حق درلود چې نیول شوی کس ته خپل شته شواهد ونه ښيي.
- پریکړې به له دريو څخه د دوو برخو په اکثریت نیول کیدی. (د نړیوالو نورمونه پر بنسټ، د جنایې پیښو پریکړې باید د ټولو په خوښه وشي).

په همدې روغ د عدلیې وزارت، په متحده ایالاتو کې استوگن د ختیځو هیوادونو ۵۰۰۰ کسان و نیول. په دغه شمیره کې نژدې ټول کسان قانونی مهاجرو او داسې هیڅ جرم یې سر ته نه وو رسولی چې د پوښتنو گروپونو وړ وي.

د متحده ایالاتو د بهرنیو چارو وزارت، د ترهگری ضد کمیټې په مرسته چې د ملگرو ملتونو د 1373 شمیرې فرمان په واسطه د سپتمبر په 28 جوړه شوې وه، خپلو هغه متحدینو ته چې د ملگرو ملتونو غړیتوب یې درلود امر وکړ، چې همدا شان قوانین جوړ کړي. په همدې روځ د نړۍ 55 هیوادونو، د امریکا د متحده ایالاتو له هیوادپاله پریکړې سره سم، گامونه واخیستل. د دغه قوانینو د جوړولو مانا دا نه وه چې ولس او خلک له ترهگری څخه خوندي وساتل شي، بلکه هدف یې دا و چې امریکایی پولیسو ته اجازه ورکړل شي چې خپل د فعالیت کړۍ د نړۍ نورو برخو ته هم خپره کړي. که په لنډه توگه وگورو د دغه ټولو کړنو هدف دا و چې د ترهگری تر نامه لاندې کیسه نوره هم اوږده شي. د رسنیو آزادي محدودې شي او امنیتي چارواکو ته دا اجازه ورکړل شي چې د قضائیه قوې له امر پرته د خلکو اړیکو ته غوږ ونیسي. لاندیني هیوادونه د بیلگې په توگه له هغه لومړنیو هیوادونو څخه وو چې د امریکا له دې فرمان څخه یې پیروي وکړه:

- 1- د بریتانیا د ترهگری ضد قانون، دولت ته دا اجازه ورکړه چې د محکمې له حکم پرته شکمن کسان بندي کړي؛ خو دې قانون په خپل ذات کې د اروپا د بشري حقونو له تړون سره تضاد درلود.
- 2- د کاناډا د ترهگری ضد قانون خبریالان دې ته اړ کول چې خپلې خبرې سرچینې قاضیانو ته څرگندې کړي او که نه نو له قید سره به مخامخ شوي وای.
- 3- په جرمني کې استخباراتي مامورینو ته قضایې واک ورکړل شو چې له ځانه د پولیسو یو سیاسي ځواک جوړ کړي.
- 4- په ایټالیا کې پټو استخباراتي مامورینو ته دا واک ورکړل شو چې له هیواد څخه د دفاع په موخه، د هیواد د ننه هر ډول تیری کولای شي. پرته له دې چې وروسته ملامت وپیژندل شي.

په پای کې د متحده ایالاتو د بهرنیو چارو وزیر کولن پاول، اروپایی هیوادونو ته په سفر لار، چې دا یقینې کړي چې په راتلونکې کې د اروپا پولیس باید خپل ټول معلومات په نیغه او پرته له تشریفاتو، اف بی آی FBI ته ولېږي او په همدې موخه یې د اروپا د پولیسو په ټولو دفترونو باندې د اف بی آی FBI آنتونه ولگول.

په همدې اړه د نیویارک د کتابونو د بیا کتنې یوې نامتو ادارې داسې لیکلي و: (د سپتمبر له 11 وروسته، د متحده ایالاتو دولت داسې قوانین او تگلارې جوړې کړې دي چې د دغه هیواد له پخوانیو تگلارو سره په ټکر کې دي او هیچا یې هم له دې مخکې فکر نه شو کولای).

امریکایی چارواکو په خپله وطن پاله جذبه کې، هغه هیواد چې د بیان په آزادی او سیاسي روڼوالي باندې مشهور و، په داسې یو هیواد بدل کړ چې یوازې خپله نظریه ورته درنه وه او پټ دفاعي پلانونه یې د ټولني په هره برخه کې عملي کېدای شواي.

د سپتمبر د 11 نیتې د پېښو په اړه د چارواکو څرگندونو و نه شو کړای چې له دې بدلون څخه دفاع وکړي. که دا رښتیا وه چې د دوی دښمنان، د افغانستان په غارونو کې میشت، یوه ډله بدمرغه او بې وزله کسان وو؛ نو دوی بیا ولې د پنتاگون په زړه کې د دوو ملگرو کارکوونکو تر مینځ له خبرو څخه ویریدل؟ موږ څنگه کولای شو دا و منو چې د ترهگرو یوه کوچنۍ ډله کولای شي چې د وسلو د معاملو په هکله معلومات ټول کړي او د هغې په واسطه د

امریکا د پوځ په پلانونو باندې ځان وپوهوي؟ ولې باید د ادارو عادي کارونه وځنډول شي، وکیل و نه شي کړای چې له خپل موکل سره وگوري، محکمې د بندو دروازو تر شا جوړې شي او د ولسواکۍ د پلي کولو له پاره د اړینو معلوماتو ټول ممنوع اعلام شي؟

که د چارواکو دا ادعا رښتیا وي چې بریدونه د بهرنیو ترهگرو په واسطه سر ته رسیدلي وو؛ نو بیا ولې د کانگرس او رسنیو په واسطه د پلټنو او څیړنو مخنیوی وشو؟

آیا دا ټولې پېښې د یوه هغه سیاسي بدلون له پاره نه وې تر سره شوې چې د سپتمبر له 11 نیتې څخه مخکې طرحه شوې وې؟ د متحده ایالاتو استخباراتي ادارې (سي آی اي CIA) له تیرې نیمې پیړۍ څخه را پدېخوا هڅه کوی چې داسې یوه لایحه جوړه کړي چې د هغې په واسطه رسنۍ و نه شي کړای د دولت چارې وپلټي او هر هغه خبریال او یا چارواکی چې د دغه قانون د ماتولو هڅه وکړي، مجرم وپيژني. د 2000 کال په نومبر کې د سنا یو ډیر ارتجاعی سناتور چې (ریچارد شیلیبی Sen. Richard Shelby) نومیده او په سنا کې یې د استخباراتي کمیټې مشري په غاړه درلوده، د امنیت رسمي لایحه پاس کړه؛ خو د ولسمشر بیل کلینټون په واسطه بیرته رد (ویتو) شوه. شیلیبی همدا کار د 2001 کال په اگست کې بیا تکرار کړ او هیله مند و چې ولسمشر بوش به دا لایحه تصویب کړي. لایحه لا په کمیټه کې وه چې بریدونه وشول او بیا د همدې لایحې ځینې برخې د 2001 کال د سپتمبر په 13 نیته د استخباراتو د قانون په لایحه کې شامل کړای شوې. د عدلیې وزیر او لوی څارنوال (آشروف) ژر تر ژره یوې ځانگړې ډلې ته دنده وسپارله چې وگوري څنگه د معلوماتو د تلو مخنیوی وکړي؟ نوموړې ډلې باید خپل راپور شپږ میاشتې وروسته لورپور چارواکو ته سپارلی وای. په همدې وخت کې له دولتي و بیپانو څخه ټول عامه معلومات پاک شول؛ ځکه د چارواکو د څرگندونو پر بنسټ د دې ویره وه چې ترهگر به له هغه معلوماتو څخه پټ دولتي رازونه پیدا کړي.

سربیره پر دې د عدالت قوه، د کانگرس د پلټنو کمیټې او رسنۍ چې ټول په حقیقت کې یو ډول مخالف ځواکونه شمیرل کیږي، خنثی حالت ته اړول شوي وو او اجرائیوي ادارو ته داسې واکونه ورکړل شوي وو چې دوی ته یې په کورني سیاست کې د لاسوهنې اجازه ورکوله. دا ټول هغه څه وو چې سی آی اي CIA او وسله والو ځواکونو په نورو سیمو کې آزمویلي وو.

د کورني امنیت د ادارې جوړیدل چې د سپتمبر په 20 نیته د ولسمشر بوش له خوا کانگرس ته اعلان شوې و، په حقیقت کې د اکتوبر تر 8 نیتې پورې عملي نه شو. د دغه ځنډ لامل د حالاتو بدلون نه بلکه د امریکا د دولت په میکانیزم کې د ژورو اصلاحاتو راوستل و. امریکایی ادارې پریکړه وکړه چې له همدې نیتې وروسته به د کورني او بهرني امنیت تر مینځ توپیر ساتل کیږي. د کورني امنیت د ادارې مشري د تام ریډجز او د ملي امنیت د مشاورې (کاندولیزا رایس) په غاړه وه؛ خو دوی هر یو بیا د یوې ځانگړې څانگې مشران هم پاته شول. په دې مانا چې د کورني امنیت د ادارې د څانگې مشري د (تام ریډجز) او د ملي امنیت د څانگې مشري د (کاندولیزا رایس) په غاړه و؛ خو په ځینو برخو کې دوی په گډه کار کاوه. همدارنگه ولسمشر بوش د ملي امنیت د مشاوریت له پاره یو مرستیال یا فرعي کس ونوماوه چې د ترهگرۍ ضد عملیات یې هم په غاړه و. دغه کس په یوه وخت کې د (کاندولیزا

رایس) تر لاس لاندې هم کار کاوه او د (تام ریډجز) په نه شتون کې د هغه ځای ناستی هم و. دغه ډیره مهمه څوکی جنرال (واین ډایننگ Gen. Wayne A. Downing) ته ورکړل شوه. نورو رتبو ته په کتنې سره، د جنرال ډایننگ رتبه مهمه بنسکاریده؛ ځکه چې دی د ځانگړو عملیاتو په قوماندانۍ کې د (شا ته پاته شبکې) (Stay-behind Network) د مدیر په توگه ټاکل شوی و. د یادونې وړ ده چې د شاته پاته شبکه د پټو استخباراتي ادارو تر ټولو پټه اداره ده. دا اداره د خپلواکۍ یا لیبریشن Liberation په وختونو کې جوړه شوې وه او دنده یې دا وه چې د نازي رژیم مامورین به یې د کمونیزم د پرمختگ په وړاندې کارول. نوموړې اداره د دیموکراتو ټاکنو د سمبالولو په موخه د لویو سیاسي څیرو په مینځ کې په نفوذ باندې مشهوره وه. د بیلگې په توگه د ایټالیا د هیواد (شاته پاته) څانگه د عامه خلکو په مینځ کې د گلاډیو په نامه یادېږي.

د جنرال (واین ډایننگ) یوه دنده هم له همدې امله دا وه چې د شوراگانو او د نفوذ د ستراتیژیکې ادارې تر مینځ چې د عامه ولس او بهرنیو دولتونو د مفکورو د بدلون دنده یې په غاړه وه، اړیکې وساتي.

د کورني امنیت ادارې د ځواکونو د انسجام لوی مسولیت په خپل لاس کې اخیستی و او د وخت په تیریدو سره د هغه د ډیریدو گڼنه (احتمالی) هم شته وه. په هغه وخت کې د دې خبرې وړاندوینه ناشونې وه چې آیا دا اداره به وکولای شي په دوهمه نړیواله جگړه کې د جگړې د تیاریو د ادارې په شان او یا د مخدره توکو د کنټرول د ملي ادارې په شان رول ولوبوي که نه؟ د یادونې وړ ده چې د مخدره توکو د کنټرول ملي اداره په لاتینه امریکا کې نظامي عملیات څاري. په هر حال موږ ولیدل چې ملکي ژوند په یو وار د پوځي ځواک او استخباراتي ادارو تر ولکې لاندې راوستل شو.

تاریخ او تاریخ لیکونکی به د دې خبرې شاهد وي چې د 2000 کال د نومبر او د 2002 کال د فبرورۍ د میاشتو په مینځ کې هغه ولسواکۍ چې د خپلواکۍ د اعلان د جوړونکو او د متحده ایالاتو د اساسي قانون په واسطه نړۍ ته پیژندل شوې وه، په واقعي توگه پای ته ورسیده او د ولسواکۍ په له مینځه تلو سره یو امریکایی فاشیست روحاني هیواد وزیږید.

دریمه برخه: د امپراتورۍ د بریدونو پیل

اتم څپرکۍ: دا د بن لادن کار دی!

د سپتمبر د 11 نیتې په سهار په داسې حال کې چې د سی ان ان CNN ټلوویزیوني چینل د نیویارک د برجونو د اور د لمبو انځورونه خپرول او نړۍ لاهم د تصادف او برید تر مینځ توپیر نه شو کولای، د نوموړي چینل مبصرینو په پینځه کې د اسامه بن لادن د لاس په شتون په تبصرو پیل وکړ. د وخت په تیریدو سره دا احتمالی په داسې توگه په عامو خلکو تحمیل شو چې د دوی له پاره همدا یو واضح دلیل د منلو وړ و. د دوی په آند دغه ډول وحشي بریدونه یوازې د اسامه بن لادن په واسطه چې له مدني نړۍ څخه رټل شوی و، د لویديځ په وړاندې یې بې ځایه کرکه درلوده

اولاسونه یې په وینو سره وو، تر سره شوي و. د اسامه بن لادن په نامه دغه لیونی کس له وړاندې د متحده ایالاتو د ولس د دښمن په توګه نړۍ ته پیژندل شوی وو. دغه اوازې رسنیو ته د په اصطلاح د پوهو او یا څیړنو ته د نژدې سرچینو له خوا په پټه ورکول شوې وې. دې مفکورې هغه وخت ځانته رسمي بڼه غوره کړه چې (کولن پاول) اسامه بن لادن د شکمن په توګه یاد کړ او کله چې ولسمشر بوش، اسامه بن لادن د بریدونو د اصلي عامل په توګه معرفي کړ؛ نو دا مفکوره یو اصل شو. په لومړیو کې د ولس له خوا دا تورونه په ټولیزه توګه و نه منل شول. په همدې روځو کې امریکایی چارواکو د اسامه بن لادن داسې یوه ویدویو خپره کړه چې د دوی په آند د اعتراف مانا یې ورکوله.

اسامه بن لادن د شیخ محمد بن لادن له 54 اولادونو څخه دی چې په 1931 کې یې د سعودي بن لادن د ډلې Saudi Binladen Group – SBG بنسټ کېښود، (ګڼ شمیر سرچینو د اسامه بن لادن د بیوګرافي په هکله معلومات خپاره کړي چې زیاتره یې د ټینګو څیړنو برعکس، پاروونکې او احساساتي بڼه لري). د بیلګې په توګه یوسف بودانسکي Yossef Bodansky چې په کانګرس کې یې د مشاور دنده تر سره کوله په کال 1996 کې د (اسامه بن لادن یا د امریکا په وړاندې د جګړې اعلانونکی Bin Laden, The Man Who Declared War on America) نامتو کتاب ولیکه او د (اسامه بن لادن په نوم In The Name of Osama Bin Laden) په نامه کتاب کې چې په کال 2001 کې (رولاند جاکوارډ Roland Jacquard) لیکلی. دا دواړه کتابونه د هغه استخباراتي معلوماتو پر بنسټ لیکل شوي چې د باوري سرچینو د نشتوالي له امله هیڅ وخت خپاره نه شول).

د شیخ محمد بن لادن نوموړې سوداګریزه ډله یا ګروپ د سعودي د وتلو شرکتونو څخه دی چې نیم عاید یې له عامه او ودانیزو کارونو څخه او نیم نور یې د انجینرۍ، د ملکیتونو د پلورلو او پیروډلو، مخابراتو او څیړنو څخه لاسته راوړو. په دې سربیره نوموړي ګروپ د سیکو SICO تر نامه لاندې د سویس د پانګونې څانګه جوړه کړه او سیکو بیا په خپل وار د سعودي د ملي تجارتي بانک په مرسته نورې ګڼ شمیر څانګې جوړې کړې. د سعودي بن لادن ګروپ، د عامه الکترونیکو سامان آلاتو، نارتل مخابراتي شبکو او خوراکي موادو په سوداګرۍ کې رغنده ونډه لري. د امریکا په متحده ایالاتو کې د دغه شرکت صنعتي کړنې د عدنان خاشوګي (د محمد الفایض د اوبنې) په وسیله او مالي کړنې یې د کارلایل ګروپ Garlyle Group په وسیله په مخ بیول کېږي. تر کال 1996 پورې د سعودي بن لادن ګروپ د شرکت د مالي پورونو څانګې په لاسان کې د نوموړي شرکت د مشاور، نازي بانکوال، د ترهګر کارلوس د حامی او د ډاکتر ګوبیلز د اختیاراتو د وکیل له خوا چې نوم یې فرانوايس جینود و، جوړیدې. د سعودي بن لادن ګروپ شرکت د وهاییانو له رژیم څخه ځکه د بیلیدو وړ نه دی چې دغه شرکت د سعودي د پاچاهۍ د سپیڅلې مانۍ او د مکې او مدینې د جوړولو او مدیریت یوازینی رسمي قراردادي و. په همدې ډول نوموړی شرکت په سعودي عربستان کې د امریکایی ځواکونو له پاره د اډو د جوړولو او د خلیج له جګړې وروسته د کویټ د بیا رغولو تړونونه هم اخیستي و. په کال 1968 کې د شیخ بن لادن د ناڅاپي مړینې څخه وروسته د دغه شرکت د چارو واګې د هغه مشر زوی سالم بن لادن په لاس کې واخیستې. سالم هم په کال 1988 کې د تګزاس په لاره د الوتکې د ناڅاپي لویدو له امله مړ شو. له هغه وروسته د سعودي بن لادن ګروپ، د شرکت د بنسټ ایښودونکي د دوهم زوی بکر بن لادن له خوا اداره کېږي.

اسامه بن لادن چې په کال 1957 کې زیږیدلی و، د ادارې او اقتصاد په برخه کې یې د باچا عبدالعزیز له پوهنتون څخه بری لیک تر لاسه کړ. اسامه کولای شوی چې په یوه هوښیار سوداگر بدل شي؛ خو د 1979 د دسمبر په میاشت کې شهزاده ترکی الفیصل السعود (له کال 1977 څخه د 2001 کال د اگست تر میاشتې پورې د سعودي عربستان د استخباراتو یا پتو خدماتو د ادارې مشر) چې د ده روزونکی هم و، له ده څخه غوښتنه وکړه چې په افغانستان کې د سي آی اي CIA د پتو عملیاتو مالي برخې اداره او کنترول کړي. سي آی اي CIA د لسو کلونو په موده کې په افغانستان کې 2 میلیارده ډالر ولگول چې د شوروي اتحاد په گوندو کړي. دا د سي آی اي CIA په تاریخ کې تر ټولو گران عملیات و. د سعودي عربستان او امریکا استخباراتو د خپل ځان په استازیتوب، شوروي اتحاد ته د ماتې ورکولو په موخه، اسلام پال خلک استخدام کړل، ویې روزل، په وسلو یې سمبال کړل او د جهاد په نامه یې په یوه سپیڅلې جگړه کې ښکیل کړل. اسامه بن لادن هم د القاعده (بنسټ) په نامه د یوه سازمان په واسطه د دغه غیر متجانسي نړۍ اړتیاوې پوره کولې.

د شوروي اتحاد له ماتې وروسته د امریکا متحده ایالاتو د افغانستان په سرنوشت کې خپل بې علاقه توب څرگند کړ او دغه هیواد یې جنگ سالارانو او هغه مجاهدينو ته پرېښود چې دوی په خپله د سره پوځ په وړاندې د جگړې له پاره له عربي - اسلامي نړۍ څخه ټول او په دندو گومارلي وو. اسامه بن لادن له جهاد څخه وروسته د سي آی اي CIA له پاره کار کول پرېښودل او پخواني جنګیالي یې تر خپل کنترول لاندې راوستل. په 1990 لسيزه کې، اسامه بن لادن د سعودي عربستان سلطنت ته د خپلو جنګیالیو د سپارلو وړاندیز وکړ چې له کویټ څخه د دوی په اصطلاح (مرتد) صدام حسین په ایستلو کې مرسته وکړي؛ خو دوی په دې خپه شو چې شاهي کورنۍ د دغه دندې د ترسره کولو له پاره د ولسمشر بوش (پخوانی ولسمشر او د جورج ډبلیو بوش پلار)، ډیک چیني (په هغه وخت کې د دفاع وزیر) او کولن پاول (د وخت لوی درستیزوال) تر مشرۍ لاندې ایتلاف ته ترجیح ورکړه.

له دې څخه لږ وروسته اسلامي جنګیالي په دوو برخو یعنې د سعودي او امریکا د یووالي د دوستانو او دښمنانو په ډلو باندې وویشل شول. اسامه بن لادن له یاسر عرفات سره یو ځای د سوډاني رهبر، حسن الترابي په ډله کې پاته شو. د یادونې وړ ده چې دغه دواړو کسانو (یاسر عرفات او اسامه بن لادن) په خرطوم کې په جوړو شوو عربي او اسلامي کانفرانسونو کې هم گډون وکړ.

متحده ایالات د ملگرو ملتونو تر قوماندې لاندې په کال 1992 کې د سومالیا د (هیلو د بیا ژوندي کولو) په ماموریت کې ښکیل شو. په دې جگړه کې ځینو افغان تجربه کارو جنګیالیو هم گډون وکړ. دوی همدا راز په هغه عملیاتو کې گډون وکړ چې په ترڅ کې یې 18 امریکایي سرتیري ووژل شول د متحده ایالاتو پوځ د دغه پېښې ملامتیا سمدلاسه د اسامه بن لادن په غاړه واچوله. که په لنډه توگه وویل شي، اسامه بن لادن د روسانو له شړلو څخه سمدلاسه وروسته امریکایانو ته ماتې ورکړه.

له همدې امله، له اسامه بن لادن څخه د سعودي عربستان تابعیت واخیستل شو او ده خپل ځان په سوډان کې ځای پر ځای کړ. نوموړي له خپلې کورنۍ سره د اړیکو له پرې کیدو وروسته، خپله میراثي شتمني چې په هغه وخت کې

بې 300 ميليونه ډالره ارزښت درلود، تر لاسه كړه. بن لادن په دغه پيسو باندې په څو بانكونو او كرنيزه شركتونو كې پانگونه وكړه. ده لومړې د ډگروال عمر حسن البشير او بيا وروسته د حسن الترابي په مرسته په سوډان كې گڼ شمير هغه شركتونو ته وده وركړه چې سركونه او هوايي ډگر يې ودان كړل، نل ليكه يې جوړه كړه او د عربي سريبنس يا كند ډيره برخه توليد يې تر خپلې ولکې لاندې راوست. نوموړي د دغه پانگونو سره - سره په كال 1996 كې د مصر د فشار له امله له سوډان څخه تر شړل كيدو وروسته، بيرته افغانستان ته ستون شو. د مصر دولت اسامه بن لادن په دې تورن كړي و چې هغه د ولسمشر حسني مبارك د وژلو په دسيسه كې لاس درلود.

د 1996 كال د جون د مياشتې په 19 نيټه د سعودي عربستان د (خوبار) د سيمې په يوه نظامي اډه باندې د بريد په ترڅ كې 19 امريكايي سرتيري ووژل شول. متحده ايالاتو د دغه بريدونو پرته په اسامه بن لادن واچوله او بن لادن هم په ځواب كې د (له عربي ټاپووزمې څخه مشرکين وشرې) تر نامه لاندې د فتوا په صادرولو سره د اسرائيلو او متحده ايالاتو په وړاندې د جهاد اعلان وكړ. په صادره شوې اعلاميه كې راغلي و چې دا د هر مسلمان دنده ده چې نيول شوې اسلامي سيمې آزادې كړي. نوموړي په دغه اعلاميه كې ټول هغه دلايل راوړي و چې له سي آي اي CIA سره يې يو ځای په افغانستان كې د شوروي اتحاد په ضد كارول؛ خو له دې سره - سره دا ډيره ستونزمنه وه چې د شوروي اتحاد له خوا د افغانستان خونړي اشغال دې په سعودي عربستان كې د امريكايي پوځ له قراردادي شتون سره پرته شي.

اسامه بن لادن له دې امله چې د نړۍ مسلمانانو د ده چيغه لکه څنگه چې تمه کېده، په سمه توگه وانه وريده، له مصري رهبر ايمن الظواهري سره په گډه د يهودانو او عيسويانو په وړاندې نړيوال اسلامي حرکت جوړ کړ.

د كال 1998 د اگست په 7 نيټه د تانزانيا په پلازمينه دارالسلام او د كينيا په پلازمينه نايروبي كې د متحده ايالاتو په سفارتونو باندې بريدونه وشول، چې په ترڅ كې يې 298 تنه ووژل شول او له 4500 څخه زيات كسان پكې ټپيان شول. متحده ايالاتو، اسامه بن لادن دغه بريدونو تورن كړ او د ولسمشر كلينټون په امر د افغانستان په خوست او جلال آباد ولايتونو كې د القاعدې كمپونه او په سوډان كې د الشفلا لبراتور په كروز (Cruise) توغنديو وويشتل شول. د متحده ايالاتو اف بي آي FBI پوليسو هم د دغه بريدونو پرته په اسامه بن لادن واچوله او د هغه په سريبي د 5 مليونه ډالرو انعام كينډو. له دې پيښو څخه وروسته د نوموړي ټولې مالي شتمنۍ كنگل شوې.

د 2000 كال د اكتوبر په 12 نيټه د يمن د هيواد د عدن په بندر كې د متحده ايالاتو په نظامي بيري (ورانونكې Destroyer USS Cole) بمي بريد وشو چې په ترڅ كې يې 17 ماڼوگان (بيري، چلونكي) مړه او 39 نور ټپيان شول. متحده ايالاتو بيا هم اسامه بن لادن د دغه بريدونو په لارښونه تورن كړ.

د 2001 كال د مې په 8 نيټه (دونالد رمسفيلد) څرگنده كړه چې د متحده ايالاتو دا لومړي شميره دښمن نه يوازې باكتريايي او كيمياوي وسلې په خپل واک كې لري؛ بلكه په غالب گمان ښايي اتمې بم جوړ كړي او فضا ته خپله سپورمكۍ واستوي.

(میلټون بیردن) چې په 1980 لسيزه کې په سوډان کې د سي ای ای CIA د عملیاتو د څانګې متخصص او په افغانستان کې د پټو عملیاتو له لومړنیو مشرانو څخه و، له فرانتلاین مجلې سره په مرکه کې خپل شکمنټوب داسې څرګند کړ: (په تیره لسيزه کې د هر ترهګر عمل له پاره د اسامه بن لادن تورنول او پېښو ته مهمه بڼه ورکول د ډیرو امریکایانو «استخباراتو» له پاره یو لوی سپکاوی دی. له همدې امله زموږ متحدین په دغه موضوع کې په موږ باندې پوره باور نه کوي).

(میلټون بیردن) چې په 1994 کې له تقاعد څخه وروسته خپله د بیان آزادي بیرته لاس ته راوړې وه خپلو خبرو ته داسې دوام ورکړی وو: (دغه پېښې د خیالي کیسو او افسانو په شان دي. بن لادن د همدغه افسانو په واسطه احاطه شوی دی. دا پېښې د یوې نندارې څو برخې دي. په 1991 کال کې د شوروي اتحاد له راپرځیدو وروسته، بل هیڅ داسې هیواد نشته چې له موږ سره دښمني ولري. داسې حالت زموږ په خوښه دي. موږ په داسې حالاتو کې چې ریښتوني ترهګري خپلې خیرې ته یو ډراماتيک بدلون ورکوي، د نړیوالې خیالي ترهګري سره په جګړې خوښي څرګندوو).

په هر حال متحده ایالاتو، اسامه بن لادن د سپتمبر د 11 نیتې په بریدونو تورن کړ. جنرال کولن پاول د شکمنټوب په فضا کې د ان بی سي NBC ټلوویزیوني چینل په یوه پروګرام کې د میلمه په توګه څرګند شو او داسې یې وویل: (موږ ټینګه هڅه کوو چې خپل د پولیسو، استخباراتو او هر ډول نور معلومات ټول کړو. موږ به په نژدې راتلونکي کې د داسې اسنادو په خپرولو باندې وتوانیږو چې په واضح ډول به دا خبر څرګند کړي چې موږ اسامه بن لادن ته له دغه بریدونو سره تړاو ورکړی دی). دا موضوع که څه هم چې څو ځله اعلان شوې ده؛ خو بیا هم نوموړی سند تر اوسه نه دی خپور شوی.

د اکتوبر په 4 نېټه د بریتانیا لومړي وزیر (تونی بلیر) اروپایي ټولنې ته یو راپور وړاندې کړ چې عنوان یې په متحده ایالاتو کې د ترهګرو د بې رحمۍ مسولیت و. د راپور په یوه برخه کې داسې راغلي وو: (د اسامه بن لادن د القاعده پرته په نړۍ کې داسې بل هیڅ سازمان نشته چې په یوه وخت کې د سپتمبر د 11 نیتې په شان د بریدونو د تر سره کولو له پاره دومره لویه وړتیا او خوځښت ولري). په همدې روځ د پاکستان د بهرنیو چارو وزیر ریاض محمد خان څرګنده کړه چې هغه شواهد چې د متحده ایالاتو د دولت په واسطه د پاکستان دولت ته سپارل شوي دي، عدالت ته د اسامه بن لادن د راوستلو له پاره کافي دي. نوموړي شواهد فوق العاده پټ ساتل شوي او تر اوسه عام ولس ته نه دي څرګند شوي.

د اکتوبر د میاشتې په 7 نېټه د ملګرو ملتونو له پاره د متحده ایالاتو او بریتانیا سفیرانو، ملګري ملتونه د هغه پوځي عملیاتو په هکله خبر کړل چې د دوی دولتونو په افغانستان کې پیل کړي وو. (د ملګرو ملتونو د امنیت د شورا مشر ته د نیګروپونټې او ایلدون په واسطه لیږل شوي UN S/2001/946 او UN S/2001/947 شمیره لیکونه)

جان نیګروپونتي په خپل لیک کې داسې لیکلي و: (زما دولت داسې کره او واضح شواهد تر لاسه کړي دي چې نښی د القاعدې شبکې چې په افغانستان کې یې د طالبانو د رژیم له خوا ملاتړ کېږي، په دغه بریدونو کې مرکزي رول لوبولی دی)؛ خو مهمه خبره دا ده چې پورتنی کره او واضح معلومات هیڅکله هم د امنیت شورا ته ورنکړل شول.

د نومبر په 10 نیټه د سنډې ټیلیګراف روځپاڼې د هغه ویډیويي فلم (د لیرلو نیټه د اکتوبر 20) شتون څرګند کړ چې پکې اسامه بن لادن د بریدونو مسولیت اخیستی و. نوموړي په فلم کې ویلي و چې: (غبرګ برجونه زموږ اصلی هدف وو. دا برجونه د امریکا د اقتصادي بنسټ په توګه پیژندل کېدل. دغه پیښو ته که له هر نظره وکتل شي؛ نو ډیرې مهمې ښکاري د بریدونو په ترڅ کې وران شوي غبرګ برجونه یوازې برجونه نه؛ بلکه د دغه هیواد د روحې برجونه وو). اسامه بن لادن په فلم کې د امریکا ولسمشر او د بریتانیا لومړی وزیر داسې ګواښلي وو: (بوش او بلیر یوازې د زور په ژبه ښه پوهیږي. هر کله چې دوی موږ وژني، موږ به دوی وژنو او دې کار ته به تر هغې دوام ورکړو چې د ځواک توازن نه وي رامینځ ته شوی). پورتنی څرګندونې په همدې روځ د توني بلیر په واسطه تایید شوي او وې ویل چې دی د دغه فلم یوې کاپی ته لاسرسی لري. دغه له رازونو ډک فلم ته د توني بلیر په خپور شوي راپور کې هم اشاره شوې ده. د یادونې وړ ده چې د دغه فلم محتویات یوه ویډیويي مرکه وه چې د الجزیرې ټلوویزیوني چینل تر لاسه کړي وه او د 2002 کال د جنوري په میاشت کې د CNN چینل له خوا خپره شوه.

په دې برخه کې د یوې ننداريزې شیبې یادونه کوو. د دسمبر د میاشتې په 9 نیټه د واشنگتن پوست روځپاڼې د یوه نوي فلم شتون څرګند کړ. دا فلم چې د لومړي شمیرې دښمن (اسامه بن لادن) د یوه نماینده اجنټ له خوا لیرل شوی و، د سپتمبر د 11 نیټې د بریدونو په اړه یې د بن لادن غبرګون ښودل او د بریدونو د پلان تر شا یې د ده لاس لرل په پوره ډول یقیني کول. د رویترز خبری آژانس، د یوه ناپیژندل شوي چارواکي له خولې راپور ورکړ چې د القاعدې مشر په فلم کې حتی دا هم ویلي و چې د الوتکو ډیری تنستونکي ځانمرګي نه وو او په دې نه پوهیدل چې یو ځان وژونکی برید تر سره کوي.

د دفاع وزارت مرستیال وزیر پال والفویتز چې د ای بی سي ABC ټلوویزیوني چینل د (دا اونۍ This Week) په پروګرام کې د میلمه په توګه ګډون کړی و په دې اړه داسې وویل: (دا یو ناوړه کار دی. دغه کس «اسامه بن لادن» د بې ګناه خلکو په وژلو ځان خوشاله کوي او په دې کار ویاري. دغه فلم ټول هغه شیان تاییدوي چې موږ له مخکې څخه د دغه کس په هکله پرې پوهیدو. په دې کې کوم نوی او اریانونکي څه نشته. دا یو تایید دی. زه هیله مند یم چې دغه ویډیويي فلم به په یقیني ډول ټولې هغه دسیسه ګرې مفکورې چوپ کړي چې وایې د دغه بریدونو تر شا د متحده ایالاتو او یا کوم بل چالاس دی).

نوموړی ویډیويي فلم د 2001 کال د دسمبر د میاشتې په 13 نیټه د پنتاګون له خوا خپور شو. اسامه بن لادن په دغه فلم کې داسې اعتراف کړی و چې د چارواکو له پخوانیو څرګندونو سره یې پوره سمون درلود؛ خو د ډیرو خلکو له نظره له حقیقت څخه ډیرې لیرې وې. د بن لادن د خبرو ځینې مهم ټکي دا وو: (ما فکر وکړ چې د الوتکې د سون توکي به د نړیوال سوداګریز مرکز د برجونو اوسپنیز جوړښت کمزوری کړي او دا به د دې سبب شي چې برجونه په

خپل ځای باندې پریوزي او ونړیږي. موږ د همدغه شي هیله درلوده. موږ خپله دنده په بڼه توگه سر ته رسولې وه. د روځې په پای کې مو رادیو چالانه کړه او کانالونه مو بدل کړل چې له واشنگتن څخه راغلي نوي خبرونه واورو. د خبرونو سرټکي د معمول په څیر تیر شول. د خبرونو تر پایه د بریدونو په اړه هیڅ ونه ویل شول. لږ وروسته د خبرونو ویاند اعلان وکړ چې د نړیوال سوداگریز مرکز له یوه برج سره الوتکې ټکر کړی دی. خو شیبې وروسته دوی بیا اعلان وکړ چې یوه بله الوتکه هم له دوهم برج سره لگیدلې ده. زموږ وروڼه د دغه خبر له اوریدلو څخه ډیر خوښ وو. زموږ هغه وروڼو چې دغه عملیات یې سر ته رسولې وو، یوازې په دې پوهیدل چې دوی به فدایی عملیات تر سره کوي او له همدې امله موږ له دوی څخه غوښتي وو چې امریکې ته لاړ شي؛ خو دوی د بریدونو د جزییاتو په اړه حتی په یوه ټکي هم نه پوهیدل. موږ دوی بڼه روزلي و او الوتکو ته د پورته کیدو تر شیبې پورې د بریدونو د عملیاتو په هکله په هیڅ شي نه پوهیدل. کله چې لومړی الوتکه له برج سره ولگیده دوی له ډیرې خوښۍ څخه په جامو کې نه ځایدل او ما دوی ته وویل چې له صبر څخه کار واخلي. د نیویارک له برجونو او د پنتاگون له ودانۍ سره د لومړي او دوهمې الوتکې د لگیدو په مینځ کې 20 دقیقې تویبیر و. (د بهرنیو چارو وزارت د بریدونو په اړه خپره شوي اعلامیه تر جوړونې وروسته، د ضمیمې سره یو ځای بیا خپره شوه).

د بن لادن په نامه دغه اجنت، نه یوازې د ځانمرگو پیلوټانو د ډلې، د اور په واسطه د برجونو د نړیدو او د پنتاگون له ودانۍ سره د الوتکې د لگیدو له درواغې کیسې څخه ملاتړ وکړ، بلکه د شواهدو له شتون څخه یې هم انکار وکړ. دغه ویډیويي فلم له اوامرو څخه د پیروي سره سم په لاندې ټکو پای ته رسید: (دوی «امریکایان» ډیر ویریدلي وو او فکر یې کړی وو چې کودتا شوې ده).

پورتنۍ څرگندونې بل چا نه، بلکه د متحده ایالاتو لومړی د بنمن (اسامه بن لادن) کړې وې!

د سپتمبر د 11 نیتې د بریدونو په سر ته رسولو باندې د پیژندل شوي مجرم یا اسامه بن لادن ملامتول یوه عادي خبره وه؛ ځکه ده د داسې بریدونو مسولیت هم منلی و چې هیڅ پېښ شوي نه و؛ خو اوس پوښتنه دا ده چې آیا بن لادن په رښتیا هم له سي آی آی CIA سره اړیکې شلولې دي او آیا په رښتیا هم هغه اوس د متحده ایالاتو لومړی د بنمن دی او که نه؟

له کال 1987 څخه تر 1998 پورې، د علي محمد په نامه یوه مصري د القاعدې د ډلې د جگړې د واحدونو مشري په غاړه درلوده او په دې سربیره یې د متحده ایالاتو له پوځ سره هم اړیکې درلودې علي محمد په یوه وخت کې هم د جې اف کې JFK په نامه د جگړو په ځانگړي مرکز او ښوونځي کې زده کړه وکوله او هم یې په همدغه ځای کې د نفوذ د ډیرو پټو شبکو غړي، د شبکو مرکزي غړي او د متحده ایالاتو د ځانگړي پوځ افسران روزلي وو (بنجامین ویزر او جیمز رایزن د اوریپکې د پټولو تر نامه لاندې، د دغه کس په هکله په نیویارک ټایمز روځپاڼه کې د 1998 کال د دسمبر د میاشتې د 1 نیتې په گڼه کې مقاله لیکلې ده). د امریکا د پټو خدماتو او استخباراتو د ادارې سختو امنیتي اقداماتو ته په کتنې سره چې په دوامداره توگه د خپلو اجنتانو څارنه کوي، آیا څوک به دا فکر وکړي چې علي محمد به پرته له دې چې ژر وپیژندل شي په یوه وخت کې هم د امریکا په پوځي اډو او هم په

افغانستان او سوډان کې د القاعدې په کمپونو کې کار وکړی شي؟ د علي محمد نیونه (گرفتارول) چې د 1998 کال په آخر کې رسنۍ هم پرې خبرې شوې، د دې حقیقت د پټولو له پاره کافي نه ده چې د القاعدې ډله او جنگیالیې د امریکا مرکزی دولت جوړ او روزلي وو او په همدې اساس بن لادن هم تر 1998 کال پورې له سی آی ای CIA سره کار کولو ته ادامه ورکړه !

په دې سربیره هر عاقل انسان په دې پوهیږي چې د بن لادن کیسه داسې یوه ده چې د سی آی ای CIA په واسطه په ډیر ظرافت جوړه شوې ده. آیا کیدای شي مور په دې باور وکړو چې بن لادن وکولای شوی د څو جنگیالیو په واسطه د نړې تر ټولو ځواکمن پوځ له سومالیا څخه وشړي؟ او یا کیدای شي مور په دې باور وکړو چې د نایروبي او دارالسلام بریدونه د امریکا په ضد وو؟ په داسې حال کې چې په دارالسلام کې د وژل شوو 11 تنو څخه یو هم امریکایی نه و او په نایروبي کې له 213 وژل شوو کسانو څخه یوازې 12 امریکایان وو. هر چا چې دغه بریدونه سر ته رسولی وو، په دې یې هم فکر کړی و چې د بریدونو ملامتیا په چا باندې واچوي.

په حقیقت کې سی آی ای CIA د پخواني شوروي اتحاد د دوران په شان د روسیې د نفوذ د مخنیوي له پاره د بن لادن له خدمتونو څخه گټې اخیستونو ته دوام ورکړ؛ ځکه امریکا د سرې جگړې گټونکې ډله وه. له همدې امله په کال 1999 کې د القاعدې د ډلې د عربو جنگیالیو یو غونډ کوسوو ته لیږل شوی وو چې د بلگراد د دیکتاتور نظام په خلاف د کوسوو له یاغیانو سره مرسته وکړي. د نیویارک ټایمز په وینا دغه غونډ د 2001 کال تر نومبر میاشتې پورې په چیچنیا کې هم فعال و. له متحده ایالاتو سره د بن لادن د بنمنۍ له واشنگتن سره مرسته وکړه چې د جوړو شوو گډوډیو تر شا د خپل مسولیت له منلو څخه انکار وکړي.

د سی آی ای CIA او بن لادن تر مینځ اړیکې په 1998 کال کې نه وې خرابې شوې. اسامه بن لادن چې سخت ناروغه و، په متحده عربي اماراتو کې د دوبي امریکایی روغتون ته د درملنې له پاره تللی و او د 2001 کال د جولای د میاشتې له ۴ څخه تر 14 نیتې پورې هلته بستر شوی و. د دغه مودې په ترڅ کې د اماراتو او سعودي د نامتو څیرو د کورنیو غړي د نوموړي لیدو ته راغلل. په همدغه موده کې د سی آی ای CIA د ادارې استازی چې ډیر خلک یې پیژني، په هغه لفت (Elevator) کې لیدل شوی و چې د اسامه بن لادن خونې ته تلو. د سپتمبر د 11 نیتې د ترهگرو بریدونو څخه یوه شپه مخکې اسامه بن لادن په پاکستان کې و او د پښتورگی د Dialysis د ناروغۍ له امله د راولپنډۍ په یوه پوځي روغتون کې بستري شوی و. د سی بی اس CBS د ټلوویزیوني چینل خبریال په دې هکله د 2002 کال د جنوري په 29 د دغه روغتون د یوه کارکوونکي له خولې ولیکل چې هغه په خپلو سترگو اسامه بن لادن هلته لیدلی و.

هغه کس چې د امریکا او اسراییلو په خلاف د جهاد اعلان کوي، هغه کس چې اف بی ای FBI یې په سرد 5 ملیونه ډالرو (اوس - اوس 25 ملیونه ډالره) انعام ایښی دی او هغه کس چې د روزنې کمپونه یې په کروز Cruise توغندیو ویشتل شوي وو، د دوبي په امریکایی روغتون کې معالجه کیږي، په هماغه روغتون کې د سی آی ای CIA له سیمه

ایز مشر سره خبرې اترې کوي او بیا یې په راولپنډۍ کې د پاکستانی پوځ تر ساتنې لاندې د پښتورگي د ناروغۍ معاینه تر سره کېږي!

په دغه چالاکیو کې اسامه بن لادن ته نژدې کسان او د القاعدې ځینې جنګیالي هم شامل دي. د بیلګې په توګه د امریکایی چارواکو له وینا سره سم، په سوډان کې د الشفا لبراتور د بن لادن په واسطه د کیمیاوي وسلو د جوړولو له پاره کارېده او له همدې امله د متحده ایالاتو د هوایی ځواک له خوا په کال 1998 کې بمبار شو؛ خو کله چې نړیوالو څیړونکو د دغه لبراتور وړانې ولیدې؛ نو وې ویل چې په دغه لبراتور کې د اسپرین پرته بل څه شی نه جوړیدل او له همدې سره یې د امریکایی چارواکو څرګندوې رد کړې. د یادونې وړ ده چې اسامه بن لادن او صلاح ادریس د دغه فابریکې شریک مالکان وو. له دې وروسته سي آی اې CIA وویل چې په دغه فابریکه کې کیمیاوي وسلې په بل ډول جوړیدې او همدا راز یې صلاح ادریس په دې تورن کړ چې د مصر له اسلامي جهادي ګروپ سره مالي مرسته کوي. له همدې امله د نوموړي کس ټولې مالي شتمنۍ کنګل شوې؛ خو د 1999 کال د مې په میاشت کې لګول شوي بندیزونه په چوپتیا سره بیرته لیرې شول. نن روغ دغه (ترهګر) صلاح ادریس د آی ای اس ډیجیټل سیستمز IES Digital Systems د شرکت 75% برخې (اسهام) او د پروتیک Protec د شرکت 20% مالک دی او دا هر څه د نړیوالو بیمو د شرکتونو له لارې تر سره کوي. مهمه خبره دا ده چې د آی ای اس ډیجیټل سیستمز IES Digital Systems اوس - اوس د بریتانیا د دولت د نظامي اډو د ویډیوي څارنې مسولیت په غاړه لري. دا خبر د بارون کوکس Baron Cox په نامه یوه کس اروپایی اتحادیې ته څرګنده کړې ده. په دې سربیره د پروتیک شرکت د بریتانیا د یوولسو اتمې بټیو امنیتي څارنه کوي.

محمد عطا یا هغه څوک چې اف بی آی FBI یې د القاعدې په استازیتوب او د سپتمبر د 11 نیتې د بریدونو په لارښوونه تورنوي او د دوی له څرګندونو سره سم د نوموړي بانکي حساب د عملیاتو د لګښتونو د ورکړې له پاره کارول شوی و، د پاکستان د آی اس آی ISI استخباراتي ادارې اجنټ و. دا خبر ټولو ته د لمر په شان روښانه ده چې نوموړې اداره د سي آی اې CIA د یوې څانګې په توګه کارول کېږي. د ټایمز آف انډیا Times of India هندې روځپاڼې په وینا د آی اس آی ISI مشر، جنرال احمد محمود د 2001 کال په جولای کې د محمد عطا بانکي حساب ته 5000 امریکایی ډالر استولي وو (د 2001 کال د اکتوبر د 9 نیتې ګڼه)؛ خو سره له دې نوموړو شواهدو په امریکا کې حتی یوه پوښتنه هم ولاړه نکره. له دې وروسته په جنرال محمود باندې فشارونه ډیر شول چې تقاعد واخلي او خپل ځای ناستی هم په خپله خوښه وټاکي.

هغه ګامونه چې متحده ایالاتو د اسامه بن لادن په وړاندې اخیستي دي د قناعت وړ نه دي. په دې مانا چې هغه 75 کروز Cruise توغندیو چې په افغانستان کې د القاعدې کمپونه او په سوډان کې د الشفا لبراتور پرې وویشتل شول، یوازې 21 اسلامي جنګیالي ووژل. که پورتنی وژل شوي 21 کسان، د توغندیو له شمیرې او ارزښت او په نایروي او دارالسلام کې کې د 298 وژل شوو کسانو له شمیرې سره پرتله شي؛ نو هیڅ شی دی (کروز Cruise یا بي جي ام 109 تامهاک BGM-109 Tomahawk توغندي د جنرال ډاینامیکس General Dynamics او مک ډونل McDonnell Douglas شرکتونو په واسطه جوړ شوي دي. د امریکا د پوځ له پاره د دغه ډول توغندیو

ارزښت له 600 زره ډالرو څخه نیولې تر 1.2 ملیونه ډالرو پورې دی. د پورتنیو شمیرو په اساس، په افغانستان او سوډان باندې یوازې د وشتل شوو توغندیو ارزښت له 45 څخه تر 90 ملیونه ډالرو پورې و.

د اوتاوا د پوهنتون استاد پروفیسور مایکل چوسودوفسکی په یوه کاناډایي ویبپاڼه کې داسې لیکلي و: (د سړې جگړې له کلونو څخه راهیسې، واشنگټن په پوره ډول د اسامه بن لادن ملاتړ کړی دی؛ خو په عین حال کې یې هغه د نړې د ترټولو لوی ترهگر په توګه د اف بی آی FBI په تور لیست کې اچولی دی. په داسې حال کې چې مجاهدین په بالکان او د پخواني شوروي اتحاد په جمهوریتونو کې د امریکا د جگړې د ګټلو هڅه کوي، اف بی آی FBI د متحده ایالاتو د پولیسو د ځواک په توګه د ترهګري په وړاندې کورنۍ جگړه پر مخ بیایي. اف بی آی FBI د دغه جگړې د پر مخ بیولو له پاره مجبوره نه ده چې د سی آی اې CIA یا د هغه ادارې تر امر لاندې کار وکړي چې د افغانانو او سره پوځ له جگړې وروسته یې د پټو عملیاتو په واسطه د نړیوالې ترهګرۍ څخه پراخ ملاتړ کړی دی).

له یوې خوا اسامه بن لادن د متحده ایالاتو دښمن نه؛ بلکه یو اجنټ دی او له بلې خوا ده له خپلې کورنۍ سره چې د جورج بوش د کورنۍ سوداګریز شریکان دي، هیڅ وخت اړیکې نه دي شلولې.

موږ مخکې د دې موضوع ذکر وکړ چې د سعودي بن لادن ګروپ SBG مالي څانګې د کارلایل ګروپ Carlyle Group له خوا اداره کیږي.

د کارلایل ګروپ Carlyle Group شرکت چې په کال 1987 کې جوړ شوی، اوس - اوس د 12 میلیارده ډالرو پانګه اداره کوي. دغه شرکت د سیون اپ Seven-up د څښاک په شرکت، فدرال ډیټا کارپوریشن (دې شرکت د امریکا د هوایي چلند د ادارې له پاره د هوایي ترافیک د څارنې سیستم جوړ کړی دی) او د یونایتډ ډیفینس فابریکو په شرکت (دا شرکت متحده ایالاتو، ترکیې او سعودي عربستان د پوځونو لوی تجهیزات کوونکی دی) کې لویې برخې (اسهام) لري. کارلایل ګروپ د هغه شرکتونو له لارې چې تر خپلې ولکې لاندې یې لري، د امریکا د پوځ یوولسم لوی برابر ونکی دی.

په 1990 کال کې د کارلایل په ګروپ د غلاوو او شکونو تور ولګید او دعوه پرې وشوه. په دې مانا چې د جمهوري غوښتونکو د ګوند یوه ملاتړي واین بیرمان Wayne Berman په ټولټاکنو کې د بوش د کمپاین له پاره، د تقاعد له حسابونو څخه پیسې ګرځولې وې او له دې پیسو څخه یې یو ملیون ډالر کارلایل ګروپ ته په دې موخه ورکړې وو، چې د راګرځول شوو پیسو له پاره یو جعلی تړون لاسلیک کړي.

د نوموړو مالي زیرمو مشري د فرانک کارلوچي Frank C. Carlucci (د سی آی اې CIA پخوانی مرستیال مشر او وروسته د دفاع وزیر) په غاړه وه، په داسې حال کې چې د دغه جنرال مشاورین دریم جیمز بیکر James A. Baker III (د ولسمشر ریګن د دوران د پوځ لوی درستیزوال، وروسته د خزانه وزیر او بیا د زاړه بوش د ولسمشرۍ پر مهال د بهرنیو چارو وزیر) او ریچارد دارمن Richard Darman (د بودجې پخوانی مشر) وو. په نړیواله کچه د

پورتني مالي صندوق د وړاندې کولو له پاره د کارلايل گروپ د جان ميچر John Major (د بریتانیا پخوانی لومړی وزير) او جورج ایچ ډبلیو بوش (د سی آی ای پخوانی مشر او وروسته د متحده ایالاتو ولسمشر) له خدمتونو څخه گټه پورته کوله.

د کارلايل گروپ د آمريينو په نوم لړ کې د (سمی مبارک بارما Sami (Mubarak Baarma چې د خالد بن محفوظ قانونی استازی دی او (تالات عثمان) نومونه د یادولو وړ دي. دې دوه کسانو د متحده ایالاتو له ولسمشر سره نژدې اړیکې درلودې.

جورج ډبلیو بوش چې پخوا د (هرکان) د انرژي د شرکت Harken Energy Corporation (دا شرکت په اصل کې د اربوستو په نوم یادیده) مشر و، خپله شتمني د همدې شرکت د معاملو له لارې ډیره کړه. د تکزاس د ایالت د تیلو نوموړي کوچني شرکت د هغه تر وونو په واسطه چې د پخوانی ولسمشر بوش (د جورج ډبلیو بوش پلار) په وخت کې لاسلیک شوي وو، د بحرین د هیواد د نفتی زیرمو امتیازونه تر لاسه کړل. دغه عمل په خپل ځان کې یو غیر قانونی کار بلل کیږي.

خالد بن محفوظ د هرکان په شرکت کې د 11.5% په اندازه مالي برخه درلوده. په شرکت کې د خالد ټول استازیتوب د عبدالله (طاحا بخش) په غاړه و او (د اب طلعت عثمان) د شرکت د ادارې برخې مسول و. په همدې حال کې د هرکان د شرکت په مشرتابه هیات کې د اسامه بن لادن د مشر ورور استازیتوب د هغه د امریکایی استازي جیمز بت James R. Bath په غاړه و.

دا کوچنی ډله (د بوش کورنۍ، د دوی سیاسي پور ورکونکي، د دوی مالي شریکان او سي آی ای) حتی په دې هم نه توانیده چې خپل کارونه په ښه توګه پر مخ بوزي؛ ځکه چې دوی د هغه لویې بانکي رسوایی مرکزي مسولین وو چې پایله یې د پورونو او سوداګرۍ د نړیوال بانک یا بی سی سي آی (Bank of Credit & Commerce International) له مینځه تلل وو.

د پورونو او سوداګرۍ نړیوال بانک (بی سی سي آی) یو انګلو-پاکستاني (ګډ انګریزي او پاکستاني) بانک و چې په 63 هیوادونو کې یې څانګې درلودې. دغه بانک د لاندې دريو لویو کورنیو په واسطه جوړ شوی وو: د پاکستان ګوکلز Gokals، د سعودي عربستان د بن محفوظ کورنۍ او د ابو ظبی د غیث فارون Geith Pharons کورنۍ.

رونالد ریګن دغه بانک د ایران دولت ته د رشوت ورکولو له پاره وکاروه چې په تهران کې د متحده ایالاتو د سفارت د يرغمل شوو کارکوونکو آزادي پرې وځنډوي او په دې سره د کارتر ولسمشرۍ ته د پای ټکی کیږدي (دا عملیات د اکتوبر د حیرانۍ په نامه یادېږي). د نوموړي بانک له خدمتونو څخه د دوهم ځل له پاره د سي آی ای CIA د پخوانی مشر او د وخت د مرستیال ولسمشر بوش (د جورج بوش پلار) په ټینګار بیا هم گټه واخیستل شوه. په دې مانا چې دې بانک د سعودي د مرستو پیسې نیکار اګوا ته او د سي آی ای پیسې د افغانستان مجاهدینو ته

استولې. په دې سربیره د بي سي سي آی BCCI بانک د وسلو د معاملو او د (ابو ندال) د ډلې د مالي ملاتړ په شان په ډيرو نورو کارونو کې بنکيل و. د دغه بانک د پرځيدو لامل د ميډيلين ډلې له پاره د تورو پيسو سپينول وو او له مينځه تلو سره يې د نژدې يو ميليون کسانو پر مخ د بانک دروازې وتړل شوې.

دا چې د بي سي سي آی بانک اداره د پيسو په واسطه اخیستل کيدای شوای او يا دا چې دا بانک په خپله د سي آی ای CIA لخوا جوړ شوی و، کومه عجيبه خبره نه ده. د متحده ايالاتو په استخباراتو کې له پخوا څخه د بانکدارۍ رواج شته دی. د سي آی ای CIA دوه پخوانيو مشرانو ريجارد هيملز Richard Helms او ويليم کيسي William Casey او د نوموړې ادارې دوه نامتو اجنتانو يعنې (عدنان خاشوگي) او (منوچهر قربانيفر) په شان کسانو، د بي سي سي آی بانک له پاره کار کړی دی. که دغه موضوع لږ نوره هم تعقيب شي نو د کمال آدم (د شاه فيصل اوښی او تر 1977 پورې د سعودي د استخباراتو مشر)، شهزاده ترکی الفيصل (له کال 1977 څخه تر 2001 پورې د سعودي د استخباراتو مشر او د اسامه بن لادن ښوونکی) او عبدالروف خليل (د سعودي د استخباراتو مرستيال مشر) نومونه به هم وليدل شي.

د يادونې وړ ده چې د بي سي سي آی بانک د فرانسې د ننه هم په ځينو برخو کې مهم رول لوبولی دی. د بيلگې په توګه دغه بانک پاکستان ته د امريکايي او فرانسوي اتمي تکنالوژۍ د ليرلو پروسې ته د بلې بڼې په ورکولو کې مرسته وکړه او د يرغمل شوو کسانو د آزاديو په وړاندې يې پيسې ورکولې. بله بيلگه دا چې د دو مينیک سانتيني Dominique Santini په نامه يو سوداګر چې د فرانسې د کورنيو چارو له وزير (چارلز پاسکا Charles Pasqua) سره يې نژدې اړيکې درلودلې، د بي سي سي آی په بانک کې د خپل رول له امله له هيواده وشړل شو. د بانک له مينځه تلو څخه درې کاله وروسته، د دغه بانک پخوانی مشر د دوهم ساواري Sawari-II (د سعودي عربستان بحري ځواکونو ته د عصري جنګي بېړيو د پيرودلو تړون) د تړون د لاسليکولو په پروسه کې د منځکړې دنده په غاړه واخيسته او داسې يو کميسيون يې جوړ کړ چې په فرانسه کې د (ايدوارد بالادور) له ولسمشریز کمپاين سره مالي مرسته وکړي.

د بي سي سي آی بانک له سيکو SICO شرکت سره چې په سويس کې د سعودي بن لادن ګروپ يوه څانګه ده، نژدې اړيکې درلودې، ځکه چې د ادارې ډلې په مينځ کې يې د اسامه بن لادن د ورور سالم نوم ليدل کيده.

خالد بن محفوظ چې د دغه بانک د ناکامۍ مسول ګڼل شوی و، په 1992 کې په متحده ايالاتو کې محاکمې ته وړاندې شو. هغه وکړای شول چې په کال 1995 کې د 245 ميليون ډالرو په ارزښت د يوه معاملي د سپينولو سربيره، په ځان باندې لګيدلي ټول تورو نه غلط ثابت کړي.

د پورتنیو حقايقو په رڼا کې او د ګڼو امريکايي چارواکو له وينا سره سم د بن لادن کورنۍ تر اوسه هم له اسامه سره اړيکې لري، د هغه له سياسي فعاليتونو سره مالي مرسته کوي او د کارلايل ګروپ شرکت چې د سعودي بن لادن ګروپ مالي څانګې اداره کوي، په يقيني ډول په پټو سوداګريزو معاملو کې بنکيل دی. له همدې امله زور جوړج

بوش (د جورج ډبلیو بوش پلار) د 2001 کال د سپتمبر د ۱۱ نېټې د مانورونو یو بختور کتونکی و. اف بی آی FBI او د بېمو د نړیوال کمیسیون IOSCO هم له همدې وجې د څېړنو د پرمختګ مخنیوی کړی و.

نهم څپرکي: د اړیکو دوام

د 2001 کال د اکتوبر د میاشتې په 7 نېټه جورج ډبلیو بوش یوه ریښتوني ټلويزیوني وینا وکړه. د ده وینا د سپینې مانې له گردې دفتر څخه نه بلکه د (ترون) له خونې څخه خپریده. په هغه روځو کې هغه جگړه چې متحده ایالات یې غوښتونکي و، پیل شوې وه.

ده خپله وینا داسې پیل کړه:

(ماسپینین مو په خیر. د متحده ایالاتو پوځ زما په امر په افغانستان کې د ننه د القاعده د ډلې په روزنیزو کمپونو او د طالبانو د رژیم په پوځي جوړښتونو باندې بریدونه پیل کړي دي. زموږ په دقت پلان شوي اهداف به افغانستان د ترهګرو له منګولو څخه وژغوري او د طالبانو د رژیم په پوځي وړتیاوو باندې به برید وکړي.

په دغه عملیاتو کې زموږ کلک ملګري یعنی بریتانیا له موږ سره ملګرې دي. زموږ نورو ملګرو لکه کاناډا، استرالیا، جرمني او فرانسې ژمنه کړې چې د عملیاتو له پرمختګ سره سم به خپل ځواک له موږ سره شریک کړي. په منځني ختیځ، افریقا، اروپا او آسیا کې له 40 څخه ډیرو هیوادونو موږ ته د دوي د فضا او هوايي ډګرونو کې د استفادې حق راکړی دی. ډیرو نورو هیوادونو له موږ سره خپل استخباراتي معلومات شریک کړي. د نړۍ ډله ایز ملاتړ اوس له موږ سره مل دی.

نژدې دوه اونۍ وړاندې ما د طالبانو مشرانو ته څو ځانګړي او سپینې غوښتنې وسپارلې: د ترهګرو کمپونه وتړئ، د القاعده شبکې مشران وسپارئ او د امریکایي اتباعو په ګډون ټول هغه بهرني اتباع ستانه کړئ، چې ستاسو په هیواد کې په غیر قانوني ډول نیول شوي. زموږ دغه غوښتنې نه دي منل شوې او اوس به طالبان دا تاوان ګالي. د افغانستان مظلوم خلک به د امریکا او د هغه د متحدینو سخاوت ووبیني. موږ به د خپلو پوځي بریدونو د ترسره کولو په درشل کې له هوا څخه د افغانستان ورو او کړیدلو نارینه وو، ښځو او ماشومانو ته دارو او خوراکي توکي وغورځوو.

امریکا د افغانانو ملګرې ده او موږ د نړۍ په ګوټ-ګوټ کې د نژدې یو میلیارد مسلمانانو ملګري یو. د امریکا متحده ایالات د هغه چا دښمنه ده چې له ترهګرو او وحشي مجرمینو سره مرسته کوي او د وژنو په ترسره کولو سره د نړۍ یو لوی مذهب ته سپکاوي کوي. موږ دا شی نه و غوښتی؛ خو موږ به یې سر ته رسوو).

توني بلیر د لندن د ښار له لسم ډاونینگ سړک څخه د بریتانیا خلکو ته وینا وکړه. هغه د وینا په ترڅ کې تایید کړه چې د لویې ملکې پوځونه به له امریکایانو سره په ګډه په جگړه کې برخه اخلي.

د الجزیرې ټلوویزیوني چینل، په داسې حال کې چې په کابل باندې د گولپو باران وریده، د اسامه بن لادن ثبت شوی ویدیویو غیرگون خپور کړ. د اسامه بن لادن وینا په دې ډول وه:

(الله پاک امریکا په یوه حساس ځای کې ټپې کړې ده. موږ د خدای شکر کوو چې د امریکا تر ټولو بښې ودانۍ یې ونړولې. امریکا له ختیځ څخه نیولې تر لویدیځه او له جنوب څخه تر شماله پورې په ویره کې ډوبه ده او موږ له دې کبله هم د خدای شکر ادا کوو. خدای د مسلمانانو د داسې یوې ډلې لارښوونه کوي چې د نورو مسلمانانو مشرتوب یې منلی دی. موږ خدای ته دعا کوو چې د نوموړو کسانو درجې لوړې کړي او جنت فردوس کې ورته ځای ورکړي. امریکایی چارواکو د بې دین بوش په مشرۍ اوس خپل ځواکونه د هغه هیوادونو په وړاندې د جگړې له پاره خوځولي دي چې د مسلمانۍ [دعوا] کوي. دوی د داسې یوې ډلې په وړاندې جگړې ته راوتلي دي چې په خپل دین باندې ولاړ دي او د دې نړۍ ژوند ته ارزښت نه ورکوي. دوی د ترهگرۍ په پلمه غواړي له اسلامي نړۍ سره وجنگيږي. دغه پېښو ټوله نړۍ په دوه برخو ویشلې ده. یوه یې هغه برخه ده چې خلک یې مذهب لري او دوه مخي نه دي او بله برخه یې هغه کافران دي چې خدای دې موږ ترینه وساتي. هر مسلمان باید له خپل دین، مذهب او د خپل پیغمبر له نړۍ څخه دفاع وکړي. زه امریکا ته په واضحو الفاظو وایم چې زما دې په خدای قسم وي چې امریکا به تر هغه پورې په سوله کې ژوند ونکړي، تر څو چې په فلسطین کې سوله نه وي راغلې او تر هغه چې له سپیڅلو خاورو څخه د لویدیځو بې دینانو پوځونه نه وي وتلي).

د ولسمشر بوش او د سي آی ای CIA د اجنټ، اسامه بن لادن دغه ټلوویزیوني ویناوو ثابته کړه چې د افغانستان برید د سپتمبر د 11 نیتې د بریدونو ځواب دی او د دوی اړیکې بیرته له سره پیل شوې دي.

د پخواني شوروي اتحاد له مینځه تلل او د منځنۍ آسیا د هیوادونو خپلواکۍ، یوه لویه لوبه بیرته پیل کړې وه (د لویې لوبې نوم په ډیرو ځایونو کې د تیلو په سرد شخړو مانا ورکوي).

جورج ډبلیو بوش سپینې ماڼۍ ته تر ننوتو وروسته د تیلو د سوداګرۍ لوړپوړي کسان په خپل دولتي ټیم کې په کار وګومارل. په دې کسانو کې (کاندولیزا رایس) چې پخوا یې د شیفان تیکساکو Chevron-Texaco د تیلو د کمپنۍ مشري کوله (آغلې رایس تر هغه چې د متحده ایالاتو د ملي امنیت مشاوره وټاکل شوه، د شیفان د شرکت مدیره وه. شیفان د ایسو ستندر Standard Esso په نامه د هغه شرکت نوی نوم دی چې بنسټ یې جان راکفیلر John D. Rockefeller ایښودلی و. د 2001 کال د اکتوبر په 9 نېټه د شیفان او تیکساکو شرکتونه سره یو ځای شول. دغه شرکت د 124 میلیارده یورو پانګې په درلودلو سره له ایکسان موبیل څخه وروسته چې 242 میلیارده یورو پانګه لري، د امریکا دوهم لوی شرکت دی) او د کورنیو چارو وزیر (گیل نارتون Gale Norton) چې د بي پی اموګو BP Amoco کمپنۍ او د سعودي عربستان د دلتا آیل Delta Oil په کمپنیو کې یې دنده درلوده (بي پی اموګو BP Amoco د 157 بلین یورو پانګې په درلودلو سره د نړې د تېلو دریمه لویه کمپنۍ ده) شامل وو. د ولسمشر بوش مرستیال (ډیک چيني) چې پخوا د هالیورټون Halliburton په نامه د تیلو ایستلو د سامان آلاتو د برابرولو د یوه لوی شرکت مشر و، د ملي انرژۍ د سیاسي پرمختګ په نامه یو هیات جوړ کړ. د دغه هیات غونډې فوق العاده پټې جوړیدې، د ګډونوالو نوملړ یې لاهم د متحده ایالاتو ډیر پټ دولتي راز دی او د غونډو په مهال د

جزيياتو ليكلو ته اجازه نه ورکول کيده. د دغه پلاوي غونډې دومره پټې وې چې د واشنګټن پوسټ روځپاڼې به ورته د پټې ټولني خطاب کاوه.

ډير مبصرين چې د اينران Enron په نامه د نفتو د تر ټولو لويې دلالي کمپنۍ په کمزورۍ باندي نه پوهيږي، په دې اند دي چې د ډيک چيني په مشرۍ د پورته ذکر شوي پلاوي د غونډو موضوع د کسپين د سمندرگي د هايډروکاربون سرچينو ايستل و؛ خو ستونزه دا وه چې څرنگه کيدای شي دا کار له ايران او روسيې سره له جوړ جاري پرته تر سره شي. امريکا غواړي چې له کسپين سمندرگي څخه تر مديترانې پورې داسې يو نل ليکه جوړه کړي چې له آذربايجان، گرجستان او ترکيې څخه تيره شي (دا پروژه د بي تي سي BTC يعنې باکو، تبليسي او سيهان په نامه نومول شوې ده). په عين حال کې دوی غواړي داسې بله نل ليکه جوړه کړي چې له کسپين څخه به تر تورې بحيريې پورې غځيږي؛ خو له بده مرغه دا نل ليکه بايد د روسيې له لارې تيره شي چې ماليه يې ډيريږي. دا نل ليکه تينگيز Tengiz او نوفروسييسک Novorossysk سره نسلوي او د 2001 کال د نومبر په 27 نيټه په رسمي ډول پرانيستل شوه.

د پلان له مخې درېيمه او تر ټولو ارزښتمنه نل ليکه به کسپين د هند له سمندر سره تړله. دا نل ليکه د يونيکال UNOCAL په نامه د يوه شرکت پروژه وه چې د دلتا آيل Delta Oil شرکت په مرسته يې پر مخ بيوه. يونيکال د پورتنۍ پروژې د پيلولو له پاره تر هر څه لومړی د ترکمن گاز، گازپروم او دلتا آيل غونډې لويو شرکتونو سره په گډه د منځنۍ آسيا د گاز (سنترال اشيا گاز Central Asia Gas يا سينت گاز CentGas) په نامه يو کنسرسيوم جوړ کړ او له دې وروسته يې د دلتا آيل (سعودی عربستان)، د ترکمنستان دولت، د اندونيزيايي نفتو د شرکت INPEX، د جاپاني شرکت ايتوچو ITOCHU، کوريايي شرکت هيونداي Hayundai او پاکستاني شرکت کريسنټ سره په گډه د منځنۍ آسيا د تيلو د نل ليکې پروژه پيل کړه. د دغه پروژې په مخ کې مهمه ستونزه دا وه چې دا نل ليکه به نه يوازې له پاکستان بلکه د افغانستان له خاورې څخه هم تيريد. په افغانستان کې د شوروي اتحاد له ماتې وروسته څو ډوله دولتونه تللي او راغلي وو. د 1997 کال په دسمبر مياشت کې د يونيکال شرکت د طالبانو د محدوديتونو او ناپوهۍ له وجې د خپلې پروژې کارونه کم کړل. که څه هم چې د دغه کمپنۍ مشر (جان مريسکا John J. Maresca) د افغانستان له پاره د متحده ايالاتو سفير وټاکل شو؛ خو سره له دې د پروژې پرمختگ له هغه وروسته په تپه ودرید.

له طالبانو سره د خبرو اترو د بيا پيل په موخه د متحده ايالاتو د بهرنيو چارو وزير کولن پاول د طالبانو رژيم ته د 43 ميلونه ډالرو مرسته تصويب کړه چې د مخدره موادو کروند گرو ته د ترياکو د نه کرلو په بدل کې ورکړل شي. د جی 8 (د نړۍ 8 ستر صنعتي هيوادونه) له گډونوالو هيوادونو څخه د اجازې د ترلاسه کولو وروسته چې هند پکې د کتونکي په توگه برخه اخيستي وه، په برلين کې د جرمني په کوربه توب څو اړخيزه خبرې اترې پيل شوې. د خبرو اترو په دې پروسه کې متحده ايالاتو، بریتانيا، پاکستان، افغانستان او روسيې برخه اخيستي وه. جرمني هم له دې امله چې د ملگرو ملتونو له خوا يې د افغانستان د حالاتو د څارنې دنده په غاړه درلوده او د خبرو اترو کوربه و، په دغه غونډه کې برخه درلوده. له بده مرغه د غونډې گډونوال په دې نه پوهيدل چې له کومو افغانانو سره خبرې

اترې وکړې. یوې خوا ته د ولسمشر رباني په مشرۍ د نړیوالو له خوا په رسمیت پیژندل شوی د افغانستان دولت و چې د هیواد په نژدې ۵ فیصده برخه واکمن و او بلې خوا ته د طالبانو اسلامي امارت و چې د منځنیو پیړیو د مفکورو سره سم د مذهبي مشرانو له خوا اداره کیده. په پای کې پریکړه وشوه چې د ملگرو ملتونو د امنیت د شورا د پریکړې په خلاف چې له طالبانو سره یې د هر ډول معاملو مخنیوی کاوه، طالبان د خبرو اترو له پاره وغوښتل شي. د طالبانو چارواکو چې د جرمني اصلي ویزې ورسره وې له خپل سفر څخه لا زیاته گټه پورته کړه او په هامبورگ کې یې له خپلو پلویانو څخه پیسې ټولې کړې او وعظونه یې وکړل.

د طالبانو په هکله ویل کیدل چې دوی د سني مذهب پیروان دي، د وروگلوۍ په اصولو ولاړ او په دې عقیده دي چې اسلامي قوانین باید بیرته د پخوانیو پیړیو په شان عملي شي. د دوی مشران د شوروي په وړاندې د جگړې تجربه لرونکي کسان وو چې هر یو یې ټپونه درلودل. دوی د یوه ملا یعنی ملا عمر مشرتوب منلی و. ملا عمر په خپل ټول ژوند کې بهر ته سفر نه و کړی او حتی د خپل هیواد له 2/3 برخو سره یې آشنایی نه درلوده. له افغانستان څخه د شوروي اتحاد د پوځونو وتلو څخه وروسته، د را مینځ ته شوو گډوډیو په درشل کې طالبانو د قومي یووالي په راوستو کې لوی رول ولوباوه. د پاکستان د استخباراتي ادارې آی اس آی ISI د مشرانو په شان د طالبانو ډیر مشران پښتانه وو.

ملا عمر خپل ځان مذهب ته د وفادار قوماندان په توگه اعلان کړ او داسې یو امارت یې جوړ کړ چې یوازې د پاکستان، سعودي عربستان او متحده عربي اماراتو له خوا په رسمیت پیژندل شوی و. د طالبانو مشرانو چې په نړیوالو اړیکو کې یې هیڅ ډول زده کړه او روزنه نه وه تر لاسه کړې، له خپلو هغه امریکایي ملگرو سره په تماس کې شول چې د هغوی په مرسته دوی د شوروي اتحاد له پوځونو سره جنگیدلي وو. په ملگرو ملتونو کې د طالبانو استازیتوب د (لیلي هیلمز) په نامه یوې امریکایي میرمن چې د سي آی آی د پخواني مشر (1966 - 1973) (ریچازد هیلمز) خورزه وه، کاوه. طالبانو تر خپلې ولکې لاندې سیمو کې سخت قوانین عملي کول. بنڅې یې جلا کړې وې او کفر ممنوع و. دوی له ډیر صبر وروسته په افغانستان کې د تریاکو د کرکيلې دود منع اعلان کړ او له دې سره یې د خپل عاید یوه لویه سرچینه له لاسه ورکړه. د طالبانو مذهبي ډلې د خپل هیواد ډیره برخه د اسامه بن لادن په واک کې ورکړې وه.

طالبانو چې له سیاسي پروتوکولونه سره یې ډیره آشنایی نه درلوده، هڅه وکړه چې د افغانستان له خاورې د نل لیکې د تیریدو په بدل کې په نړیواله کچه په رسمیت وپیژندل شي؛ خو کله چې دوی ولیدل غوښتنه یې نه منل کیږي او ملگري ملتونه په افغانستان کې د برهان الدین رباني تر مشرۍ لاندې دولت په رسمیت پیژني؛ نو د خبرو اترو پروسه یې غوڅه کړه. د پاکستانی دیپلمات (نیاز نیک) له څرگندونو سره سم، کله چې امریکایي پلاوي د طالبانو دا رفتار ولید؛ نو غوسه شول او خبرداري یې ورکړ چې دوی به د جولای د میاشتې په نیمايي کې دا ستونزه د زور او وسلې له لارې حل کاندې.

امریکا د خپلو پلانونو سره سم غوښتل چې د ملا عمر او احمد شاه مسعود په شان د افغانستان د مخالفو ډلو وتلي لوبغاړي چې دواړو امریکایی ضد احساسات درلودل، له مینځه یوسي او په ځای یې یو ګوډاګی دولت جوړ کړي. د دې هڅو په درشل کې د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهر شاه سره هم اړیکې ونيول شول چې په ایتالیا کې یې د خپل ژوند وروستی کلونه تیروول.

د جولای د میاشتې په نیمایي کې د نړې لوی ځواکونه له امریکا سره همغږه شول. دلته غواړم د هغه غونډې د جزییاتو یادونه وکړم چې د فرانسې د بهرنیو چارو د وزیر (هوبرت فیدراین Hubert Vedrine) او د افغانستان له پاره د ملګرو ملتونو د استازي (فرانسيس ويندرييل Francisc Vendrell) تر مینځ شوې وه. دواړه خواوې په دې سلا شوې چې بالاخره باید د افغانستان ستونزې ته یوه ښه حل لاره وموندل شي او په خاص ډول نړیواله ټولنه باید د محمد ظاهر شاه له هغه هڅو سره مرسته وکړي چې غواړي له ځان سره د افغان ټولني استازي یو موتي کړي. دوی همدا راز له پاکستان سره د خبرو په ډیریدو باندې ټینګار وکړ. دوی یادونه کړې وه چې ښکېلې خواوې باید ورو- ورو او د جګړې له پای ته رسیدو وروسته، د افغانستان بیا ودانولو ته پاملرنه وکړي.

هوګې! لویدیځ ځواکونو له دومره کلونو وروسته یوازې د جولای په میاشت کې افغانستان ته پام وړاوه. څوک د افغانستان د پخواني پاچا، ظاهر شاه په هکله غږیدل او چا هم د افغانستان د جګړې او بیا رغونې په هکله د برابر خبرو غوښتنه کوله.

له دې وروسته د بشرپالنې د سوداګریزې غونډې تر نامه لاندې په لندن او بیا جینیوا کې هم خبرو اترو ادامه پیدا کړه. په ډیر تعجب سره باید وویل شي چې د یونیکال د تیلو شرکت د دغه غونډې لګښت په غاړه اخیستی و؛ خو اهداف او ګډونوال یې نور کسان وو (په دې غونډه کې جاپانیانو هم ګډون کړی وو چې د کسپین تیلو ته یې ډیره لیوالتیا ښودلې ده). له دې ټولو هڅو سره - سره، فیدراین (د فرانسې د بهرنیو چارو وزیر) او فرانسيس ويندرييل، پرته له جګړې او بیارغونې څخه د سولې له پاره د هیچا لیوالتیا و نه لیده.

پاکستان د امریکا او بریتانیا تر فشار لاندې او مخکې له دې چې توپان پیل شي، د نویو ملګرو د موندلو هڅه پیل کړه. دوی په اسلام آباد کې د خبرو اترو له پاره د چین چارواکو ته بلنه ورکړه او د غونډې په مهال یې ژمنه وکړه چې پاکستان به د پوځي ملاتړ په بدل کې چین ته اجازه ورکړي چې د هند سمندر ته لاره پیدا کړي. امریکا او بریتانیا چې د پاکستان د دې کار له امله په غوسه شوي وو، پریکړه وکړه چې د پلان شوي وخت او په لویه لوبه کې د چین له ښکیلیدو څخه مخکې خپل برید پیل کړي. په همدې مهال د عمان په سمندر کې د فاکلنډ د ټاپوګانو له جګړې وروسته د بریتانیایي ځواکونو تر ټولو لوی خوځښت ولیدل شو او ناټو هم په مصر کې 40000 پوځونه تیار کړل. د سپتمبر په 9 نیټه د افغانستان د اسلامي جبهې مشر او د امریکا ضد قوماندان، احمد شاه مسعود ترور شو (د احمد شاه مسعود ترور تر راتلونکو څو روځو پورې پټ ساتل شو او په متحده ایالاتو باندې تر بریدونو پورې په ډاګه نه شو. د مسعود په وژنه باندې وروسته اسامه بن لادن تورن شو؛ خو د ده د ترور رسمي اعلامیې، د فرانسوي خبریال فرانسوايس کاس Franais Causse له راپور سره ډیر توپیر درلود، ځکه د مسعود پلویانو د پاکستان

استخباراتي اداره آی اس آی ISI د نوموړي په وژنه باندې تورنوله). د سپتمبر د 11 نيتي بریدونه د استعمار له پاره د قانوني لارې د پیدا کولو پرته بل هېڅ نه و.

په افغانستان باندې د برید عملیات که څه هم چې د بې پایه عدالت Infinite Justice (چې دا کلمه د نړې په ډیرو ادیانو کې خدای ته منسوبه ده) تر نامه لاندې پیل شول؛ خو د اسلامي نړۍ د لوی غبرگون له امله یې نوم د خپلواکۍ د گټلو جگړې (Enduring Freedom) ته واړول شو. د نړیوال ایتلاف 136 ملکونو او د امریکا ځینې سیاسي متحدینو په مشروط ډول د دغه عملیاتو ملاتړ وکړ او د دې تر څنګ یې متحده ایالاتو ته د پوځي مرستې وړاندیزونه هم وکړل.

امریکا دې موضوع ته په پام سره چې پخوانی شوروي اتحاد څرنګه د 1979 او 1989 تر مینځ د افغانستان په خټو او خاورو کې ډوب شو، دې هیواد ته د خپلو پوځیانو له لیرې ډډه وکړه او پر ځای یې افغاني جنګ سالارانو ته د ډیرو پیسو ورکولو ته ترجیح ورکړه، چې د امریکا په استازیتوب د طالبانو په وړاندې وځنګېږي. د یادونې وړ ده چې د امریکا دا کار د ملګرو ملتونو له هغه قانون څخه ښکاره سرغړاوی دی چې په جګړه کې ښکیلو خواوو ته د وسلې ورکول، منع کوي. روسیې د متحده ایالاتو د دې عمل په وړاندې د غبرګون په توګه، د احمد شاه مسعود اسلامي جبهه په لویه پیمانې په وسلو سمبال کړه، په داسې حال کې چې ایران شیعیه هزاره ګانو ته د وسلو استول پیل کړل. د متحده ایالاتو هوایی پوځ د دقیقو هوایی بمباریو په واسطه، د طالب ضد ځواکونو ملاتړ کاوه او کله خو به له هغوی سره ملګري هم شول. حقیقت دا و چې هغه ګوندونه چې د طالبانو په وړاندې ځنګیدل، نه د نړیوال ایتلاف په اهدافو پوهیدل او نه یې هم د نفتو د ذخیرو له پاره لیوالتیا درلوده.

بریتانیا او امریکا د وخت په تیریدو سره په خپلو تکتیکونو کې بدلون راوست چې په دې توګه خپل نا پیژندل شوي دښمنان وپیژني. طالبانو نور نه شو کولای چې د خپلې واکمنۍ په سیمو کې دیکتاتورې وچلوي او په جلا ډلو وویشل شول. په همدې حال کې اسلامي جبهه چې نړیوال یې د شمالي ټلوالې په نامه پیژني، د طالبانو په ګډو وډو لیکو کې ننوتل او پرمختګ یې پیل کړ.

د متحده ایالاتو هوایی پوځ د تنبیدونکو طالب ځواکونو تعقیبول پیل کړل. طالبانو هڅه کوله چې په کندهار کې بیرته سره را ټول شي او په همدې حال کې د شمالي ټلوالې بریالۍ ډلې د طالبانو په ډله ایزه وژنه لاس پورې کړ چې دلته د بیلګې په توګه د جنرال دوستم تر قوماندې لاندې د مزار شریف ډله ایزه وژنه یادولای شو. د دې ټولو پرمختګونو په درشل کې د طالبانو او القاعده زرګونه متعصب جنګیالي چې د تورې بورې په غرونو کې او د مریمو تر باران لاندې بند پاتې وو، خبرو اترو ته حاضر او خپلو پاکستانی ملګرو ته تسلیم شول.

د بریتانیا او امریکا هوایی پوځونو په ټولیزه توګه په دې موده کې تر 4700 ډیرې الوتنې وکړې چې په ترڅ کې یې 12000 بمونه وغورځول شول، تر 10000 ډیر جنګیالي په کې ووژل شول او تر څنګ یې تر 1000 ډیرو ملکي افغانانو ته مرګ ژوبله واوښته. د متحده ایالاتو پوځي جوړښتونو هوایی ځواک ته امر وکړ چې د ډله ایزې وژنې یې

ال يو 82 (BLU-82) بمونه وکاروي او د هغه مشخصو او پلان شوو بریدونو له کولو ډډه وکړي چې هدف يې يوازې پوځي جوړښتونه وو او ملکي مرگ ژوبله پکې کمه وه (دا بمونه په اصل کې د جگړې له پاره نه بلکه د انجینري کارونو په موخه جوړ شوي وو، ځکه دا بمونه رانده دي او ډیر زیان اړوي. متحده ایالاتو دا بمونه په ویتنام کې د ځنگلونو د پاکولو او د چورلکو د ناستې له پاره د زمکو د جوړولو له پاره کارولي وو). د بي ال يو 82 بمونو د کارولو امر ځکه شوی وو چې هغه پاته شوي او تېنډېدلي جنگيالي له مینځه یوسي چې په غرونو کې تیت وو.

په هر حال، دا جگړه د ملگرو ملتونو د امنیت د شورا د 1378 پریکړې سره سم پای ته ورسیده او له دې سره سم گڼ افغاني گوندونه د جرمني په بن کې ټول شول چې د یوه نوي دولت د جوړیدو په هکله خبرې اترې وکړي. د بن غونډې پریکړه وکړه چې د پخواني ظاهر شاه تر مشرۍ لاندې یوه موقته اداره جوړه شي؛ خو د وړاندوینو سره سم ظاهر شاه شاته شو او حامد کرزی د لومړي وزیر په توگه په دې دنده وگومارل شو.

د پخواني شوروي اتحاد او افغانانو د جگړې پر مهال حامد کرزي د سي آی آی CIA له مشر ویلیم کیسي William Casey سره شخصي اړیکې درلودې. له هغه وروسته ده متحده ایالاتو ته مهاجرت وکړ او هلته د بوش له کورنۍ سره ملگری شو او بالاخره د یونیکال د شرکت په یوه څانگه کې په کار وگومارل شو. جنرال عبدالرشید دوستم چې د 20 کلونو په موده کې د کړو ظلمونو او وحشت له کبله د چنگیز خان په نامه نومول شوی وو، په دې بریالی شو چې له متحده ایالاتو او متحدینو سره ملگری شي او د دې پر ځای چې د جنگي جرمونو په تور محاکمه شي، په نوې اداره کې گډ شو. د نړیوالو دغه عمل د 2001 د دسمبر د میاشتې په 6 نیټه د ملگرو ملتونو د امنیت د شورا له 1383 پریکړې سره سم قانوني بڼه غوره کړه. له دې سره سم په سلگونو زره هغه افغانان چې د جگړو او بمباریو له کبله له خپل هیواد څخه تېنډېدلي وو، بیرته د خپلو کورونو په لور وخوځیدل.

د خپلواکۍ د جگړې د گټلو (Operation Enduring Freedom) تر نامه لاندې عملیات د متحده ایالاتو د ملي امنیت د شورا له لارې د زلمی خلیزاد له خوا په مخ وړل کیدل. زلمی خلیزاد د پخواني باچا، ظاهر شاه د یوه مشاور زوی دی او د متحده ایالاتو د شیکاگو په پوهنتون کې یې زده کړه کړې ده. هغه د امریکایي تابعیت له تر لاسه کولو وروسته د ریگن د ولسمشرۍ پر مهال د بهرنیو چارو په وزارت کې د مشاور په توگه وټاکل شو او له هغه وروسته د سي آی آی CIA په مرسته په خپل هیواد افغانستان کې د شورې اتحاد د پوځونو په وړاندې وجنگید. د لومړني بوش د ولسمشرۍ پر مهال، خلیزاد د دفاع وزارت د مرستیال په توگه وټاکل شو او په عراق کې د دښتې د توپان (Desert Storm) په عملیاتو کې د پام وړ رول ولوباوه. د کلینټن د ولسمشرۍ پر مهال ده له راند کارپوریشن او یونیکال سره کار کاوه. خلیزاد په داسې وخت کې چې له طالبانو سره د خبرو اترو لړۍ روانه وه، د طالبانو ننگه وکړه او په واشنگتن پوست روځپاڼه کې یې په خپله یوه مقاله کې لیکلي و چې طالبان د ایراني متعصبینو په پرتله ډیر امریکایي ضد احساسات نه لري؛ خو کله چې د تېلو خبرې نتیجې ته و نه رسیدې؛ نو ده خپل دریغ بدل کړ او د سپتمبر له 11 نیټې وروسته د بوش ادارې له ده څخه د رابط په توگه گټه پورته کوله. د جگړې له پیل سره د بوش له خوا د افغانستان له پاره د خاص استازی په توگه وټاکل شو او یوه دنده یې دا وه چې د پلان شوې نل لیکې د جوړیدو څارنه وکړي.

د طالبانو له خپلو وروسته رسنیو ته بلنه ورکړل شوه چې له القاعده او طالبانو څخه پاتې شوې نښې وگوري. امریکایی ځواکونو په غرونو کې داسې عجیب پټنځایونه موندلي وو چې د شوروي اتحاد د جگړې د وخت وسلې او مهمات په کې پراته وو؛ خو هیڅ خبریال و نه شو کړای چې د کیمیاوي او بیالوژیکي وسلو فابریکي، د اتمې بمونو بټۍ او کم تر کمه د سپورمکیو د توغولو هغه ساحې وویني چې د ونالد رمسفیلد (د متحده ایالاتو د دفاع وزیر) یې په هکله خبرې کړې وې او غندلي یې وو.

پټو اړیکو ادامه پیدا کړه او ښایي ادامه به ولري. د هغه مخدره موادو او کوکنارو کرکيله او کاروبار بیرته وغورځید چې مقصد یې د شمالي امریکا مارکیټونه دي او بالاخره د 2002 کال د دسمبر په 9 نیټه حامد کرزی او د هغه پاکستانی سیال، جنرال مشرف د منځنۍ آسیا د نل لیکي د جوړولو د تړون په لاسلیکولو سلا شول.

لسم څپرکی: پټ عملیات

په هغه یادښت کې چې د [پوځي عملیاتو له پاره د عامه ولس د ملاتړ تر لاسه کول] تر نامه لاندې د (لیونارد وانگ Leonard Wong) په واسطه، د متحده ایالاتو د پوځ د ستراتیژیکو مطالعاتو د انستیتوت له پاره جوړ شوی و، دا ټکي لیدل کیدل: (د پوځي عملیاتو له پاره چې عامه ولس کوم ملاتړ ښودلی د (پیرل هاربر) په بندر Pearl Harbor «د متحده ایالاتو یو پوځي بندر چې په 1941 کال کې د جاپان تر برید لاندې راغی او په غبرگون کې متحده ایالاتو د جاپان په هیروشیما او ناگاساکی ښارونو اتمې بمونه واچول، باندې له برید وروسته د خلکو له ملاتړ سره یو شان دی. امریکایان په دې عقیده دي چې پوځي عملیات مناسب دي، د یوې پراخې جگړې ملاتړ کوي او د نوموړې جگړې د منفي پایلو زغملو ته یې تیارې ښودلې دي. د سرشمیرنو د ښو پایلو سره - سره، د عامه ولس په ملاتړ کې بدلون راتلای شي. عادي ژوند ته د دوی په گرځیدو سره به د پوځي عملیاتو له پاره، ملاتړ له مینځه لاړ شي. له همدې امله پوځ باید د ترهگرۍ په وړاندې جگړه کې پر له پسې بریالیتوب لاس ته راوړي، ولس له وسله وال پوځ سره تړلی وساتي او د کورنی امنیت په ساتلو کې هڅې ډیرې کړي؛ خو باید وویل شي په نورو برخو کې دا ملاتړ نه دی لیدل شوی). که په ساده ژبه وویل شي د دې خبرو مانا دا ده چې د ترهگرۍ په وړاندې جگړه کې د عامه خلکو نظریه په لویه پیمانه له امریکایی سیاستونو سره تړلې ده او باید ځنډ پکې ونه شي.

د 2001 کال د اکتوبر په 7 نیټه د خپلواکۍ د گټلو عملیات پیل او په منځنۍ آسیا کې د وسلو ډزونه واوریدل شول. د پوځونو تناسب ته په کتو سره د ایتلافي ځواکونو بریالیتوب، د جگړې له پیل څخه مخکې، یقیني شوی و. د ترهگرۍ په وړاندې جگړې ته د امریکایی ولس پاملرنه په داسې حال کې روځ په روځ کمیږي چې اسامه بن لادن لا هم له خپل پټنځای څخه په امریکا باندې د نورو بریدونو گواښونه کوي؛ خو سره له دې په امریکا کې هیڅ ترهگریز عمل و نه لیدل شو.

د اکتوبر د میاشتي په 12 نيټه رسنيو ځينې هيښونکي معلومات خپاره کړل. د رسنيو له څرگندونو سره سم، خبريالانو او د کانگرس غړو داسې ليکونه تر لاسه کړي وو چې د آنتراکس په میکروب Anthrax Spore لړلي وو. دا ډول حد اکثر 5 ليکونه د نشنل اينکوایرر مجلې National Enquirer، ان بی سي NBC ټلويزيون، نيويارک پوسټ روټي او د سناتور دشل New York Post او د سناتور ليهی Sen. Leahy دفترونو ته استول شوي وو او يوازې 5 کسان د دغه ليکونو قرباني شول. د امريکايانو عادي ژوند نژدې په ټپه ودرید. دوی نور نه شوای کولای چې خپل ليکونه له رېري لاس ماغو (دستکش) او طبي نقابونو پرته پرانيزي. د ژغورنې د آلاتو او نقابونو د سوداگرو کار و غورید او په ټول هيواد کې د پوست سيستم په ټپه ودرید. دغه روحي ناروغي د متحده ايالاتو ملگرو هيوادونو ته هم خپره شوه او په ټوله اروپا کې داسې ليکونه وموندل شول چې په سپين وژونکي پوډر لړل شوي وو. د چارواکو له ويناوو سره سم، القاعدې اوس پريکړه کړې وه چې هغه کيمياوي او بيالوژيکي وسلي په خپلو بريدونو کې وکاروي چې دوی د صدام حسين په مرسته جوړې کړې وې. له دې سره سم متحده ايالاتو او د هغه متحدينو پريکړه وکړه چې د آنتراکس ضد میکروب د واکسينونو گودامونه جوړ کړي. دوی د مليونونو گوليو په اخيستلو سره د دوا جوړونې له صنعت سره لويه مرسته وکړه؛ خو په پای کې هيڅ شی ونه شول، ځکه پرته له پنځو ليکونو څخه نور هر څه يوه ټوکه او ډله ايزه ويره اچونه وه.

مهمه خبره ده و چې له څيرنو وروسته معلومه شوه چې هغه آنتراکس میکروب چې ليکونه پرې لړل شوي وو، د متحده ايالاتو په پوځي لابراتوارونو کې جوړ شوی و او دا يو کورنی خطر و. د امريکايي ساينس پوهانو د فدراسيون د يوې غړې (باربارا هتچ روزينبيرگ) څيرنو وښوده چې يوازې 50 پيژندل شوو ساينس پوهانو د دغه ويروس گودامونو ته لاسرسی درلود او کولای يې شوای چې ويې کاروي. د سپتمبر د میاشتي په پای کې د کوانیکو پوځي اډې يوه ناپيژندل شوی ليک تر لاسه کړ چې پکې د آمرايد (د متحده ايالاتو د پوځ د مکروبي ناروغيو د څيرنو طبي مرکز US AMRIID) د پخواني مشر، ډاکتر اسد چلونه او دسيسې غندل شوې وو. اف بي آی FBI بيا هم د څيرنو درواغجنه ژمنه وکړه؛ خو هيڅ څه يې روښانه نه کړل.

د ويرې او خطر د مودې په تيريدو او د خپلواکۍ د گټلو د عملياتو د يوې کوچنۍ برخې په پوره کيدو سره، ولس فکر وکړ چې اوس نو بايد بيرته عادي ژوند ته ستانه شي؛ خو د دفاع وزارت دنده واخيسته چې ولس ته پيښ راتلونکي خطرونه ور په زړه کړي. دوی د تش په نامه خطرناکو ترهگرو زړه بورونونکي انځورونه خپاره کړل چې د گوانتانامو پوځي جيل ته اچول شوي وو. دا اسيران له افغانستان څخه د الوتکو په واسطه دې جيل ته په داسې حال کې راوړل کېدل چې تر الوتکې پورې کش کيدل او بيا هلته په سیتونو باندې تړل کيدل. جيل ته له راوستو سره سم د دوی په سترگو نقابونه، په غوږونو کې د بريښنايي مزو پلگونه او په پوزو کې د کارک کاغذونه ايښودل کيدل او له دې سره د يوه پروگرام په واسطه د حس له قوو څخه محروميدل. د دفاع وزارت وکيلانو د سترگو په رپ کې وويل چې فدرال قوانين يوازې د هيواد د ننه شکنجه منع کوي او دا قوانين ځکه په گوانتانامو کې نه عملي کيږي چې د امريکا په خاوره کې نه راځي. تر کومه ځايه چې د اساسي قانون خبره راځي، دا موضوع په کې نه ده روښانه شوې. نړيوالې ټولني له هماغه وخت راهيسې د متحده ايالاتو د دغه عمل په وړاندې مظاهري کړې دي. د ملگرو ملتونو د بشري حقونو د کميسيون مشري ماري رابينسون Mary Robinson (د آيرلند پخواني ولسمشره) څو ځله

په دې هکله د عامه خلکو غوسه بیان کړې او په متحده ایالاتو باندې یې غږ کړی چې د گوانتنامو اسیرانو ته هغه حقوق ورکړل شي چې د جینيوا په تړون کې روښانه شوي، له دوی سره باید د انسانانو په توګه چلند وشي او باید په عادلانه او مناسبه توګه محاکمه شي.

اوس - اوس د ترهګرۍ په هکله د خلکو مفکوره خوتیدلې او د ترهګرۍ په وړاندې جګړه یو هیرونکې سیوري ګرځیدلې دی. اوس ترهګري نه دولت، نه سازمان او نه هم کومه مفکوره، بلکه یو دودیز عمل دی. دا نوم اوس له مظلومو لږکیو څخه نیولې تر دولتي کچې پورې کارول کیږي او کله - کله خو ترهګري په ډیر ساده ډول تعریف کیږي. که دا خبر رښتیا وي؛ نو د دوهمې نړیوالې جګړې پر مهال د نازي یرغلګرو پوځونو په وړاندې د فرانسې ملکي او پوځي مقاومت یو ترهګریز عمل بللی شو. د ترهګرۍ په وړاندې د جګړې افاده هم پرته له دې چې د جګړې په وړاندې د جګړې مانا ورکړي، بله هیڅ مانا نه لري.

دا رښتیا وه چې ولسمشر جورج ډبلیو بوش د ترهګرۍ په هکله ډیر کم معلومات درلودل. د ده په آند د نیکاراګو د وژونکو ډله Death Squad ترهګره نه وه، آن تر دې چې ده د نیکاراګو د وژونکو د ډلې امریکایي ملاتړی (جان نیګروپونتي John Negroponte) ملګرو ملتونو ته د خپل سفیر په توګه وټاکه. د ولسمشر بوش او امریکایي چارواکو له نظره، په هغه نړۍ کې چې د شوروي اتحاد له ړنګیدو وروسته یې توازن له لاسه ورکړی وو، د امریکایي مشرتابه په وړاندې هر توند اعتراض یو ترهګر عمل بلل کیده.

د (باب وودوارد Bob Woodward) په نامه یو خبریال چې د ولسمشر بوش د کابینې د یوې غونډې یادښتونه یې پیدا کړي و، له واشنگتن پوسټ روځپاڼې سره په مرکه کې وویل چې د غونډې په مهال سي آی آی CIA ته یې بریده اختیارات ورکړل شوي و چې د ترهګرۍ په وړاندې جګړه په مخ بوزي. د یادونې وړ ده چې دا غونډه په کمپ ډیویډ کې د 2001 کال د سپتمبر په 15 نیټه جوړه شوې وه.

نوموړې غونډه د جورج ډبلیو بوش په مشري د تل په شان د دعا په ویلو پیل شوه او له ټولو ګډونوالو څخه غوښتنه وشوه چې د دعا په کولو کې ونډه واخلي. له دعا وروسته د خزاني او بهرنیو چارو وزارتونو په ترتیب سره خپلې کړنې بیان کړې او د بیا د سي آی آی CIA مشر جورج تنیت George Tanet د پلانونو دوه مسودې له نورو اسنادو سره یوځای چې په ډبره پاملرنه جوړه شوي وې، ولسمشر ته وړاندې کړې.

لومړۍ مسوده د پیلیدونکي خوځښت په نامه یادیده. د دې مسودې دوه مهم ټکي د القاعدې له مینځه وړل او په افغانستان کې د دوی د اډو بندول وو. جورج تنیت د نورو متحدو هیوادونو په مرسته د القاعده په وړاندې نه یوازې په افغانستان بلکه په ټوله نړۍ کې د پتو عملیاتو د اهمیت په هکله وغږید. ده د غونډې د ټولو ګډونوالو د توافق له لاس ته راوړلو وروسته؛ نوموړي هدف ته د رسیدو له پاره سي آی آی CIA ته د بې بریده (نا محدود) واکونو د ورکولو غوښتنه وکړه. نوموړي د داسې یو فرمان د صادریدو غوښتنه وکړه چې سي آی آی CIA ته دا واک ورکړل شي چې په هر ځای او هر وخت کې پرته له دې چې د هر یو کار له پاره اجازه واخلي، پتو عملیات تر سره کړي.

تښت په دې ټينگار کاوه چې د ده ادارې ته دې اجازه ورکړل شي، چې له هر ډول بنديز پرته کار وکړي او ولسمشر ته يې په دې برخه کې د ځينو خطرونو د منلو سپارښتنه کړې وه. ده له ځان سره د ولسمشر هغه فرمان هم راوړی و چې د پټو عملياتو په وخت کې يې سي آي اي CIA ته د شکمنو کسانو د وژنې په شمول د هر ډول آلاتو د کارولو اجازه ورکوله.

د لومړي مسودې په يوه برخه کې دې ټکي ته اشاره شوې وه چې سي آي اي CIA بايد له ټولو مهمو بهرنيو استخباراتي ادارو سره خپلې اړيکې ټينگې کړي. جورج تښت هيله مند و چې دی به د نوموړو استخباراتي ادارو مرسته د هغه مليونونو ډالرو په واسطه جلب کړي، چې په خپله بودجه کې يې غوښتي وو. د (تښت) له پلان سره سم د نوموړو ادارو د خدماتو په کارولو سره د سي آي اي CIA اغيزمنتوب دري او آن څلور ځله ډيريدلای شوای. د پټو عملياتو په نړۍ کې دغه ډول کارونه له خطر څخه تش نه دي، ځکه کېدای شوای داسې اعمالو، متحده ايالات له هغه شکمنو ادارو سره تړلې وای چې بشري حقوق په پام کې نه نيسي. ځينې دغه ډول ادارې د معلوماتو د لاس ته راوړلو له پاره له سختو شکنجو څخه کار اخلي.

غونډه په داسې حال کې چې (تښت) د افغانستان له پاره خپله ستراتيژي اعلانوله، پرته له مخالفتونو پر مخ تله. ده د ژورې ساه له اخیستو وروسته د (نړيوال بريد د پلان) تر نامه لاندې دوهمه مسوده هم وړاندې کړه. دغه مسودې د نړې په 80 هيوادونو کې د سي آي اي CIA په روانو پټو عملياتو رڼا اچوله او په راتلونکي کې يې د دغه عملياتو د دوام سپارښتنه کوله. په نوموړو عملياتو کې له تبليغاتو څخه نيولې بيا د پوځي بريدونو له پاره د تياريو له پاره د وژنو تر سرحده هر ډول اعمال شامل وو. د دفاع وزير دونلد رمسفيلد په دې وخت کې د سي آي اي CIA او پنتاگون تر مينځ شته سيالي له ياده وويسته او مسوده يې د زړه له کومې تاييد کړه. کله چې د سي آي اي CIA مشر خپل پلانونه وړاندې کړل؛ نو ولسمشر بوش په لوړ غږ او ليوالتيا چيغه کړه چې ډير اعلى.

بلاخره دا پټ عمليات پيل شول او په ترڅ کې يې سي آي اي CIA په ټوله نړۍ کې د بوش په مخالفينو بريدونه وکړل. د واين مډسين Wayne Madsen په نامه خبريال د دغه مخالفينو له ډلې څخه لاندې څلور نامتو قربانيان داسې پيژني:

- د 2001 کال د نومبر په 11 نيټه د لويديځې نوې گڼې رهبر (تيس ايلووي Theys Eluay) د اندونيزيا د پوځ د يوه خاص کنډک له خوا وټنستول شو. دغه کنډک چې په ختيځ تيمور کې په ډله ايزه وژنو تورن دی، د امريکا د مرکزي ادارو له خوا جوړ او د سي آي اي CIA په واسطه روزل شوی دی. (تيس ايلووي) د خپل هيواد د خپلواکۍ له پاره جنگيده او د فري پورت مکمورن Freeport McMoran په نامه د هغه امريکايي شرکت مخالفت يې کاوه چې د ده د هيواد د معدني سرچينو په لوټ لگيا و. (فري پورت مکمورن شرکت د متحده ايالاتو د لويديځو ايالتو په ايالت پورې تړلی يو شرکت دی چې مشري يې د متحده ايالاتو د بهرنيو چارو د پخواني وزير، ډاکتر هنري کيسينجر په غاړه ده).
- د 2001 کال د دسمبر په 23 نيټه د نايجيريا د عدليې وزير، (چيف بولا ايگې Chief Bola Ige) د يوې ناپيژندل شوي کوماندو ډلې له خوا په خپله خونه کې ووژل شو. هغه د ولسواکۍ له پاره د پان يوروبان د

گوند Pan-Yoruban Alliance for Democracy ticket مشري کوله او د نایجیریا د ولسمشریزو ټاکنو ناکام کاندید و. نوموړی د ټولو هغه امتیازاتو مخالف و چې د شیفران Chevron (د دې شرکت مشري د کاندولیزا رایس په غاړه وه) او (ایکسان موبیل ExxonMobil) امریکایی شرکتونو د نایجیریا د تیلو په صنعت کې درلودل.

- د 2002 کال په جنوري کې د اندونیزیا د آسې ولایت والي، د آسې د خپلواکۍ غورځنګ د گوند مشر، عبدالله سیافي ته لیک واستاوه او هغه ته یې ظاهراً د سولې د خبرو بلنه ورکړه. سیافي نه یوازې د خپلواکۍ غوښتنه کوله بلکه د ایکسان موبیل د شرکت د کیندنو خلاف هم و. عبدالله سیافي په هالنډ کې د میشت UNPO سازمان (د نا پیژندل شوو هیوادونو او خلکو ټولنه Unrepresented Nations and peoples organization) غړی و او غوښتل یې په سوله ایزه توګه د خپلواکۍ له پاره وځنګړي؛ خو سره له دې په پټو جګړو کې هم بنګیل و. نوموړي ته په استول شوي لیک کې داسې یوه کوچنۍ کمپیوټري آله ایښودل شوې وه چې په مرسته یې د متحده ایالاتو د ملي امنیت ادارې د سپورمکیو په واسطه د سیافي موقعیت مالوم کړ او په پایله کې د جنوري د میاشتې په 22 نېټه، د اندونیزیا د خاصو ځواکونو د کنټرول له خوا ترور شو.

- د لبنان د عیسوي ملیشو د گوند بنی لاسی مشر، (ایلي حبیقه Elie Hobeika) له خپل ساتونکي سره یو ځای د جنوري د میاشتې په 24 نېټه د یوه موټر بم په چاودنه کې ووژل شول. حبیقه چې د 1982 کال په ترڅ کې د صبره او شاطیله د مهاجرو په کمپونو کې د مسلمانو فلسطینیانو په ډله ایزه وژنه کې نیغ لاس درلود، په ناڅاپي ډول د اسراییلو په خلاف ودرید او پریکړه یې کړې وه چې د بلجیم د جنګي جرایمو په محکمه کې د اریل شارون Eriel Sharon (اسراییلو پخوانی د دفاع وزیر او بیا ولسمشر) په خلاف شاهدي ورکړي. دا عملیات په ګډه د سي آی آی CIA او موساد Mossad (د اسراییلو استخباراتي اداره) له خوا ترسره شوي وو.

آیا دا په رښتیا هم د ترهګرۍ په وړاندې جګړه ده؟

د فبروري د میاشتې په 13 نېټه، واشنگتن پوسټ روځپاڼې د ډاکټر هنري کیسنجر، یوه لویه مقاله خپره کړه. کیسنجر چې د متحده ایالاتو د بهرنۍ تګلارو پلار او بنسټ ایښودونکی و، په افغانستان کې یې د بریالیتوب له پاره د دريو لارو سپارښتنه کړې وه:

لومړی دا چې متحده ایالات دې فکر وکړي چې جګړه پای ته رسيدلې او هر هغه چا چې د طالبانو پیروي کوله، اوس یې سبق زده کړی. دوهم دا چې د یمن او سومالیا په شان په هغه ځانګړو هیوادونو فشار واچول شي چې د ترهګرۍ ملاتړ کوي او یا دریم دا چې په عراق کې د صدام حسین په را پرځولو باندې تمرکز وشي او په منځني ختیځ کې سیمه ایز انډوال بدل کړای شي.

په حقیقت کې کیسنجر، په عراق باندې د داسې یوه غوڅ برید په هکله استدلال کاوه چې په عراق یرغل او د صدام حسین له مخالفینو سره مرسته وشي (د یادونې وړ ده چې د دغه کتاب تر خپریدو پورې، د امریکا له خوا په عراق پوځي یرغل نه و شوی - ژباړن).

د بوش ادارې پرته له ځنډ څخه د کیسنجر مشورې تر پام لاندې ونيوې او د هغې پر بنسټ یې د خپلو پلانونو په جوړولو پیل وکړ.

د جنوري د میاشتې په 29 نېټه د متحده ایالاتو ولسمشر، کانگرس ته د (یو موټي ولس) تر نامه لاندې خپله وینا واوروله؛ خو د دغه وینا یوه مهمه ځانګړتیا دا وه چې دا ځل د افغانستان د دولت انتقالی ولسمشر، حامد کرزی هم ورسره حاضر و. د وینا په ترڅ کې جورج ډبلیو بوش د ترهګرۍ په وړاندې د جګړې اهداف داسې اعلان کړل: (زموږ ولس به د دوه اهدافو په لاس ته راوړلو کې ټینګ او زغمونکي واوسي. لومړی هدف دا دی چې موږ غواړو د ترهګرو کمپونه وټرو، د دوی پلانونه شنې کړو او دوی عدالت ته کش کړو او دوهم هغه دا چې موږ باید د هغه ترهګرو او رژیمونو مخنیوی وکړو چې د کیمیاوي، بیالوژیکي او اتمی وسلو په لټه کې دي او غواړي په دې واسطه متحده ایالات او نړې وویروي. د ((لاسونو پرکا)).

زموږ پوځ په افغانستان کې د ترهګرو د روزنې کمپونه له کاره غورځولي؛ خو په ځینو نورو هیوادونو کې لا تر اوسه هم دغه ډول کمپونه شته. د حماس، حزب الله، اسلامي جهاد او جیش محمد په شان نورې ترهګرې ډلې لا تر اوسه هم په لیرې ځنگلونو او د لویو ښارونو په مرکزونو کې پټې دي.

زموږ دوهم هدف دا دی چې د هغه رژیمونو مخنیوی وکړو چې د ترهګرو مرسته کوي او د ډله ایزې وژنې د وسلو په واسطه غواړي امریکا او زموږ ملګري او متحدین تهدید کړي. د سپتمبر د 11 نېټې څخه وروسته، ځینې دغه رژیمونه ډیر غلي دي؛ خو موږ د دوی اصلي څیره پیژنو. د شمالي کوریا رژیم په داسې حال کې د ډله ایزې وژنې د وسلو د جوړولو په حال کې دی چې ښاریان یې له لوږې سره مخامخ دي.

ایران هم په داسې حال کې په بېرته د دغه وسلو جوړولو ته دوام ورکړی او ترهګري صادروي چې ځینې زورواکي، د خپلواکۍ له پاره د ایران د خلکو هیلې ځپي.

عراق د امریکا په خلاف خپلې دښمنې ته دوام ورکړی او د ترهګرۍ ملاتړ کوي. د عراق رژیم له یوې لسیزې را پدېخوا د آنتراکس میکروب، وژونکو گازونو او اتمی وسلو د جوړولو د سیسې جوړوي. دغه رژیم له پخوا څخه په خپلو زرګونو ښاریانو باندې وژونکي گازونه کارولي او میندې او د هغوي ماشومان یې وژلي دي. دغه رژیم لومړی د نړیوالې پلټنې له ډلې سره موافقه وکړه؛ خو کله چې د کتونکو ډله عراق ته لاړه؛ نو بیرته یې وشرله. دغه رژیم له پر مخ تللي نړۍ څخه د کوم شي د پټولو په هڅه کې دی.

دغه ډول هیوادونه او د هغوي ترهګر متحدین د شیطانانو محورونه ګرځیدلي او د نړۍ سولې ته یې ګواښ پېښ کړی دی).

د متحده ایالاتو په متحدینو باندې فشار ډیر زیات شوی و. دوی له پنځو میاشتو راهیسې هر څه زغمل. د سپتمبر د 11 نېټې له بریدونو وروسته او د غم د مراسمو په ترڅ کې، دوی نه شواي کولای چې د متحده ایالاتو په کړنو

باندې مخامخ انتقاد وکړي. د متحده ایالاتو چارواکو هم په دې برخه کې له ډیرې ځیرکۍ څخه کار واخیست او د غم د مراسمو په اوږدولو او په ټلويزيون باندې د دغه مراسمو د نشر په مرسته یې دوی بوخت او ویریدلي وساتل.

خو له دې سره - سره د فبروري د میاشتې په 6 نیټه د فرانسې د بهرنیو چارو وزیر (هوبیرت فیدراین) د متحده ایالاتو د چارواکو د هیلو په خلاف گام پورته کړ. هغه د لومړي وزیر او ولسمشر د ملاتړ په درلودلو سره، د انترفرانس په ټلويزیوني چینل باندې څرگند شو او داسې یې وویل:

(مور د متحده ایالاتو متحدین او د امریکا د خلکو ملگري یو. مور د سپتمبر د 11 نیټې د ترهگریزو بریدونو څخه په را مینځ ته شوې غم کې له دوی سره ځان شریک بولو. مور له امریکایی خلکو سره خپل شریک مسولیت ادا کړی؛ خو د غبرگون په بنودلو کې باید یو منطق وي او بد کسان باید له مینځه لاړ شي. مور باید همدا راز دا ستونزه له ریښو څخه حل کړو. نن مور له دې وجې چې ټولې ستونزې د ترهگری په وړاندې د جگړې تر نامه لاندې را ټولوو، په خطر کې لویدلي یو. دا یو بې مسولیته کار دی. هیڅوک نه شي کولای چې د پوځي ځواک په کارولو سره له ترهگری سره وجنگیږي او د ترهگری په وړاندې د جگړې تر نامه لاندې ټولې ستونزې حل کاندې. د ستونزو حل باید د هغه په ریښو کې ولټول شي. مور باید د نیستۍ، بې عدالتۍ او سپکاوو ستونزې حل کړو. اروپا باید د دغه ستونزو په حل کې هلې ځلې وکړي. که مور نه غواړو چې امریکایی پالیسي ومنو؛ نو باید ووايو مور کولای شو چې دا خبره ووايو او باید وپې وایو. د امریکایی خلکو سره ملگرتوب او په ناتو کې د امریکا متحد والی، د دې مانا نه لري چې مور یو له بل سره تړلي یو او د هر شي په هکله یو شان فکر کوو. مور باید له متحده ایالاتو سره د ملگرتوب په فضا کې خبرې وکړو. مور دا نه وایو چې متحده ایالات دې آرام کیني. مور غواړو چې متحده ایالات د نړۍ د ستونزو په حل کې بنکيل واوسي او دا وایو چې د متحده ایالاتو له مرستې پرته هیڅ لویه ستونزه نه شي حل کیدای. مور غواړو چې امریکا په خپله نه، بلکه په دوه اړخیزه توگه له خپلو ملگرو سره یو ځای پریکړې وکړي. که مور غواړو چې زموږ غږ واوریدل شي؛ نو باید چوپ ونه اوسو او وغږیږو).

(کولن پاول) په واشنگټن کې د فرانسوي وزیر سپارښتنو ته سره له دې چې د سپکاوو په سترگه وکتل، هیڅ ارزښت ورنکړي.

دوه روځې وروسته د فرانسې لومړي وزیر (لیونیل جوسپین) له فرصت څخه گټه واخیسته او د اروپا د پارلمان په یوه غونډه کې یې نړیوالو اوریدونکو ته د خپل زړه غم داسې بیان کړ:

(د سپتمبر د 11 نیټې له بریدونو وروسته مور له متحده ایالاتو سره خپله ټینگه همکاري په ښکاره ډول څرگنده کړه او په هغه ځوابي عمل کې مور له دوی سره مرسته وکړه چې د دغه بریدونو په وړاندې باید ښودل شوی وای. د ترهگری په وړاندې دا ډول گډ عمل باید په ټینگ عزم تر سره شي؛ خو دا په هیڅ ډول دا مانا نه ورکوي چې مور هغه ستونزو ته چې د سپتمبر له 11 نیټې وروسته ولاړې شوي پاملرنه ونکړو. که رښتیا ووايو مور یوازې د ترهگری په وړاندې د جگړې تر نامه لاندې، د نړۍ ټولې ستونزې نه شو حل کولای او نه هم لوی پوځي ځواکونه کولای شي چې د هر ډول ستونزو په حل کې مرسته وکړي. مور په یقیني ډول غواړو چې په نړیواله ټولنه کې باید انډول شته وي. زموږ دا پوهاوی د هر اړخیز عمل په بنسټ ولاړ دی. د نړیوالي ټولني غږي باید په گډه د ستونزو په

حل کې مرسته وکړي، ځکه هېڅ هیواد په یوازې توګه نه شي کولای چې ستونزې په خپله حل کاندې. موږ هیله مند یو چې متحده ایالات یو اړخیز ګام پورته نکړي او زموږ لیدلوري ته هم احترام وکړي. موږ په دې آند یو چې د متحده ایالاتو له مرستې پرته موږ هغه انډوال نه شو راوستلای چې په هکله یې فکر کوو. موږ به تر هغه ځایه چې شونې وي، د همکارۍ د ډېرولو له پاره کار وکړو.

د اروپا د ځینو چارواکو له څرګندونو سره سم په ټوله اروپا کې شکونه پیدا شول. د فبروري په 9 نېټه د اروپایي اتحادیې د بهرنیو اړیکو کمیسار (کریس پټین) هم خپله چوپتیا ماته کړه او له ګارډین روځپاڼې سره په مرکه کې یې د متحده ایالاتو د مطلق والي په اړه د فرانسې انتقادونه په ځای وبلل او متحده ایالات یې وهڅول، چې خپلو متحدینو ته غوږ ونیسي. نوموړي زیاته کړه چې متحده ایالات په یوازې ځان پر مخ نه شي تلای او دوی باید دا فکر ونکړي چې موږ خپل غږونه نه شو پورته کولای.

په متحده ایالاتو باندې د انتقادونو لړۍ د اروپا د بهرنیو چارو د وزیرانو تر هغه کانفرانس پورې هم ورسیده چې د هسپانیا په (سیونکاس) کې جوړ شوی و. دوی ټول سمدلاسه د (فیدراین) او (پټین) په څرګندونو سره سلا شول.

د یاغیتوب لړۍ لا زیاته شوه او په برلین کې د ناټو د غونډې په مهال یې هم نښې ولیدل شوې. د کاناډا لومړي وزیر د غونډې په مهال دا خبره رد کړه چې د ناټو قوانین د افغانستان له پاره هم صدق کوي او زیاته یې کړه چې دوی به په هغه یو اړخیزه شخړو کې بنکيل نه شي چې د امریکا په واسطه را مینځ ته کېږي.

اوس پوښتنه دا ده چې حقایق په رښتیا را برسیره شي؟

یوولسم څپرکی: دسیسه

هغه دلایل چې موږ ذکر کړل او لاسرسي ورته لرو، د دې حقیقت پوهاوي ته لاره پرانیزي چې د سپتمبر د 11 نېټې بریدونه د امریکا د دولت د میکانیزم له امله زېږېدلي وو؛ خو سره له دې اوس د نړۍ خلک د اسامه بن لادن له خیالي کیسې سره بلد شوي دي او دا د ډیر ځپګان وړ خبره ده چې ګورو د امریکایي خلکو نژدې 3000 هیوادوال د درواغجنو تگلارو قرباني شول. د متحده ایالاتو د پوځ لویو درستیزوالو پخوا هم د خپلو خلکو په وړاندې د ترهګرۍ پلانونه جوړ کړي وو؛ خو د عملی کولو فرصت لاس ته نه و ورغلی. دلته به موږ بیرته تاریخ ته لار شو او څو بیلګې به تاسو ته وړاندې کړو.

د کیوبا د 1958 کال د هغه چریکي عملیاتو په ترڅ کې چې د (فیدل کاسترو او راول کاسترو، چې ګیوارا او کامیلو سیفیوګوس) په وسیله پیل شوي وو، د (فولګینسیو بتیستا) ګوډاګۍ رژیم وپړخول شو. د دوی په واسطه نوي جوړ شوی دولت چې نور نو کمونیست نه وو، امریکایي لویو کمپنیو (ستندرد آیل، جی ام، آی تی تی، جی ای، شیراتون، هیلتون، یونایتد فروت او ایست انډیا) ته امر وکړ چې نور دوی حق نه لري، د تیرو شپږو کلونو په شان

دا ټاپو د خپلو موخو له پاره وکاروي. امریکایی شرکتونه متحده ایالاتو ته له ستندیدو وروسته، ولسمشر (ایزنهاور) ته قناعت ورکړ چې د کاستروگانو په واسطه جوړ شوی دولت له پنبو وغورځوي.

د 1960 کال د مارچ په 17 نیټه، ولسمشر (ایزنهاور) د دوی په اصطلاح د (کاسترو) د رژیم په وړاندې د پټو عملیاتو د پروگرام عملي کول تصویب کړل. د دې عملیاتو پروگرام که څه هم چې یوازې تر کیوبا پورې محدود و، د جورج تنیت (د ولسمشر جورج ډبلیو بوش په وخت کې د سي آی ای مشر) پلان سره سمون درلود او موخه یې دا وه چې د (کاسترو) رژیم په داسې یو رژیم بدل کړي چې د کیوبا د خلکو په گټه او د متحده ایالاتو له پاره د منلو وړ وي. د (ایزنهاور) له پلان سره سم دا هر څه باید په داسې توگه تر سره شوي وای چې د متحده ایالاتو نیغه مداخله پکې نه وای څرگنده شوې. (دا موضوع د سي آی ای CIA په را برسیره شوو اسنادو کې ذکر شوي ده).

د 1961 کال د اپریل په 17 نیټه، د کیوبایی تبعیدیانو او اجیرو عسکرو یوې ډلې چې د سي آی ای CIA له خوا روزل شوې وو، هڅه وکړه چې د خوگانو خلیج Bay of Pigs تر خپلې ولکې لاندې راوړي. دا عملیات ځکه له ماتې سره مخامخ شول چې نوی ولسمشر (کینیډي) چې په وروستیو کې سپینې ماڼۍ ته راغلي و، سیمې ته د متحده ایالاتو د هغه هوایی ځواک له استولو څخه ډډه وکړه چې له اجیرو عسکرو سره یې باید مرسته کړې وای. له جگړې څخه وروسته 1500 کسان د کیوبایی چارواکو له خوا اسیران شول. ولسمشر (کینیډي) دا عملیات رد کړل او د سي آی ای CIA مشر (آلن دولز Allen Dulles)، مرستیال مشر چارلز کابیل Charles Cabell او د شاته پاتې شبکې مشر (ریچارد بیسیل Richard Bissell) یې له دندې گوښه کړل. نوموړي د خپل نظامي مشاور، (جنرال مکسویل تیلر Gen. Maxwell Taylor) په مرسته د کورنیو څیړنو امر وکړ؛ خو د شته معلوماتو سره سم دا څیړنې په پوره ډول بشپړې نه شوې. ولسمشر کینیډي، د لوی درستیزوال کړنو ځکه حیران کړی و چې عملیات یې په داسې حال کې تصویب کړي و چې په ماته یې مخکې له مخکې پوه و.

له بهر څخه هر څه داسې ښکاریدل لکه چې امریکایی جنرالانو غوښتل، چې متحده ایالات له کیوبا سره په حقیقي جگړه کې ښکیل کړي.

ولسمشر (کینیډي) که څه هم چې د سي آی ای CIA ناکام عملیات رد کړل؛ خو هیڅکله یې د هاوانا په وړاندې د واشنگټن له دښمنۍ څخه ډکه تگلاره تر پوښتنې لاندې را نه وسته. (کینیډي) د داسې یوې ځانگړې ډلې د جوړیدو امر وکړ چې دنده یې د (کاسترو) په وړاندې د هڅو پیلول و. د نوموړې ډلې غړي، د ده ورور او لوی څارنوال (رابرت کینیډي Robert Kennedy)، پوځي مشاور (مکسویل تیلر Maxwell Taylor)، د ملي امنیت مشاور (مک جورج بوندي McGeorge Bundy)، د بهرنیو چارو وزیر (ډین روسک Dean Rusk) او د هغه مشاور (الکسیز جانسن Alexis Johnson)، د دفاع وزیر (رابرت مک نامارا Robert McNamara) او د هغه مشاور (روزویل گیلپاتریک Roswell Gilpatric)، د سي آی ای نوی مشر (جان مک کون John McCone) او لوی درستیز جنرال (لیمن لیمننتر Gen. Lyman Lemnitzer) وو.

نوموړې ځانگړې ډلې د مونگوس عملیاتو Operation Mongoose تر عمومي نامه لاندې د پټو عملیاتو پلانونه جوړ کړل. د عملیاتو د بڼه پرمختګ له پاره د بهرنیو چارو او دفاع وزارتونو او د سي آی ای CIA تر مینځ د عملیاتي اړیکو مشري جنرال (ایدوارد لنسډیل Gen. Edward Lansdale) (د دفاع مرستیال وزیر د دندې څرنگوالي ته په کتو، د ملي امنیت د ادارې مشر) ته سپارل شوې وه. په دې سربیره د سي آی ای په مرکزي دفتر کې د وروستي راپور اخیستونکې ډلې په توګه د ډبلیو ډلې Group W په نامه یوه ډله جوړه شوه چې مشري یې (ویلیم هاروي William Harvey) و.

د 1961 کال په اپریل کې د امریکا پوځ له یوه جدي بحران سره مخامخ شو؛ ځکه چې ستر جنرال (ایدوین واکر Maj. Gen. Edwin A. Walker) مخکې تر دې چې په جرمني کې د پلویو امریکایی ځواکونو د کنډک مشري په غاړه واخلي، مظاهري جوړې کړې او له همدې امله د ولسمشر (کینيډي) لخوا له دندې ګوښه شو. واکر په دې تورن شوی و چې په وسله وال پوځ کې یې داسې یوه نوې ډله جوړه کړې وه چې خپله عقیده او مذهب یې بدل کړي و. نوموړی جنرال د جان بیرچ John Birch د ټولني (بني لاسي بنسټ پاله ډله) غړی او د KKK (د پروتستانت مذهب لرونکو سخت دریځه ډله چې په امریکا کې د تور پوستو انسانانو د شتون خلاف ده او په ډیرو وژنو کې یې لاس لرلی) یو له ریښتنو مشرانو څخه و.

د سنا د بهرنیو اړیکو کمیټې ژر تر ژره په پوځ کې په پلټنو پیل وکړ. د پلټنو مشري د سناتور (البرټ ګور) چې د راتلونکي مرستیال ولسمشر پلار و په غاړه وه. د پلټنو په لړ کې سناتورانو د متحده ایالاتو لوی درستیز، جنرال (لیمینټزر) ته هم د جنرال (واکر) په دسیسه کې د لاس لرلو په تور، د شک په سترګه کتل. (د یادونې وړ ده چې د کوریا له جګړې وروسته جنرال واکر په دې فکر و چې د متحده ایالاتو دولت داسې تگلاری غوره کړې وې چې په لوی لاس یې د کمونیزم پراخوالي ته لار اواروله. ده وروسته له دې چې د دفاع وزارت د مرستیال، مک نماړا په واسطه له دندې ګوښه او ورتل شو، د میسیسیپي په پوهنتون کې د یوه تور پوستي ښوونکي د ټاکنې په اړه اعتراضی لاریون وکړ او له همدې امله د لوی څارنوال، رابرت کینيډي له خوا د بغاوت او سرکشی تور پرې ولګید او ونیول شو. نوموړی چې د محافظه کاره رسنیو ملاتړ له ځان سره درلود، د 5000 ډالرو جریمې په ورکولو بیرته له جیل څخه خوشی شو او وروسته معلومه شوه چې نوموړي د ((شارل دوګول)) ((د فرانسې ولسمشر)) د ترور له دسیسې سره مالي مرسته کړې وه او د هغې کمیټې مشري هم د ده په غاړه وه چې د ولسمشر جان اف کینيډي د وژنې په قضیه کې د شک په سترګه ورته کتل کیدل).

(البرټ ګور) پوهیده چې جنرال (لیمینټزر) د پټو عملیاتو په تر سره کولو کې ځانگړې پوهه لري. دا ځکه چې په کال 1943 کې ده له هغه هڅو سره لویه مرسته وکړه چې په پایله کې یې د ایټالیا دولت د هیتلر ملاتړ پرېښود او له متحدینو سره یو ځای شو او دوهم دا چې په کال 1944 کې (لیمینټزر) او (آلن ډولز) په سویس کې له نازي چارواکو سره له نژدې کتلې وو، چې د جرمني د تسلیمیدو په هکله جوړ جاري ته ورسیري. په دې سربیره نوموړي د ناټو د هغه مرکزی شبکې په جوړولو کې هم ګډون کړی و چې د هیتلر نازي اجنټان به یې د شوروي اتحاد په ضد کارول او

په لاتینه امریکې کې یې د بشري حقوقو مجرمین په خوندي ډول له سیمې څخه ایستلي وو. بالاخره (البرت گور) و نه توانید چې په وروستیو پېښو کې د جنرال (لیمینتزر) لاس لرل ثابت کړي.

د جنرال (لیمینتزر) هغه پټې مکاتېبې چې څو کاله پخوا را برسیره او خپرې شوې ښیې چې ده او په اروپا کې د متحده ایالاتو د پوځ قوماندان، جنرال (لوریس نورستاد) او نورو لوړپوړه چارواکو، د ولسمشر (جان اف کینیدی) د تگلارو د وړاندوړو په دسیسو کې هم لاس درلود.

پوځي سخت دریځو د ولسمشر (کینیدی) له خوا په کیوبا کې د پوځي لاسوهنې ردیدل وغندل. دوی د سي آی اې CIA ملکي کارکوونکي په دې تورن کړل چې د هغوی د خرابو پلانونو له کبله د خوگانو د خلیج نیول ناکام شول او ولسمشر (کینیدی) یې له دې کبله چې د هوايي ملاتړ د استولو مخنیوی یې کړی و، د ډارن په نوم ونوماوه. دوی د خپلو غوښتنو د پوره کولو له پاره د دوهم ځل له پاره داسې پلان جوړ کړ چې ولسمشر (کینیدی) ته د پوځي لاسوهنې له پاره، یوه سیاسي پلمه جوړه کړي. نوموړی پلان چې د نارتوردز د عملیاتو Operation Northwoods په نوم یادیده، د برید جنرال (ویلیم کرایگ) د څیړنو پر بنسټ جوړ شوی و او د 1962 کال د مارچ په 13 نیټه، د اوگمینت ځانگړی ډلې ته، د جنرال (لیمینتزر) په واسطه وړاندې شو. غونډه په پنتاگون کې د دفاع وزارت د مرستیال په دفتر کې جوړه شوه او د ماسپینین له 2:30 بجو څخه د شپې تر 7:30 بجو پورې دوام وکړ؛ خو د کلکو مخالفتونو له وجې پرته له کومې لاس ته راوړنې پای ته ورسیده. د غونډې د خرابیدو لامل د (مک نمارا) له خوا د نوي پلان ردیدل و او له همدې امله جنرال (لیمینتزر) دومره غوسه شوی و چې آن گوانبونه یې ورکول.

د ولسمشر (کینیدی) د ادارې او لوی درستیز تر مینځ د بنمنۍ تر شپږو میاشتو پورې دوام وکړ او له هغې وروسته (لیمینتزر) له خپلې دندې گوښه او په اروپا کې د امریکایي پوځونو د مشر په توگه ونومول شو. نوموړي اروپا ته له تللو مخکې امر وکړ چې د نارتوردز د عملیاتو د پروژې ټولې نښې دې له مینځه یوړل شي؛ خو (مک نمارا) د هغه اسنادو یوه کاپي له ځان سره پټه وساتله چې ده ته ورکړل شوي و. د یادونې وړ ده چې د نارتوردز د عملیاتو په هکله ساتل شوي اسناد د لومړي ځل له پاره په استرالیا کې د (جان الیسون) له خوا خپاره شول او د متحده ایالاتو دولت یې په اړه هیڅ غبرگون و نه ښود. نوموړي اسناد د دوهم ځل له پاره د اې بي سي ټلوویزیوني چینل د خبریال (جیمز بمفورد) له خوا د هغه پروگرام په ترڅ کې خپاره شول چې پکې د متحده ایالاتو د ملي امنیت د ادارې په هکله خبرې وشوې او ډیر تاریخ پوهان یې وپارول.

د نارتوردز د عملیاتو پلان د دې له پاره جوړ شوی و، تر څو نړیوالې ټولنې ته وښیې چې (فیدل کاسترو) یو بې مسولیته مشر و او د لویدیځ د سوله ایزې فضا له پاره یې گوانبونه جوړ کړي و. د دې عملیاتو پلان په داسې توگه طرح شوی و چې د هغه لویو زیانونو د اړولو په اړه کیوبا تورنه شي چې په اصل کې متحده ایالاتو اړولي وو. مور دلتا د نوموړي پلان یوازې څو برخو ته په لاندې ډول اشاره کوو:

- په گوانتنامو کې د امریکایی پوځونو په اډه باندې برید کول. دا عملیات به د کیوبایی اجیرو عسکرو له خوا چې د کیوبایی پوځ یونیفورم به یې په غاړه وو، سر ته رسیدل. د برید په ترڅ کې به د وسلو ډیپو چاودله چې دې به په خپله له ځان سره لوړ انساني او مالي زیانونه درلودل.
- د کیوبا تر واکمنۍ لاندې او بو کې باید یوه امریکایی بیړۍ په داسې ډول ډوبه شوې وای چې خلکو ته یې د مینې Maine بیړۍ ډوبیدل په یاد کړي وای. نوموړې بیړۍ په کال 1898 کې کیوبا ته نژدې له مینځه یوړل شوه او له همدې امله امریکا، په کیوبا باندې چې په هغه وخت د هسپانیا مستعمره وه، یرغل وکړ. د پلان سره سم به بیړۍ خالي او د لیږې واټن څخه د کمپیوټر په واسطه کنترولیدای. د بیړۍ چاودنه به په داسې ډول رامینځ ته کیدای چې د کیوبا له پلازمینې، هاوانا او سانتیاگو څخه به خلکو لیدله او له دې سره به د پینې شاهدان هم پیدا شوی وای. د ژغورنې عملیات به په داسې ډول په مخ وړل شوي وای چې خلکو به فکر کاوه چې ډیر کسان مړه شوي دي. د قربانیانو شمیره به ژر تر ژره په روځپاڼو کې خپریده او د درواغجنو جنازو په څښولو سره به د ولس غوسه پارول شوې وای. عملیات به په داسې حال کې تر سره کیدل چې کیوبایی بیړۍ او الوتکې به په سیمه کې وې، چې کیوبا د بریدونو په تر سره کولو باندې تورنه شي.
- په میامی او حتی واشنگټن کې میشت تبعید شوي کیوبایان به د پلاستيکي چاودنو په وسیله ویرو ل کیدل. د دې کار ملامتیا به په تش په نامه کیوبایی اجنتانو اچول کیده، دوی به نیول کیدل او د درواغو اعتراف به ترینه اخیستل کیده. له دوی څخه به هغه اسناد هم نیول کیدل، چې له مخکې څخه په جعلی ډول جوړ شوي وو او نوموړي اسناد به په روځپاڼو کې چاپیدل.
- د کیوبا په گاونډیو هیوادونو کې به د کیوبا له خوا د یرغل ویره خپریده، چې په پایله کې به نوموړو هیوادونو پوځونه تیارسی شوي وای. یوه د درواغو کیوبایی الوتکه به د شپې له خوا د دومینیکن جمهوریت او په سیمه کې د نورو هیوادونو هوايي حریم ته ننوته او هلته به یې داسې بمونه غورځول، چې شوروي اتحاد جوړ کړي وو.
- د یوې فضایی بیړۍ په ویشتلو سره به د نړیوالو پاملرنه دې موضوع ته اړول کیده. د دې پینې قرباني به د (جان گلین) په نامه هغه څوک و چې د لومړي ځل له پاره د زمکې مدار ته تللی و.

د پورتنیو پلانونو سربیره، یو بل لمسونه هم په پام کې نیول شو:

- دا شونې وه چې داسې یوه پیننه را مینځ ته شي چې په ترڅ کې یې یوه کیوبایی الوتکه د متحده ایالاتو یوه کرایه شوې ملکي الوتکه په نښه کړي. کرایه شوې الوتکه به له متحده ایالاتو څخه جمیکا، گواتیمالا، پاناما او یا وینزویلا ته په لاره وه. د امریکایی اجنتانو یوه ډله به د زده کوونکو په بڼه، هغه الوتکې ته پورته کیدل چې له مخکې څخه د سي آی ای CIA په واسطه کرایه شوې وه. په فلوریدا کې به دا الوتکه له یوې بلې هغې سره بدلیده او مسافرین به یې په پټه توگه بیرته د سي آی ای CIA مرکز ته لیږدول کیدل. دوهمې الوتکې به چې تشه او له لیږې څخه اداره کیده، خپلې الوتنې ته دوام ورکاوه. د الوتنې په درشل کې به له الوتکې څخه داسې خپې خپرې شوې وای چې بنودل یې په نوموړې الوتکه باندې یوې کیوبایی جنگي جټ الوتکې برید کړی او بیا به په هوا کې چاودله.

د پلان سره سم پورتنیو عملیاتو د گڼ شمیر ملکي او پوځي امریکایانو مړینه هم له ځان سره درلوده؛ ځکه پرته له دې د خلکو د مفکورو بدلول شوني نه وو او همدا یوازنی لار وه چې متحده ایالاتو کولای شوی په کیوبا باندې پوځي یرغل وکړي.

د (جان اف کینیدی) په آند (لیمینتزر) یو لیونی و چې د څو لویو بې اصوله شرکتونو له خوا یې کلک ملاتړ کیده. دغه نوی ټاکل شوي ولسمشر هغه وخت د خطر احساس وکړ، کله چې مخکیني ولسمشر (ایزنهور) د خپلې خدای پامانی په وینا کې داسې وویل:

(موږ باید د خپل پوځي جوړښت څخه په گټې اخیستې، ځینې کړي پرینږدو چې زموږ د دولت تگلارې تر خپلې ولکې لاندې راولي او بدلې یې کړي. دا خطر شته چې ځینې کسان واک په لاس کې واخلي او بیا خپل واک په غلطه توګه وکاروي. موږ باید هیڅکله پرینږدو چې زموږ خپلواکي او ولسواکه عقیده له خطر سره مخامخ شي. موږ د چا احسان ته اړ نه یو. یوازې یو خبرداری کولای شي چې زموږ د سوله ایزو اهدافو سره سم، زموږ دفاعي صنعت او پوځي میکانیزم ته وده ورکړي او له دې سره به زموږ پوره خپلواکي او امنیت بنیرازه شي).

(جان اف کینیدی) په رښتیا هم د جنرال (واکر) جنرال (لیمینتزر) او د هغوی د ملګرو په وړاندې مقاومت وکړ او په کیوبا، لاوس، ویتنام او بل هر ځای کې یې د کمونیزم په وړاندې د هغوی د فکري جګړې نظریه رد کړه؛ خو له بده مرغه د 1963 کال د نومبر په 22 نیټه نوموړی ترور شو.

جنرال (لیمینتزر) په کال 1969 کې تقاعد واخیست؛ خو په کال 1975 کې کله چې د مشرانو جرګې د ولسمشر (نیکسون) په وخت کې د سي آی ای CIA د کړنو په اړه د څیړنو امر وکړ، جنرال (فورد) له ده څخه وغوښتل چې په څیړنو کې ګډون وکړي. د یادونې وړ ده چې په هغه وخت کې جنرال (فورد) د واکمنیت د رسوایی له قضیې وروسته چې په پایله کې یې ولسمشر (نیکسون) استعفا ته اړ شو، د متحده ایالاتو د انتقالی دورې ولسمشر و. (لیمینتزر) له ولسمشر فورد سره مرسته وکړه چې شته شخړې له مینځه یوسي او له هغې وروسته، فورد یو ځل بیا له ده څخه غوښتنه وکړه چې د سي پی ډي (د اوسني خطر کمیټه Committee on the Present Danger) کمیټې مشري په غاړه واخلي. دا کمیټه په هغه وخت کې چې پخوانی (بوش) د سي آی ای CIA مشر و، د نوموړې ادارې له خوا جوړه شوې وه او دنده یې د پخواني شوروي اتحاد په وړاندې تبلیغات و. د کمیټې له مشرانو څخه یو هم (پال والفوینتزر) و چې په 2001 او 2002 کلونو کې یې د افغانستان د عملیاتو مشري کوله. له دې سره سم، جنرال (ویلیم کرایګ) یا هغه څوک چې د نارتور دزد عملیاتو په هکله یې لومړنۍ څیړنې کړې وې، د ولسمشر فورد له خوا د متحده ایالاتو د ملي امنیت د ادارې د مشر په توګه وټاکل شو. جنرال (لیمینتزر) د 1988 کال د نومبر په 12 نیټه مړ شو.

د (کینیدی) د ترور په اړه د امریکایی ولس مفکورې په کال 1992 کې د (اولیور ستیون) په نامه د سینمایی فلم له خپریدو بیرته وپاریدلې. د نوموړي فلم کیسې د چارواکو له هغه رسمي څرګندونو سره تضاد درلود چې د کینیدی

د ترور په هکله یې کړې وې. له همدې امله ولسمشر (کلینتون) امر وکړ چې د (کینډي) د وخت گڼ شمیر پټه اسناد دې برسیره شي او له دې سره د نارتور دزد عملیاتو د پروژې په هکله هغه یوازنی پانې هم برسیره شوې چې (مک نما) له ځان سره ساتلې وې.

د پورتنی تاریخي تعامل په پام کې نیولو سره، په خواشینۍ سره باید وویل شي د متحده ایالاتو په کورنیو دسیسو کې د بې خبره امریکایانو وژنه او قرباني کوم ناشونی کار نه دی. په 1962 کال کې ولسمشر (کینډي) د خپلو پوځي جنرالانو د لیونتوب په وړاندې مقاومت وکړ او له همدې امله یې خپل ژوند له لاسه ورکړ؛ خو دا معلومه نه ده چې د دغسې لیونیو اعمالو په وړاندې به د (جورج ډبلیو بوش) غبرگون څه شي و او آیا دی هم له داسې حالاتو سره مخامخ شوی و چې (کینډي) ورسره لاس او گریوان و او که نه؟

د متحده ایالاتو وروستی تاریخ مور ته نښی چې کورنۍ ترهگری په دې هیواد کې یو عادي عمل دی. اف بی آی FBI له 1996 کال راهیسې د کورني ترهگری د پیښو کلني راپورونه خپروي. دوی په 1995 کې څلور، په 1996 کې اته، په 1997 کې پنځه ویشته، په 1988 کې اوولس او په 1999 کې د ترهگری 19 پیښې ثبت کړې دي. په نوموړو ډیرو پیښو کې پوځي او نیمه پوځي ښي لاسو ډلو لاس لرلی.

د (دیلمارت ایدوارد فریلند) په نامه یو څوک په تورنتو کې د کاناډا د سترې محکمې په وړاندې، د متحده ایالاتو د پوځ په مینځ کې د داسې دسیسې په شتون شهادت ورکړ چې پوځ باید د سپتمبر د 11 نیتې بریدونه سر ته رسولی وای.

نوموړی چې د غلطو بانکي معاملو د کولو په تور د کاناډا د پولیسو له خوا نیول شوی و، د متحده ایالاتو د سمندري ځواکونو له استخباراتو څخه د خپلو سندونو په غوښتلو، له ځان څخه دفاع وکړه. ده پولیسو ته وویل چې روسیې ته د دې له پاره تللی و، چې په مسکو کې د کاناډا د سفارت د یوه کمپیوټر پوه، (مارس باستین) د ترور او په نیویارک د بریدونو د تیاریو په هکله معلومات ټول کړي. پولیسو د څیړنو په ترڅ کې ده ته وویل چې (مارس باستین) ترور شوی نه و، بلکه د نشې په حال کې یې د خپګان ضد گولۍ خوړلې او مړ شوی و. دوی سربریره پردې د (فریلند) څرگندونې تشې پلمې وبللې او هغه یې په جیل کې واچاوه.

د 2001 کال د اګست د میاشتې په 12 نیتې (فریلند) د جیل چارواکو ته یو داسې مهر شوی لیک واستاوه چې په کې د نیویارک راتلونکو بریدونو ته اشاره شوې وه؛ خو د کاناډا چارواکو د ده لیک ته ارزښت ورنکړ. د سپتمبر په 14 نیتې دوی لیک پرانیست او د هغه بریدونو په اړه یې پکې واضح معلومات وموندل چې درې روځې مخکې د نیویارک په ښار کې پیښ شوي وو. له همدې امله دوی په بیره له پنتاګون سره اړیکه ونیوه؛ خو هغوی ورته وویل چې دیلمارت [مایک] فریلند په 1986 کال کې د متحده ایالاتو له سمندري ځواک څخه وتلی و او هیڅکله د سمندري ځواکونو په استخباراتو کې ښکیل نه و. د کاناډا فدرال څارنوال د همدې لامل پر بنسټ د (فریلند)

څرگندونې رد کړې او د تورنتو په ستره محکمه کې قاضیانو ته داسې وویل: آیا دا خیالي کیسه شونې ده؟ زموږ په فکر دا کیسه نه یوازې ناشونې ده بلکه هیڅ عاقل انسان به ورته غوږ و نه نیسي.

خو د طبي څيړونکي (لاين دوشين Line Duchesne) په واسطه شوو څيړنو څه موده وروسته وښوده چې د کاناډا د سفارت ديپلمات (مارس باستين) په اصل کې ترور شوی و او له همدې امله د (فريلند) څرگندونو څه نا څه بيرته خپل اعتبار لاس ته راوړ. دوهم دا چې د 2002 کال د جنورۍ په 25 نيټه، د (فريلند) وکيلانو (روکو گلاتي Rocco Galati) او پال دلانسکي Paul Dlansky د تورنتو د سترې محکمې د پرانيستې غونډې په مهال، له پنتاگون سره په داسې حال کې اړيکه ونيوه چې د ټيليفون غږ لوړ و او ټولو اوریده. په داسې حال کې چې د محکمې قاضي هر څه اوریدل، د پنتاگون کارکوونکو د تلفون له لارې وويل چې (فريلند) اوس هم په سمندري ځواکونو کې دنده لري او کله چې له دوي څخه غوښتنه وشوه چې ټيليفون خپل مشر ته ورکړي؛ نو د تلفون آپريټر د وکيلانو اړيکه د سمندري ځواکونو د استخباراتو له ادارې سره ټينگه کړه.

لکه چې مخکې مو ذکر وکړ، د سپتمبر د 11 نيټې د بریدونو په هکله د پنځو هیوادونو استخبارات (جرمني، مصر، فرانسه، اسرایيل او روسیه)، د (فريلند) په شان د سمندري ځواکونو د استخباراتو کارکوونکي او هغه کسان لا له مخکې پوهیدل چې د اودیگو کمپنۍ ته یې پیغامونه استولي وو؛ خو هیڅوک د اسهامو د سوداگریز مارکیټ له پټو معاملو څخه خبر نه و.

د (رند کارپوریشن Rand Corporation) د شرکت مرستیال مشر (بروس هوفمن Bruce Hoffman) د کانگرس غونډې ته د وینا په مهال په ښکاره ډول وویل چې که څه هم چې دا بریدونه ډیر لوی و؛ خو بیا هم نه اټکل کیدونکي و (د رند کارپوریشن شرکت د 160 ملیونه ډالرو کلنۍ بودجه په درلودلو سره د نظامي ستراتیژۍ په برخه کې د نړۍ تر ټولو لوی شخصي څيړنيز مرکز دی. دغه شرکت همدا راز د امریکا د پوځي صنعت د شرکتونو استازی هم بلل کیږي. د دې شرکت مشر ((جیمز تامسن)) دی او نور مدیران یې د کارلايل گروپ مشر ((فرانک لوچي)) کاندولیزا رایس او دونالد رمسفیلد دي. دا هم باید وویل شي چې ((زلمي خلیلزاد)) د یوه څه مودې له پاره په دې شرکت کې د کارپوه په توگه کار کاوه.

((بروس هافمن)) د نیویارک له بریدونو شپږ میاشتې مخکې د متحده ایالاتو د هوایي ځواک د اکاډمۍ په یوه کانفرانس کې په ښکاره ډول د سپتمبر د 11 نيټې (نه اټکل کیدونکو) بریدونو ته له مخکې اشاره کړې وه. د نوموړي لاندې څرگندونو ته په کتو سره ثابتیږي چې ده د کانگرس غړو او نړۍ ته درواغ ویلی وو: (موږ هڅه کوو چې د القاعدې د شبکې او هغه ډلو په وړاندې خپل پوځونه تیار کړو چې له بن لادن سره تړاو لري. که د یوې شیبې له پاره د هغه بمې برید په هکله فکر وکړو چې په 1993 کال کې په نړیوال سوداگریز مرکز باندې وشو؛ نو دې پایلې ته رسیږو چې د هغه برید له امله کیدای شوای چې شمالي برج په جنوبي برج باندې ولویږي او 60000 کسان ووژل شي. دا شونې ده چې دوی د خپلو اهدافو د له مینځه وړلو له پاره نورې وسلې او نور تکتيکونه پیدا

کړي؛ خو دا چې دوی بې پیلوټه او له لیرې واټن څخه کنټرولیدونکې ډرون Drone الوتکې په خپل واک کې لري، زما په آند یوه یقیني خبره ده.

آیا دا یوه وړاندوینه نه وه؟

دیموکرات گوند د دې له پاره چې جمهوریت غوښتونکی گوند له بدغوني حالت څخه بیرته وگرځوي، د 2000 کال هغه بودجوي قانون او د کمیسیون جوړونې ته رایه ورکړه چې هدف یې د متحده ایالاتو د ملي امنیت د فضایی ادارې تحلیل او څیړنه وه. نوموړي کمیسیون د 2001 کال د جنوري په 11 نیټه خپل راپور چارواکو ته وړاندې کړ. د نوموړي کمیسیون مشر (دونالد رمسفیلد) د راپور له تسلیمیدو څخه څو روځې مخکې، په رند Rand شرکت کې خپله دنده پرېښوده او د (بوش) په اداره کې د دفاع د وزیر په توگه وټاکل شو. د نوموړي کمیسیون له یوولسو څخه 8 غړي متقاعد جنرالان وو او ټول د توغندیو د دفاعی سپر د پروگرام پلویان وو. د دوی د کمیسیون په 32 کاري روځو کې د وخت حالاتو ته هیڅ پاملرنه نه وه شوې او یوازې د هغه پوښتنو ځوابونه پکې څیړل شوي وو چې د دغه کمیسیون ټول غړي بنایي ورسره مخ شوي وای.

د (رمسفیلد) د کمیسیون له پاره باندنۍ فضا د زمکې، آسمان او سمندر په شان یوه پوځي ساحه وه. ده غوښتل چې د ملي امنیت فضایی اداره باید د زمکني، هوایی او سمندري ځواکونو په شان پوځي څانگه ولري. د ده په آند متحده ایالاتو باید فضا تر خپلې ولکې لاندې راوستې وای او د بل هر هغه ځواک مخنیوی یې کړی وای چې غوښتل یې هلته ځان ورسوي. د دې کار پایله به دا وه چې متحده ایالات به د یوازیني لوی نړیوال ځواک په توگه پیژندل شوی وای.

د (رمسفیلد) کمیسیون 10 لاندې تجویزونه جوړ کړي وو:

- د باندنۍ فضا وسله وال ځواک به ولسمشر ته راپور ورکوي.
- ولسمشر باید د ځان له پاره د باندنۍ فضا په برخه کې یو مشاور وټاکي، تر څو متحده ایالات وکولای شي خپلې گټې په پوره توگه لاس ته راوړي.
- د متحده ایالاتو ټولې استخباراتي ادارې باید یو له بل سره یو ځای او د ملي امنیت د شورا د ننه، د باندنې فضا د وسله وال ځواک تر لاندې کار وکړي.
- د باندنۍ فضا وسله وال ځواک به په یوه وخت کې د استخباراتو د سرچینې او د یوې زهري وسلې په توگه کار کوي او هدف به یې د استخباراتي ادارو او دفاع وزارت تر مینځ د داسې اړیکو جوړول وي چې مشري به یې په پوره ډول د سي آی ای CIA د مشرتابه په غاړه وي.
- د دفاع وزیر باید د ځان له پاره د باندنۍ فضا یو مرستیال وزیر وټاکي.
- فضایی قومانداني باید د هوایی ځواک له قوماندانۍ څخه بېله وي.
- د باندنۍ فضا وسله وال ځواک باید د نورو ځواکونو د خدماتو د لاسته راوړنې وس ولري.
- د فضایی انځورگرۍ اداره باید د هوایی ځواک د مرستیال وزیر تر قوماندې لاندې راشي.

• د دفاع وزیر باید په خپله د فضایی څیړنو او په دې برخه کې د پانګونو د پرمختګ څارنه وکړي، تر څو د متحده ایالاتو د پوځ او نورو پوځي ځواکونو تر مینځ توپیر ډیر کړای شي.

• د پوځ د فضایی پروګرام له پاره باید لویه بودجه ځانګړې شي.

خو سره له دې، د بهرنۍ فضا د نظامي کیدلو پلان د دې تر څنګ چې د 1972 کال د لوی واټن ویشتونکو توغندیو د مخنیوي له تړون سره یې تضاد درلود، په لاره اچول یې ناشونی کار وو.

د (رمسفیلد) او هوایی ځواک د جنرالانو له پاره د سپتمبر د 11 پېښې د یوې داسې معجزې په توګه وې، چې ټول واک یې دوی ته ورکړ تر څو یې په هر ډول چې زړه وغواړي، وکاروي.

(رمسفیلد) د سپتمبر په 11 نیټه د ماښام په 6 بجو او 42 دقیقو په پنتاګون کې یو خبري کانفرانس ته وینا وکړه. د دیموکرات او جمهوري غوښتونکو ګوندونو مشرانو د دې له پاره چې په هغه ستونزمنو شیبو کې د امریکایی ولس یووالی څرګند کړي، له ده سره یو ځای په کانفرانس کې ګډون وکړ. په هغه وخت کې د ولسمشر (بوش) هیڅ پټه نه لګیده او نړۍ په ناآرامۍ سره د متحده ایالاتو غبرګون ته سترګې په لاره وه.

(رمسفیلد) د خبري کانفرانس په مینځ کې د نړیوالو رسنیو په وړاندې سناتور (کارل لیوین) ته په تونده لهجه داسې خطاب وکړ: سناتور لیوین، په کانګرس کې تاسو او د دیموکرات ګوند نورو غړو ویره څرګنده کړې ده چې تاسو د پنتاګون د دفاعي او په خاص ډول د میزایلو د دفاعي سیستم د بودجې د فوق العاده ډیرښت له پاره کافي پیسې نه لرئ، اوسنیو حالاتو ته په کتو سره، آیا تاسو لا تر اوسه هم دا فکر نه دئ کړئ چې دا هیواد له بیړنیو حالاتو سره مخامخ دي او باید دفاعي بودجه او مصرف ډیر شي؟ آیا ستاسو په آند اوس هم دفاعي بودجه ډیره نه کړای شي؟

د (رمسفیلد) پورتنۍ څرګندونې په پېښو باندې د اعتراف څخه پرته بله هیڅ مانا نه شي درلودلای.

لنډیز

که د افغانستان له جګړې څخه اصلي ګټه اخیستونکي د امریکا د انرژۍ لوی شرکتونه دي؛ نو د نظامي صنعت لوی شرکتونه د سپتمبر د 11 نیټې د بریدونو لوی ګټونکي دي. له 2001 کال څخه را پدېخوا د دوی خوبونه په حقیقت باندې د بدلیدو په حال کې دي.

ولسمشر (جورج ډبلیو بوش) تر هر څه مخکې هغه تړون په یو اړخیز ډول تر پېښو لاندې کړئ او غندلئ یې دی چې د اوږده واټن ویشتونکو توغندیو د تولید مخنیوی کوي.

د سپتمبر د 11 نیټې په بریدونو کې د سي آی اي د ناکامۍ له وجې نه یوازې د دغه ادارې مشر له دندې و نه ایستل شو، بلکه د نوموړې ادارې بودجه 42% ډیره شوه، تر څو د نړیوالو عملیاتو پلان په ښه توګه عملي شي.

د متحده ایالاتو د پوځ بودجه چې د شوروي اتحاد له پرځیدو څخه وروسته هیڅ وخت نه وه کمه شوه، په ناڅاپه توګه فوق العاده ډیره شوه. که هغه پیسې چې له بریدونو وروسته د دفاع وزارت بودجې ته ځانګړې شوې وې او هغه پیسې چې په آینده بودجه کې باید په پام کې نیول شوې وای، وشمیرل شي نو د پوځ په مصارفو کې 24% لوړوالی ښیي. سره له دې چې اوس د وسلو د پراخوالي لوبې پای ته رسیدلې او د امریکا په وړاندې کوم لوی مخالف نشته؛ خو د امریکا د پوځ بودجه به په راتلونکو پنځو کلونو کې (له 2002 کال را پدېخوا) له 2 تریلیونه ډالرو څخه واوړي. د متحده ایالاتو د پوځ بودجه سر له همدا اوسه (2002 کال) د 25 لویو پوځونو د بودجې سره مساوي ده.

اوس-اوس د متحده ایالاتو د دولتي میکانیزم په مینځ کې ډیرې د قدر وړ او شتمنې دندې د فضایی پروگرامونو او د استخباراتو د ادارو دي. داسې ښکاري چې د سپتمبر د 11 نیتې د پېښو سره په تړاو چې امریکایی ادارې کوم گامونه اخیستي، د ډیرو وینو، اوبنکو او خولو پیلامه به وي او لا تر اوسه هم نه ده مالومه چې د نړۍ نور کوم هیوادونه به په دې کې اور کې وسوځي.

د 2002 کال د فبروري 20، پاریس

د ژباړن چاپ شوي اثار:

- 1- وړې کیسې، د ماشومانو د کیسو ټولگه، الاذر خپرندویه ټولنه، 1385 ل هه (2006 م)، پېښور.
- 2- لوی دواغ!، تېری میسان، الاذر خپرندویه ټولنه، 1390 ل هه (2011 م)، کابل.

د لراو بر په برېښنايي کتابتون کي پر ليکه اثار

لراو بر کتابتون

• اسلام او مذهب :

- دروژې ډالۍ _____ ډاکټر نثار احمد صمد
- روژه درحمت، برکت او مغفرت مياشت _____ مؤلف: مولوي سيد محبوب شاه ساجد
- د اصحابانو کيسې _____ مولوي عبدالهادي حماد
- د مصطلح الحديث علم په سوال او جواب کښې _____ ليکونکی: شيخ مصطفى العدوي مترجم: محمد عمر بشار
- اړينه پوهه _____ مولوي عبدالهادي حماد
- د برېښنايي کتابتون د اسلام او مذهب د برخي د نورو پر ليکه کتابونو لپاره دلته کليک وکړئ!

• ساينس او تخنيک :

- درنا کړکۍ (د کمپيوټر زده کړه) _____ عبدالستار فيضي
- سرطان او د چاپيريال راديو اکتيويتي _____ ليکوال: پوهنوال ډاکټر نظر محمد سلطاني
- خډران _____
- د مايکروسافټ آفس پښتو لارښود _____ عبدالستار فيضي
- غواړئ ذهني څيرکتيا مو تمرين کړئ؟ _____ ژباړن: مختار احمد احسان
- د ساينس او تخنيک د برخي د نورو پر ليکه کتابونو لپاره دلته کليک وکړئ!

• سپورټ او روغتيا :

- هغه پياوړي لاري چاري چي اندېښنه ستا سوله ژوند څخه محو کوي _____ ژباړن: ډاکټر محمد رقيب (فاروقي وردگ)
- د کوجنياو تنفسي سيستم _____ Dr.Hameed Shuja THE PREVALENCE OF HIV/AIDS IN AFGHANISTAN
- د لراو بر و بېلاني د برېښنايي کتابتون د سپورټ او روغتيا د برخي د نورو پر ليکه اثارو لپاره دلته کليک وکړئ!

• هنر او ادبیات :

- رائجی کیسه ولیکو _____ نصیر احمد احمدی
- مناجاتونه _____ نور احمد قرانمل
- د هیلو غوتی _____ ویناواله: وحیده "آرینزی"
- د ابراهیم ادهم په پلونو (ناول) _____ لیکوال: عبدالله الهام جمالزی
- منظومې کیسې پښتو لنډۍ او غاړې _____ لیکوال: څارنوال احمد منگل خان

• د ماشومانو لپاره :

- کوچنی شاهزاده (د ماشومانو لپاره) _____ ډاکټر عبدالباري
- زما سوی (د ماشومانو لپاره) _____ مختار احمد احسان
- فتيال (د ماشومانو لپاره) _____ مختار احمد احسان
- د برېښنایي کتابتون د هنر او ادبیاتو د برخې د نورو پر لیکه آثارو لپاره دلته کلیک وکړئ!

• تاریخ او سیاست :

- روز شمار واقع افغانستان _____ تهیه او ترتیب: حمید علمي
- شیر شاه سوري د افغانانو تر منځ د یووالي هڅونکې _____ ژباړن: استاد قریب الرحمن سعید
- د دیورنډ تړون د حقوقو او سیاست په تسله کښي _____ لیکوال: ډاکټر رحمت ربی زیرکیار
- د تاریخ او سیاست د برخې د نورو آثارو لپاره دلته کلیک وکړئ!

• بېلابېل آثار :

- خوندور خواپه _____ عبدالستار فیضي
- دنړۍ اووه عجایبي _____ ژباړن: مختار احمد احسان
- د بېلابېل آثار نومي برخې د نورو پر لیکه کتابونو د لوست لپاره دلته کلیک وکړئ!

پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**